

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Veronika Nožičková

**VÝJEZDOVÝ CESTOVNÍ RUCH A REKREACE
OBYVATEL NIZOZEMSKA**
(se zaměřením na Česko)

Bakalářská práce

Praha 2007

Vedoucí práce: RNDr. Dana Fialová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím publikací a materiálů uvedených v seznamu literatury a ostatních zdrojů.

Monika Křížková
.....

V Praze dne 18. května 2007

Děkuji RNDr. Daně Fialové, Ph.D. za její vstřícnost, cenné podněty a odborné vedení při zpracovávání mé bakalářské práce. Poděkování patří i osloveným respondentům za jejich ochotu a spolupráci při poskytování informací a podkladů pro potřeby mé práce.

Obsah

Seznam grafů, tabulek, obrázků, fotografií a příloh	5
Seznam zkratk	7
1 Úvod	8
2 Literatura a zdroje dat	10
2. 1 Literatura	10
2. 1. 1 Literatura k cestovnímu ruchu a rekreaci	10
2. 1. 2 Literatura k druhému bydlení	12
2. 1. 3 Literatura k metodice	13
2. 2 Zdroje dat	13
3 Metodika	12
3. 1 Klíčové pojmy	14
3. 1. 1 Polemika sousloví „holandská vesnice“	14
3. 2 Zdroj, sběr a zpracování dat a informací	16
3. 2. 1 Kvantitativní výzkum	16
3. 2. 2 Kvalitativní výzkum	17
4 Výjezdový cestovní ruch Nizozemska	22
4. 1 Podmínky Nizozemců pro cestování a rekreaci	22
4. 1. 1 Základní charakteristika země	22
4. 1. 2 Podmínky pro rekreaci v tuzemsku a potenciální důvody k rekreaci v zahraničí	23
4. 2 Profil nizozemského turistu	28
4. 3 Výjezdový cestovní ruch	33
4. 3. 1 Rekreace Nizozemců v rekreačních objektech v zahraničí	38
5 Příjezdový cestovní ruch Nizozemců do Česka	44
5. 1 Lokalizační, realizační a selektivní předpoklady Česka z pohledu Nizozemců ..	44
5. 1. 1 Působení nizozemských subjektů cestovního ruchu v Česku	49
5. 1. 2 Důvody vedoucí Nizozemce k vlastnictví nemovitosti v Česku	55
5. 2 Vývoj příjezdového cestovního ruchu Nizozemců do Česka	57
5. 3 Nizozemské rekreační areály a vesnice v Česku	60
5. 3. 1 Plány rekreačních areálů do budoucna	63
5. 3. 2 Vztah obec – rekreační areál/vesnice	64
6 Závěr	68
7 Přílohy	72
8 Seznam literatury a ostatní zdroje	94

Seznam grafů, tabulek, obrázků, fotografií a příloh

Grafy

Graf 4. 1: Land use Nizozemska v roce 2007	23
Graf 4. 2: Land use Česka v roce 2007	23
Graf 4. 3: Způsob využití času během dne v roce 2003	24
Graf 4. 4: Dovolená Nizozemců podle destinace v roce 2005	29
Graf 4. 5: Průměrné výdaje domácností na zahraniční dovolenou v roce 2005	31
Graf 4. 6: Cestovní ruch podle délky pobytu v roce 2005	31
Graf 4. 7: Domácí cestovní ruch podle typu ubytování v roce 2005	32
Graf 4. 8: Výjezdový cestovní ruch podle typu ubytování v roce 2005	32
Graf 4. 9: Domácí cestovní ruch podle způsobu organizace dovolené v roce 2005	33
Graf 4. 10: Výjezdový cestovní ruch podle způsobu organizace dovolené v roce 2005	33
Graf 4. 11: Vývoj cestovního ruchu Nizozemska v letech 2000 – 2005	34
Graf 4. 12: Vývoj struktury výdajů Nizozemců na cestovní ruch v letech 1994 – 2003	36
Graf 4. 13: Výjezdový cestovní ruch podle druhu dopravního prostředku v roce 2003	37
Graf 5. 1: Vývoj návštěvnosti nizozemských turistů v Česku v letech 1992 – 2006	58
Graf 5. 2: Vývoj návštěvnosti nizozemských turistů v krajích Česka v letech 2002 – 2006 ..	59
Graf 5. 3: Srovnání počtu přenocování nizozemských turistů v krajích Česka v roce 2002 a 2006	59
Graf 5. 4: Srovnání sezonality návštěv nizozemských turistů v Česku v roce 2000, 2002 a 2004	60

Tabulky

Tabulka 4. 1: Přehled státních svátků a školních prázdnin v Nizozemsku	24
Tabulka 5. 1: Předpoklady cestovního ruchu Česka z pohledu Nizozemců	45
Tabulka 5. 2: Odlišnosti ve struktuře nabídky nizozemských cestovních kanceláří pronajímajících české objekty k roku 2007	50
Tabulka 5. 3: SWOT analýza vlastnictví objektu Nizozemci v Česku	57
Tabulka 5. 4: Základní charakteristika rekreačních areálů a vesnic v Česku v roce 2007	62
Tabulka 5. 5: SWOT analýza existence rekreačního areálu/vesnice v obci, 1. část	65
Tabulka 5. 5: SWOT analýza existence rekreačního areálu/vesnice v obci, 2. část	66
Tabulka 7. 1: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku	90

Obrázky

Obrázek 5. 1: Územní členění Česka podle nizozemských cestovních kanceláří	50
Obrázek 5. 2: Rekreační areály a vesnice na území Česka v roce 2007	60
Obrázek 7. 1: Silniční spojení Nizozemsko – Česko	88
Obrázek 7. 2: Železniční spojení Nizozemsko – Česko	88
Obrázek 7. 3: Kempy ve vlastnictví Nizozemců na území Česka	89
Obrázek 7. 4: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku	90

Fotografie

Foto 1: Rekreační areál připomíná přímořské letovisko.	91
Foto 2: Jachetní přístav a promenáda.	91
Foto 3: Objekty se vyznačují specifickou architekturou.	91
Foto 4: Objekty jsou hustě rozmístěny na ploše.	91
Foto 5: Objekty jsou situovány na rozlehlém pozemku.	91
Foto 6: Mlýn k rekonstrukci na hotel a restauraci.	91
Foto 7: Příkrý kopec v zimě komplikuje dopravu.	92
Foto 8: Hustota objektů na ploše snižuje pocit soukromí a omezuje ve výhledu do okolí.	92
Foto 9: Rekreační objekty splývají s původní zástavbou.	92

Foto 10: Okolí objektů je strohé.	92
Foto 11: Vzhled objektů koresponduje s původní zástavbou.	92
Foto 12: Detail „luxusní“ poloroubenky.	92
Foto 13: Promenáda, dolní část.	93
Foto 14: Promenáda, horní část.	93
Foto 15: Výstavba apartmánového komplexu severně od Landal Mariny Lipno, nad příjezdovou silnicí do obce.	93
Foto 16: Výstavba apartmánových komplexů jižně od Landal Mariny Lipno, na břehu v. n. Lipno.	93

Přílohy

Příloha 1: Průvodní dopis pro starosty obcí s rekreačními areály/vesnicemi	73
Příloha 2: Průvodní dopis pro managery rekreačních areálů/vesnic	74
Příloha 3: Průvodní dopis pro starosty obcí s potenciální výstavbou rekreačních areálů/vesnic	75
Příloha 4: Dotazník pro starosty obcí s rekreačními areály/vesnicemi	76
Příloha 5: Dotazník pro managery rekreačních areálů/vesnic	78
Příloha 6: Dotazník pro starosty obcí s potenciální výstavbou rekreačních areálů/vesnic	84
Příloha 7: Srovnání základních charakteristik Nizozemska a Česka	87
Příloha 8: Vývoj pořadí destinací navštěvovaných Nizozemci v letech 2002 – 2006	88
Příloha 9: Železniční a dopravní spojení mezi Nizozemskem a Českem	88
Příloha 10: Kempy ve vlastnictví Nizozemců na území Česka	89
Příloha 11: Seznam nizozemských cestovních kanceláří zaměřených na pronájem českých nemovitostí	89
Příloha 12: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku	90
Příloha 13: Landal Marina Lipno	91
Příloha 14: Green Valley Park	91
Příloha 15: Villa Park Happy Hill	92
Příloha 16: Rekreační domky Javorník	92
Příloha 17: Arcadian Parc Stupná	92
Příloha 18: Lipno nad Vltavou	93

Seznam zkratek

ANVR – Nizozemská asociace podnikatelů v cestovním ruchu
ANWB – Nizozemský královský turistický svaz
AT – Rakousko
BE – Belgie
CBS – Nizozemský statistický úřad (Centraal Bureau voor de Statistiek)
CK – cestovní kancelář
CR – cestovní ruch
CZ – Česko
ČR – Česká republika
ČSA – České aerolinie
ČSSR – Československá socialistická republika
ČŠÚ – Český statistický úřad
EU – Evropská unie
Eurostat - Statistický úřad Evropské unie
FAO – Food and Agriculture Organization of the United Nations
HDP/PPP – hrubý domácí produkt podle parity kupní síly
HTIK – Holandská turistická informační kancelář
CH – Švýcarsko
JČ – Jihočeský kraj
JM – Jihomoravský kraj
KH – Královéhradecký kraj
KLM – KLM Royal Dutch Airlines
KV – Karlovarský kraj
LI – Liberecký kraj
MS – Moravskoslezský kraj
NBTC – Nizozemská centrála cestovního ruchu (The Netherlands Board of Tourism and Conventions)
NL – Nizozemsko
s.r.o. – společnost s ručeným omezením
OL – Olomoucký kraj
PA – Pardubický kraj
PH – Praha
PL – Plzeňský kraj
SČ – Středočeský kraj
UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu (World Tourism Organization)
ÚT – Ústecký kraj
v. n. – vodní nádrž
VVV – síť regionálních a lokálních informačních center v Nizozemsku
VY – Vysočina
ZL – Zlínský kraj

1 Úvod

Na počátku 21. století je cestovní ruch a rekreace nedílnou součástí životního stylu obyvatelstva vyspělých zemí, kteří disponují dostatečným množstvím finančních prostředků, fondem volného času a především potřebou na čas uniknout z městského prostředí a pracovního koloběhu s cílem zregenerovat svoje psychické i fyzické síly. Obyvatelé Nizozemska se řadí mezi národy s ideálními předpoklady pro cestování. Jejich obliba v cestování pramení v dobách objevných plaveb, zakládání zámořských kolonií a obchodování. Jejich současná touha cestovat je navíc umocněna omezeným prostorem, podmínkami a možnostmi rekreovat se v zemi jejich původu.

Česko od počátku 90. let 20. století registruje neustále se zvyšující návštěvnost zahraničních turistů, mezi nimiž mají významné zastoupení Nizozemci. Jejich způsob trávení volného času v Česku oproti ostatním turistům má svá specifika a také se nápadně mění v čase. Nejdříve byly vidány více než skupinky nizozemských turistů v Praze a dalších městech automobily s přívěsy nebo karavany s nizozemskou poznávací značkou na českých silnicích a v kempech, poté u pronajatých českých chat a chalup. V posledních několika letech se zejména v médiích diskutuje o vzniku tzv. „holandských vesniček“ v Podkrkonoší, nákupu českých nemovitostí a miliardové nizozemské investici do apartmánového komplexu a jachetního přístavu u vodní nádrže Lipno.

Předkládaná bakalářská práce si klade za *cíl*:

- analyzovat výjezdový cestovní ruch Nizozemců
- lokalizovat atraktivní oblasti pro rekreaci z pohledu Nizozemců
- analyzovat příjezdový cestovní ruch Nizozemců do Česka
- monitorovat aktivity nizozemských subjektů v oblasti cestovního ruchu v Česku
- zmapovat nizozemské rekreační areály/vesnice na území Česka
- zjistit postoj obcí (rezidentů) vůči existenci rekreačních areálů/vesnic a pohybu rekreantů (Nizozemců) na jejich území

a vychází z následujících *hypotéz*:

- Nizozemci v rámci výjezdového cestovního ruchu vyhledávají lokality v relativní časové a dopravní dostupnosti od své země; v teplých oblastech, s mořem nebo jinou vodní plochou a s členitým reliéfem.
- Česko patří mezi atraktivní destinace pro Nizozemce.
- V Česku působí řada nizozemských subjektů v oblasti cestovního ruchu.
- Roste poptávka Nizozemců po rekreaci ve vlastním objektu na území Česka.

- Objekty využívané Nizozemci k rekreaci jsou situovány v atraktivních oblastech s malebnou krajinou a členitým reliéfem, s možností rekreace v létě i v zimě; více v Čechách než na Moravě.
- Obce (rezidenti) vesměs vítají přítomnost Nizozemců jako impuls pro rozvoj a zlepšení životní úrovně v obci.

2 Literatura a zdroje dat

2.1 Literatura

2.1.1 Literatura k cestovnímu ruchu a rekreaci

Cestovní ruch se stal předmětem zájmu geografů na počátku 20. století, první publikace vznikaly v zemích s rozvinutým cestovním ruchem již ve 20. a 30. letech (Mariot 1983, Kopšo 1992). V české, resp. československé, literatuře je první publikací, která shrnuje prvotní „vedomosti získané štúdiom geografických aspektov cestovného ruchu“, kniha *Geografia cestovného ruchu* od Mariota (1983). Autor se v ní zabývá definicí pojmu cestovní ruch (dále jen CR), věnuje se CR jako předmětu studia geografie, zmiňuje geografické výzkumy provedené v této oblasti a také starší autory (např. S. Šprincová, K. Stránský, E. Kopšo). Další významnou publikací je podobně strukturovaná kniha *Geografie cestovního ruchu a rekreace I.* od Wokouna a Vystoupila (1987).

Na tyto autory navazuje řada dalších, jejichž publikace mají charakter učebních materiálů. Shodná je v mnoha případech jejich struktura: úvodní části jsou věnovány terminologii, formám a druhům, předpokladům, důvodům vzniku CR a jeho významu v socioekonomickém prostředí; další, zpravidla obsáhlejší, části charakterizují CR v jednotlivých regionech. Obsah publikací se liší v závislosti na politických, ekonomických, sociálních i technických podmínkách, za jakých vznikaly a pro koho byly určeny (Kopšo 1980; Mariot, Müllerová 1992, Kopšo 1992; Hrala, 1994; Mirvald 1994).

Jednou z nejnovějších publikací je *Geografie cestovního ruchu* autorů Štěpánka, Kopačky a Šípa (2001). CR je zde poprvé vysvětlován jako „systém vzájemně spjatých prvků“. Autoři také zmiňují vedle geografie úlohu dalších vědních oborů, které ovlivňují charakter CR. Podstatná část skript se věnuje hodnocení předpokladů a potenciálů CR v Česku, v jednotlivých evropských státech a na ostatních kontinentech.

Skripta Attla a Nejedlého (2004) *Turismus I.* se zabývají základní terminologií a typologií CR, jeho historickým vývojem, ale i organizacemi a jinými subjekty působícími v oblasti CR v Česku i ve světě a také destinačním managementem a trhem CR. Kladně hodnotím uvedené odkazy na další literaturu, časopisy a jiné prameny a elektronické zdroje. Domnívám se, že poslední dvě jmenované publikace jsou v současné době základním učebním materiálem pro studium CR na vysoké škole.

Neméně přínosnou publikací je *Výkladový slovník cestovního ruchu* (Pásková, Zelenka 2002), ve kterém jeho uživatel najde objasnění veškerých termínů z oblasti CR a rekreace a také seznam organizací působících v této oblasti v Česku, zahraničí i na mezinárodní úrovni.

Téma CR se objevuje i v obsahu některých středoškolských učebnic zeměpisu (Holeček a kol. 1999a; Geografie Česká republika pro střední školy 4 2004) nebo je mu

věnována celá publikace určená především studentům středních hotelových škol (Kopšo 1980; Holeček, Mariot, Střída 1999).

Při studiu geografie CR jsou vedle učebních textů důležité i mapové podklady. Význam CR v jednotlivých státech světa v podobě kartogramů a kartodiagramů nabízí např. *Školní atlas dnešního světa* (Bičík a kol. 2001b), rozmístění jednotlivých atraktivit CR najdeme ve *Školním atlase světa* (Bičík 2006). Podobná grafická vyjádření jsou v řadě dalších atlasů (Herink, Kastner 2002, 2004). Nelze opomenout *Atlas cestovního ruchu České republiky* (Vystoupil a kol. 2006), který obsahuje spoustu kvalitních tematických map a jiných grafických zpracování.

Česko se řadí mezi země, které jako první provedly komplexní hodnocení předpokladů pro rozvoj CR. První rajonizace CR celého území Československa, s výjimkou Prahy, se uskutečnila v roce 1962, její aktualizace roku 1981 (Dohnal a kol. 1981). Výsledky posloužily jako podklad pro plánování a řízení rozvoje CR. Učební texty, které vznikaly v této době, použily při výkladu CR v Československu dělení na oblasti a podoblasti, jejich kategorizaci i charakteristiky (Mariot 1983, Wokoun, Vystoupil 1987, Kopšo 1992 aj.).

Změny pro roce 1989, ale i změny v atraktivnosti území, jiné nároky a nové trendy v oblasti CR a rekreace si vyžádaly vznik *Návrhu nové rajonizace cestovního ruchu ČR* (Vystoupil a kol. 2005). Ta analyzuje a hodnotí stávající nabídku CR, různé potenciály a funkce území. Jedním z výstupů je atlas Vystoupila a kol. (2006). Další *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR* za obce provedl Ústav územního rozvoje Brno (2001).

Zmíněné výzkumné projekty použily rozdílné metody zpracování i výsledné grafické znázornění, každý z projektů má svůj význam a způsob využití. Ze zjištěných potenciálů, analýz a hodnocení pak vznikají koncepce, strategie či konkrétní programy rozvoje CR na různých úrovních. Aktuální *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice pro období 2007 – 2013* formuluje strategické cíle udržitelného rozvoje CR v ČR a opatření, která by měla vést k jejich naplnění.

CR a rekreaci na regionální úrovni také řeší v posledních letech řada diplomových prací. Zkoumanými regiony byly například zázemí Prahy (Fialová 1992, Simoníková 1998, Votoček 1999), Berounsko (Vágner 1994), Kutnohorský územní celek (Procházka 1996), oblast Jeseníků a Javornického výběžku (Drahošová 2002), Strakonicko (Bělohlová 2002), Plzeňsko (Domalewski 2003), Křivoklátsko (Kressl 2004), Jablonecko (Šulcová 2004), Lipensko (Benešová 2005) aj. Vedle těchto vznikly práce s obecnější tematikou, např. o vývoj druhého bydlení v ČSSR od 70. let (Ježek 1992) a chalupaření (Trojanová 2003).

Problematiku výstavby nových rekreačních objektů a jejich vlastnictví cizinci zmiňují ve svých pracích Kadlecová (2006), Chromý (2007) a Nasavrcká (2007). Nejvíce se tomuto tématu věnuje Vorel (2004, 2005), z jehož prací vycházím ve svém výzkumu.

2. 1. 2 Literatura k druhému bydlení

První české geografické studie o rekreaci v zázemí velkých měst napsal Gardavský, na něhož odkazuje (Mariot 1983) a navazuje řada závěrečných prací (Vágner 1999, Fialová 2000 aj.) i komplexních studií druhého bydlení v Česku (Bičík a kol. 2001a; Vágner, Fialová 2004). Za vrchol dosavadních geografických výzkumů zaměřených na druhé bydlení a rekreaci lze považovat vytvoření jednotného teoretického a metodologického aparátu (Vágner 1999) a sestavení standardizovaného dotazníku pro komplexní výzkum druhého bydlení (Fialová 2000).

Významnou publikací je *Druhé bydlení v Česku* (Bičík a kol. 2001a) a ni navazující *Regionální diferenciace druhého bydlení v Česku* (Vágner, Fialová 2004). První je vstupem do problematiky druhého bydlení v Česku po roce 1989, resp. 1991, a využívá příkladových studií z rekreačního zázemí Prahy, okresu Kutná Hora a regionů Dolní Kocába a Hostovicko (Bičík a kol. 2001a). Druhá publikace je komplexnější: věnuje se vývoji druhého bydlení ve vybraných regionech, analyzuje tyto oblasti na základě prováděného výzkumu, navrhuje možné metodické přístupy k výzkumu a v závěru jmenuje hlavní rysy a trendy druhého bydlení v Česku.

Jedním ze současných trendů jsou zahraniční investice do objektů druhého bydlení a využívání těchto objektů cizinci v Česku, které jsou předmětem zájmu předkládané práce. V české odborné literatuře se toto téma teprve začíná rozvíjet (Vorel 2004, 2005). Proto jsem nahlédla také do zahraniční literatury, která se dané problematice věnuje od 70. let 20. století (Gallent, Tewdwr-Jones 2000, Hall, Müller 2004), a získala tak rámcový přehled o stavu druhého bydlení ve světě, zvláště pak v Evropě.

Druhé bydlení je ve světě široce rozšířený fenomén a jak dokládá Kowalczyk (1994), termín „druhé bydlení“ a jeho definice se v jednotlivých zemích liší, což následně znesnadňuje studium druhého bydlení na mezinárodní úrovni (Vágner, Fialová 2004). Dále se také zabývá okolnostmi vzniku, rozvojem a šířením druhého bydlení ve světě (Kowalczyk 1994).

Výsledky regionálních výzkumů druhého bydlení shrnují publikace *Rural Second Homes in Europe* (Gallent, Tewdwr-Jones 2000) a *Tourism, Mobility and Second Homes* (Hall, Müller 2004). Autoři v nich věnují pozornost tzv. internacionalizaci druhého bydlení. Na příkladu Britů, Němců a Nizozemců a jejich poptávce po využívání či vlastnictví objektů

druhého bydlení ve vybraných evropských státech analyzují důvody jejich chování, souvislosti, probíhající procesy, vlivy na přírodní, sociální a ekonomické prostředí a problémy s tím související (Gallent, Tewdwr-Jones 2000, Hall, Müller 2004).

2. 1. 3 Literatura k metodice

Pro obecný vstup do problematiky výzkumu využívám některé kapitoly z prací Gavory (2000), Dismana (2000) a Hendla (2005). Při hodnocení druhého bydlení vycházím z dosavadních poznatků a doporučených metodických postupů Vágnera a Fialové (2004). Při formulaci obsahu dotazníků a provádění samotného dotazníkové šetření čerpám ze zkušeností svých předchůdců (Kressl 2004, Kadlecová 2006).

2. 2 Zdroje dat

Pro zpracování mé bakalářské práce používám různé zdroje dat a informací.

K charakteristice výjezdového cestovního ruchu Nizozemska využívám data poskytovaná Nizozemským statistickým úřadem (*Centraal Bureau voor de Statistiek*), případně je doplňuji o údaje poskytované dalšími subjekty, které se zabývají statistikou CR. Jednotlivé databáze se liší sběrem dat a metodami jejich zpracování a při interpretaci je třeba mít tuto skutečnost na zřeteli.

Příjezdový cestovní ruch Česka průběžně zpracovává Česká centrála cestovního ruchu (*CzechTourism*). V tzv. *Country Reportech* pravidelně informuje o příjezdech zahraničních turistů z nejdůležitějších zdrojových zemí, mezi něž patří i Nizozemsko. CzechTourism má své zastoupení také v Nizozemsku, které poskytuje v podobě zpráv některé informace o této zemi.

K seznámení se s možnostmi pobytu, podnikání a vlastnictví objektů cizinci na našem území používám příslušné právní předpisy uveřejněné na stránkách jednotlivých ministerstev České republiky.

Nejdůležitějším zdrojem dat a informací jsou *interview* se starosty obcí, kde existují „holandské vesnice“, výsledky *dotazníkového šetření* u jejich správců a také *terénního šetření*. Dotazníkové šetření provádím v obcích, kde právě vznikají, budou realizovány nebo se zatím uvažuje o realizaci podobných projektů.

Pro snazší orientaci v terénu vycházím z různých *mapových podkladů*.

Vedlejší zdrojem dat a informací jsou *internetové stránky* a další *média* (noviny, časopisy), kde je třeba k uveřejňovaným údajům přistupovat kriticky.

3 Metodika

3.1 Klíčové pojmy

Definice pojmu *cestovní ruch* se vyvíjela v čase v závislosti na studiu této problematiky odbornou veřejností, ale i účelu a předmětu zájmu různých subjektů. V současné době se setkáváme s řadou výkladů tohoto termínu (Mariot 1983; Pásková, Zelenka 2002). V této práci se přikláním k definici, jejímiž autory je Pásková a Zelenka (2002): „Cestovní ruch je komplexní společenský jev, souhrn aktivit účastníků CR, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky CR včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro CR, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.“ V rámci svého výzkumu používám různá kritéria, *druhy CR*, pro hodnocení CR Nizozemců a zmiňuji různé *formy CR* a *subjekty CR*. V těchto případech vždy vycházím z definic uváděných ve *Výkladovém slovníku cestovního ruchu* (Pásková, Zelenka 2002).

Rekreace Nizozemců se mimo zemi jejich původu odehrává v rámci *veřejných* (zahraniční pobyty a zájezdy zprostředkované cestovní kanceláří a jiné placené aktivity) i *neveřejných forem CR* (druhé bydlení) a někdy i v jejich kombinaci. Rekreace je tedy v předkládaném textu vnímána spíše v obecnějším pojetí jako „využití volného času, jehož součástí může být aktivní pohyb, aktivní nebo pasivní účast na různých akcích, cestování a turistika“ (Pásková, Zelenka 2002).

Užší pojetí rekreace, jako „souhrnu odpočinkových aktivit“, je nejčastěji spojováno s *druhým bydlením*, kterým se tato práce také zabývá (Pásková, Zelenka 2002). Druhé bydlení v české odborné terminologii je chápáno jako „komplex jevů a procesů, spojených s objektem (částí objektu), který je přechodným místem pobytu vlastníka(ů) či uživatele(ů), využívajícího(ch) tento objekt převážně k rekreačním účelům“ (Vágner, Fialová 2004). Tato definice se obsahově shoduje s nizozemskou definicí *tweedy woningen* (Kowalczyk 1994; Vágner, Fialová 2004). Zatímco v našich podmínkách považujeme za objekty druhého bydlení chaty, zahrádkářské domky, nevyužívané byty, rekreační domky a chalupy (vyčleněné nebo nevyčleněné z bytového fondu), mezi nizozemské jsou řazeny také mobilní rekreační objekty, např. karavany a houseboaty (Pásková, Zelenka 2002; Vágner, Fialová 2004).

3.1.1 Polemika sousloví „holandská vesnice“

Díky novým trendům v druhém bydlení, jako je např. internacionalizace, komercializace, nové formy vlastnictví a využívání objektů, charakter objektů i jejich uspořádání v prostoru, nabývá rekreace v objektech k tomuto účelu určených nových, širších

rozměrů, díky nimž se rozšiřuje i stávající terminologie. V některých případech však ještě není sjednocena a ustálena. Jako příklad uvádím sousloví *holandská vesnice*, kterým media začala označovat (a později i široká veřejnost běžně používat) oblast s relativně koncentrovanou výstavbou nových objektů druhého bydlení vlastněných Nizozemci, ale také areál s rekreačními objekty sloužícími k individuální rekreaci především Nizozemců, aniž by vnímala skutečný význam sousloví, natož rozdíly mezi těmito oblastmi.

Označení *holandská vesnice* je nesprávné hned z několika pohledů. Slovo *Holandsko*, od kterého je odvozené přídavné jméno *holandský*, je mylně používáno širokou českou veřejností pro označení celé země. Z geografického hlediska termínu Holandsko odpovídají pouze 2 z 12 provincií (konkrétně Noord-Holland, Zuid-Holland), na které je tato země administrativně rozdělena. Z toho logicky vyplývá, že s použitím slova Holandsko a slov od něj odvozených (Holand'an, holandský aj.) vztahujeme danou osobu nebo předmět právě k dvěma provinciím, nikoliv k celé zemi. Historikové stejným termínem označují jedno z hrabství, které se rozkládalo na území současného státu od 11. století, a také království z 19. století (Ilustrovaný encyklopedický slovník II.). Geograficky správný název pro celou zemi je *Nizozemsko*¹, někdy se používá také pojem Nizozemí, což je historický název. V předkládaném textu proto výhradně používám slovo Nizozemsko a slova od něj odvozená (Nizozemec, nizozemský).

Slovo *vesnice* slovník vykládá jako „obec venkovského typu, nejčastěji s převahou zemědělského obyvatelstva“ (Havránka a kol. 1989). I přes socio-ekonomické změny, které probíhají na českém venkově, neodpovídají oblasti vzniku nových objektů k rekreaci svým charakterem významu slova *vesnice*. Liší se především chováním osob, které objekty využívají, vnitřní organizací, uspořádáním objektů v prostoru, někdy i vzhledem objektů a jejich okolím. V případě označení oblastí s novostavbami se přikláním k označení *rekreační vesnice* nebo *rekreační areál* vždy v kontextu se specifiky dané oblasti.

Jako *rekreační vesnice* lze označit lokality s výstavbou nových objektů, které jsou svým vzhledem a uspořádáním v prostoru velmi podobné stávajícím objektům v dané obci, slouží nebo sloužily k trvalému bydlení, ale byly postaveny investorem, který je následně prodal současným majitelům, tj. cizincům a ti je využívají prozatím k vlastní rekreaci nebo za jiným účelem, nelze však vyloučit změnu na trvalé bydlení. Tyto lokality mají některé shodné prvky se suburbii, která vznikají v zázemí velkých měst. Rekreační vesnice vznikají:

- na tzv. zelených loukách v blízkosti stávající zástavby obce,
- v atraktivních lokalitách s kvalitním životním prostředím,

¹ Podobně jako pro naši zemi Česko, nikoliv Čechy coby historický územní celek českého státu (stejně jako Morava a Slezsko) nebo Česká republika coby oficiální název státu.

- v malých obcích,
- v dobré dojezdové vzdálenosti od větších center s dostatečnou vybaveností

a svým vnitřním vybavením a vzhledem pozemku odpovídají současným trendům a nárokům na kvalitní bydlení, resp. rekreaci.

Rekreační areály mají na svém pozemku postaveny objekty, které slouží výhradně k rekreaci, případně další objekty nebo plochy, které využívají rekreatanti areálu během svého pobytu. Vnitřní organizace areálu a nabídka služeb poskytovaná rekreantům je shodná s jinými rekreačními objekty (hotely, penziony).

Připouštím, že o **nizozemských vesnicích** lze hovořit snad jen v případě některých podkrkonošských vesnic, kde počty původních objektů (chalup a stavení) vlastněných Nizozemci převyšují počet objektů vlastněných českými občany. Ani o nových rekreačních vesnicích a areálech není možné mluvit výhradně s přívlastkem *nizozemské*, protože jak výzkum ukazuje, vedle Nizozemců se v nich rekreuje další zahraniční klientela, někde i česká.

Vedle *holandské vesnice* se zřídka objevují v médiích pojmenování jako *satelitní vesnice*, *minikolonie*, *turistické ghetto* nebo *enkláva*, *luxusní pionýrský tábor* aj. Rezidenti obcí, kde se rekreační vesnice nebo areály vyskytují, používají kromě zkrácených názvů rekreačních vesnic nebo překladů anglických názvů areálů také citově zabarvené výrazy jako *Šmoulov* nebo *Disneyland*.

3. 2 Zdroj, sběr a zpracování dat a informací

K analýze cestovního ruchu a rekreace Nizozemců byly využity různé zdroje dat a informací. Kvantitativní a kvalitativní povaha dat ovlivňovala způsob jejich získání i zpracování.

3. 2. 1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum pracuje s daty, která jsou číselným vyjádřením chování sledovaného předmětu zájmu a která dále umožňují statistické a grafické zpracování (Hendl 2005).

Ve své práci jsem pracovala zejména s daty, která charakterizují národní CR Nizozemců a jejich příjezdový CR do Česka. K získání dat jsem využila výstupy těchto subjektů: Nizozemský statistický úřad, Česká centrála cestovního ruchu, Světová organizace cestovního ruchu, Nizozemská asociace podnikatelů v cestovním ruchu a Statistický úřad Evropské unie.

Nizozemský statistický úřad (Centraal Bureau voor de Statistiek, dále jen CBS) zveřejňuje na svých internetových stránkách (v anglické verzi) ve složce „Leisure and

Culture“ průběžné zprávy o cestovním ruchu Nizozemska a rekreaci jeho obyvatel od roku 2001. Nevýhodou těchto zpráv je absence dlouhodobějších vývojových řad a konkrétních hodnot určitého jevu. Nejčastějším způsobem prezentace trendů je grafické znázornění meziročního vývoje pouze v procentuálním vyjádření nebo srovnání stejného časového úseku (nejčastěji čtvrtletí) dvou let. Většina klíčových hodnot a výsledků je zmíněna v textové části těchto zpráv, proto údaje uváděné v předkládaném textu jsou výsledkem jejich analýzy. Některá získaná data byla zpracována do grafů (graf 4. 12 a 4. 13).

Česká centrála cestovního ruchu (dále jen CzechTourism) v rámci sekce „Statistiky zemí“ podává informace o Nizozemsku od roku 2002. Zprávy Kotaly (2004abc, 2005), Košatky (2005) a další jsem využila především pro hodnocení příjezdového CR Nizozemců do Česka. Zdroje dat týkající se národního CR Nizozemců, které autoři použili při zpracovávání těchto zpráv, mě přivedly k dalšímu cennému zdroji dat, k Nizozemské asociaci podnikatelů v cestovním ruchu.

Nizozemská asociace podnikatelů v cestovním ruchu (dále jen ANVR) sdružuje nejvýznamnější nizozemské subjekty CR, které poskytují své služby Nizozemcům v tuzemsku i v zahraničí. Každý rok vydává publikaci „Hlavní čísla cestovního ruchu a rekreace“² (2004, 2005, 2006), kde jsou v tabulkách a grafech prezentovány různé charakteristiky národního CR Nizozemska za sledovaný rok či delší časové období. Uvědomuji si, že tato data vychází pouze ze služeb zprostředkovaných členskými subjekty a tudíž nezahrnují absolutně všechny účastníky CR Nizozemska. Přesto považuji tyto zprávy za druhý významný zdroj kvantitativních dat pro účely mé práce, poskytly mi doplňující informace ke zprávám CBS a hlubší přehled o struktuře CR a rekreace obyvatel Nizozemska.

Pro zarámování cestovního ruchu Nizozemska na mezinárodní úrovni jsem vycházela z dat poskytovaných Světovou organizací cestovního ruchu při organizaci Spojených národů (dále jen UNWTO).

V několika případech jsem pro názornost srovnávala data za Nizozemsko a Česko, vždy jsem použila stejný zdroj s předpokladem, že data jím uváděná, byla získána stejnou metodikou a tudíž bude vyloučena chyba srovnávání nesrovnatelného.

3. 2. 2 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum pracuje s mnohem různorodější datovou základnou a umožňuje tak použití celé škály metod a postupů při jejím vyhledávání a zpracovávání (Hendl 2005). Oba tyto procesy jsou časově náročnější na přípravu, realizaci i následnou interpretaci výsledků výzkumu.

² Překlad z nl.: *Kerncijfers Toerisme en Recreatie*.

Použila tyto metody:

- vyhledávání dat a informací na internetových stránkách různých subjektů (statistické úřady, portál veřejné správy a samosprávy, cestovní kanceláře, realitní kanceláře, rekreační areály, realizované projekty, informační portály...)
- analýza textů a dokumentů (novinové články, úřední dokumenty a příslušné zákony, propagační materiály, pokyny pro rekreanty)
- studium různých mapových podkladů (územní plány, katastrální mapy, letecké snímky, stavební výkresy)
- interview
- terénní šetření
- dotazníkové šetření
- fotodokumentace

Pro hodnocení podmínek a předpokladů Nizozemců pro cestování a rekreaci v Nizozemsku a pro analyzování hlavních důvodů k cestování do zahraničí jsem vycházela z obecných fyzickogeografických a socioekonomických podmínek Nizozemska a také z jeho lokalizačních a realizačních předpokladů pro cestovní ruch a rekreaci. Opírala jsem se přitom o data a informace poskytované řadou subjektů. Mezi hlavní zdroje patřily: mapové podklady, situační zprávy zahraničního zastoupení *CzechTourism* v Amsterdamu, zprávy *CBS*, dále *Nizozemská centrála cestovního ruchu* (NBTC) a *CIA The WorldFactbook*, *Statistický úřad Evropské unie* (Eurostat) aj. Některé uvedené zdroje mě přiměly podávané informace ověřit či doplnit, např. při sestavování přehledu nizozemských státních svátků a školních prázdnin (tab. 4. 1) bylo nutné použít několik informačních zdrojů pro zaručení jeho komplexnosti a pravdivosti. Všechny použité zdroje jsou uvedeny v textu a odkazy na ně v seznamu literatury a ostatních zdrojů.

Z důvodu užšího zaměření této práce na vlastnictví a využívání rekreačních objektů Nizozemci v Česku, zvláště pak v rekreačních areálech, bylo nezbytné seznámit se se situací na vyšší, evropské úrovni. Pro vstup do problematiky internacionalizace druhého bydlení jsem využila dostupnou zahraniční literaturu (Gallent, Tewdwr-Jones 2000; Hall, Müller 2004), zejména studie zabývající se tímto jevem v evropských zemích. Vlastnictví objektů Nizozemci v zahraničí se literatura ovšem věnuje minimálně, pravděpodobně z důvodu menšího významu a obtížného monitorování sledovaného jevu nejen u zájmové skupiny ale i obecně. Proto byly alespoň na základě vývoje destinací výjezdového cestovního ruchu Nizozemců uvedeny regiony, kde by se mohl tento jev vyskytovat. Na příkladu nizozemské společnosti *Landal GreenParks* byla prezentována rekreace Nizozemců v rekreačních areálech v zahraničí. Veškeré uvedené skutečnosti jsou výstupem podrobného prostudování

internetových stránek této společnosti a vlastních zkušeností z areálu *Landal Marina Lipno* v Česku.

V analýze struktury nabídky turistické destinace Česko na nizozemském trhu jsem vycházela ze seznamu nizozemských touroperatorů uveřejněném na internetových stránkách agentury *CzechTourism*. Zahraniční zastoupení *CzechTourism* v Nizozemsku (*Tsjechisch Bureau voor Toerisme-CzechTourism*) eviduje nizozemské touroperátory specializující se na Česko nebo nabízející tuto destinaci v rámci svého katalogu destinací a také touroperátory nabízející k pronájmu české chaty a chalupy. Procházela jsem nabídky cestovních kanceláří a hodnotila jejich produkty z hlediska náplně pobytu, dopravy, ubytování, lokalizace a doby pobytu. Uvedené skutečnosti v textu se vztahují ke květnu 2007.

Pro zmapování lokalit, kde již existují rekreační areály/vesnice, a pro seznámení se s problematikou jejich budování na území Česka a vlastnictví nemovitostí cizinci v tuzemsku jsem jako primární zdroje využila studie Vorla (2004, 2005) a Benešové (2005). Výzkumy kolegů Nasavrcké (2007) a Chromého (2007) a články časopisů *Květy* a *Týden* mi poskytly další podklady pro vyhledávání oblastí, kde se zvažuje realizace podobných projektů, a odkazy na různé subjekty (obce, firmy/společnosti, cestovní kanceláře, realitní kanceláře, konkrétní osoby...) podílející se na těchto projektech. Na základě těchto informací a hledání na webových stránkách jsem sestavila seznam 5 obcí, na jejichž území existují rekreační areály/vesnice (kapitola 5. 3), a seznam 21 obcí, na jejichž území právě probíhá výstavba rekreačních objektů nizozemskými investory nebo se o ní uvažuje (kapitola 5. 1. 1). Tyto seznamy se vztahují k únoru 2007. Následný výzkum pak probíhal ve dvou samostatných etapách s použitím shodných postupů, ale rozdílných výzkumných metod.

Pro zajištění objektivního a komplexního výzkumu v obcích, kde již existují rekreační areály/vesnice, bylo nezbytné oslovit obě zainteresované strany: veřejný i soukromý sektor. Za zástupce veřejné správy jsem zvolila starosty a na druhé straně správce rekreačních areálů/vesnic.

Na *Portálu veřejné správy České republiky*, jsem vyhledala základní kontakty na obecní nebo městské úřady, na internetových stránkách obcí jména starostů a kontakty na jejich osobu. V březnu 2007 jsem starosty kontaktovala s žádostí o poskytnutí rozhovoru na téma existence rekreačního areálu/vesnice na území jejich obce. Pouze v jednom případě jsem z důvodu časové vytíženosti starosty spolupracovala s jeho tajemníkem. Poté jsem představitele obcí osobně navštívila v jejich úřadech a provedla *interview* na základě předem připraveného okruhu otázek. Otázky byly zaměřeny na okolnosti vzniku rekreačního areálu/vesnice na území obce; na stávající i budoucí význam jeho/její existence; na vztahy a vliv na své okolí, obec, občany, podnikatelské prostředí i veřejný sektor z pohledu

respondenta. Původně jsem měla pro tento účel připravený *dotazník* s přesně formulovanými a seřazenými otázkami (Příloha 4), ale po zkušenostech z prvního interview jsem pak během dalších změnila pořadí otázek pro zajištění logické návaznosti rozhovoru. Také se mi osvědčilo pokládání sondážních otázek. Dvěma představitelům obcí jsem na základě jejich žádosti zaslala dotazník současně s *potvrzením o studiu a průvodním dopisem* (Příloha 1). Pouze v jednom případě se interview neuskutečnilo z důvodu časové zaneprázdněnosti respondenta. K přípravě na interview jsem využila poznatky získané z publikací Gavory (2000) a Hendla (2005).

Svého pobytu v obci jsem využila také k *terénnímu šetření*. Navštívila jsem všechny rekreační areály/vesnice se souhlasem správců a zároveň jsem pořizovala *fotodokumentaci*. V některých areálech jsem využila přítomnosti personálu k *neformálnímu rozhovoru*. Pozornost jsem věnovala poloze rekreačního areálu/vesnice vůči zástavbě obce, sídelnímu uspořádání obce, charakteru zástavby, rozmístění a stavu občanské vybavenosti, dopravnímu napojení na další obce a poloze obce v rámci regionu.

Pro získání informací o vnitřní organizaci rekreačního areálu/vesnice jsem se obrátila na správce rekreačních areálů/vesnic s žádostí o vyplnění dotazníku, který jsem připravila pro tyto účely (Příloha 5). Dotazník obsahoval celkem 54 otázek zaměřených na charakteristiku pozemku a rekreačních objektů; na služby poskytované majitelům a rekreantům; na způsob využívání rekreačních objektů a chování rekreantů a také na názor a zkušenosti respondenta v této oblasti. Většina otázek byla uzavřených, otevřené otázky byly použity pouze v části *Názory respondenta*. V této části dotazníku byla respondentovi položena otázka na termín, který nejvíce dle jeho názoru charakterizuje rekreační areál/vesnici a chování jejích rekreantů vůči okolí (otázka č. 52). Nabízené pojmy byly vybrány z různých médií a studií, které je použily pro označení sledovaného jevu, a doplněny o další k rozšíření nabídky.

Kontakty na správce rekreačních areálů/vesnic mi na požádání poskytli starostové obcí. Na internetových stránkách většiny rekreačních areálů/vesnic nejsou uvedeny kontakty na konkrétní osoby, pouze po vyplnění příslušného elektronického formuláře je možné zaslat dotaz, žádost o informace nebo rezervaci aj. Před tímto způsobem nezaručujícím zpětnou vazbu jsem dala přednost kontaktu po telefonu. Na základě telefonické domluvy jsem správcům zaslala dotazník emailovou poštou společně s *potvrzením o studiu a průvodním dopisem* (Příloha 2).

U některých obcí uvedených na seznamu obcí s potenciální výstavbou rekreačních vesnic nebylo možné verifikovat informace, proto jsem oslovila starosty přímo. Představitelé 15 obcí mi potvrdili různé fáze vyjednávání o projektu či již probíhající realizaci. Obrátila

jsem se na ně s žádostí o vyplnění třetího typu dotazníku (Příloha 6) s 19 otázkami zaměřenými na informace o projektu nizozemských investorů; na postavení obce a občanů vůči tomuto projektu; na předpokládané změny, přínosy a problémy spojené se vznikem a provozem rekreační vesnice a na osobní názor a postoj starosty vůči fenoménu vzniku nizozemských rekreačních vesnic na území Česka.

Na základě takto získaných podrobnějších informací o projektech byl seznam zúžen, ovšem následně doplněn o další uvažované projekty v obcích s již existujícími rekreačními areály/vesnicemi, kde bylo prováděno terénní šetření. Základní údaje o projektech v těchto obcích bylo získáno během interview s jejich představiteli.

Během výzkumu se naskytla příležitost osobně kontaktovat nizozemskou společnost MEI Moravia, s.r.o. Setkání s jejich zástupci mi poskytlo cenné informace nejen o plánovaných projektech, ale také o zkušenostech společnosti v českém prostředí. (kapitola 5. 1. 1)

Před sestavováním dotazníků jsem se seznámila s pravidly formulace otázek, struktury dotazníku a dalšími doporučeními v publikaci od Gavory (2000). Některé otázky v sestavených dotaznících se shodovaly (Příloha 4, 5 a 6). Záměrně jsem respondentům (starostům, správcům) položila stejné otázky k porovnání postojů obou stran ke stejnému předmětu otázky. Některé z těchto otázek jsem uvedla i v dotazníku pro starosty s potenciální výstavbou rekreačních areálů/vesnic, aby v případě dalšího výzkumu bylo možné zachytit posun či změnu. V jedné ze shodných otázek byla využita empiricky odvozená čtyřstupňová škála *Doxeyho iritačního indexu*, která umožňuje zachycení vývoje postoje rezidentů k rekreantům (Pásková, Zelenka 2002). Rozeslání dotazníků předcházelo ověření srozumitelnosti otázek a pokynů k vyplnění dotazníku náhodně oslovenými osobami z mého okolí.

Každý z oslovených respondentů byl seznámen s tématem mé bakalářské práce, s obsahem a účelem dotazníku. Zároveň s dotazníkem jim byla emailovou poštou zaslána další potřebná dokumentace (potvrzení o studiu, příslušný průvodní dopis) a kontakty na mou osobu pro případné dotazy. Někteří z respondentů byli po 14 dnech opětovně požádáni o vyplnění a vrácení dotazníku. Po jeho obdržení jsem všem respondentům zaslala poděkování za jejich ochotu a spolupráci.

Syntézy výsledků interview, dotazníků a terénního šetření jsou uvedeny v následujícím textu.

Některá ze získaných dat byla graficky zpracována v programu ArcGIS 9,2 firmy ESRI (např. obr. 5. 4, 7. 1)

4 Výjezdový cestovní ruch Nizozemska

4. 1 Podmínky Nizozemců pro cestování a rekreaci

4. 1. 1 Základní charakteristika země

Nizozemsko patří mezi nejvyspělejší země světa s nejvyšší životní úrovní obyvatelstva. Ekonomika tohoto státu se vyznačuje nejvyššími hodnotami HDP/PPP ve světě, mírnou inflací, nízkou nezaměstnaností a stálými přebytky státního rozpočtu (CIA The World Factbook, CBS). I přes relativní zpomalení růstu HDP a zvýšení nezaměstnanosti v posledních letech ekonomika prosperuje a vykazuje stabilitu (CBS). Orientuje se především na mezinárodní obchod, logistiku, finančnictví a bankovníctví, zemědělství a pěstování květin (Kotala 2004a, CIA The World Factbook). Nizozemsko tak těží ze své výhodné polohy v sousedství hospodářsky silných zemí, z dobrého dopravního napojení na Evropu i vzdálenější destinace (přístav *Rotterdam*, letiště *Schiphol*), ale i z některých fyzicko-geografických podmínek jako je ústí řek *Rýn*, *Maas* a *Schelde* do Severního moře (lodní doprava) nebo mírného oceánského klimatu. Za ekonomickými úspěchy a schopnostmi využívat stávající podmínky a příležitosti stojí především mentalita a osobitý „know-how“ přístup samotných Nizozemců. Jedním z důkazů je současné působení nizozemských společností v roli významných zahraničních investorů ve státech střední a východní Evropy (CIA The World Factbook).

Nizozemsko je velmi hustě osídleno – na území, odpovídajícím přibližně polovině rozlohy Česka, žije přes 16 milionů obyvatel. Obyvatelstvo se soustřeďuje do velkých měst (stupeň urbanizace dosahuje 90 %), kde je velká nabídka pracovních příležitostí. Největší koncentrace obyvatelstva je v oblasti *Randstad Holland*³, centru obchodu, služeb, průmyslu i pěstování květin. Ostatní části Nizozemska mají spíše venkovský charakter. Vzhledem k hustotě různých dopravních sítí a jejich vysoké kvalitě jsou všechny oblasti velmi dobře dopravně dostupné.

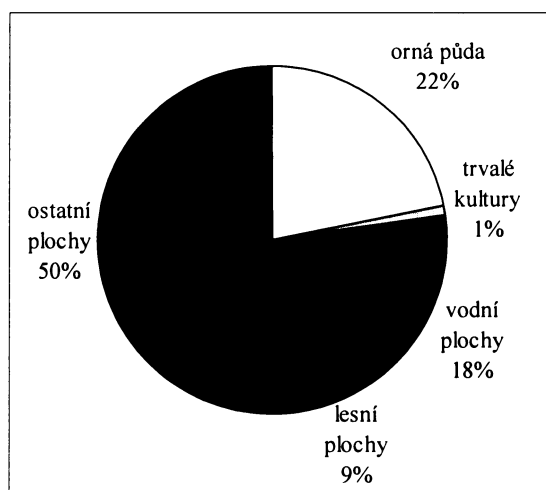
Země se potýká s nedostatkem prostoru. Tento problém řeší vysušováním mořského dna. Vznikají tzv. *poldery*, které jsou následně osidlovány, zemědělsky obhospodařovány, využívány k rekreaci a jiným účelům (Polders). Odčerpáváním prosakující vody zpět do moře dochází k poklesávání polderů pod úroveň hladiny moře (1/4 území). Členité pobřeží, široká ústí řek a rovinný reliéf vystavují pobřeží i vnitrozemí velkému nebezpečí od moře – povodním. Nizozemci po staletí bojují s vodním živlem budováním hrází a kanálů, v letech

³ Randstad Holland je konurbace měst Amsterdam, Haarlem, Leiden, Den Haag, Rotterdam, Delft, Dordrecht a Utrecht (Kotala 2004a). Města vytváří prstenec kolem zemědělsky využívaného jádra, označovaného *Green Heart* (CBS).

1954 – 1997 byl zrealizován tzv. *Projekt Delta*, který teď chrání jihozápad země před vniknutím mořské vody do vnitrozemí (Deltawerken).

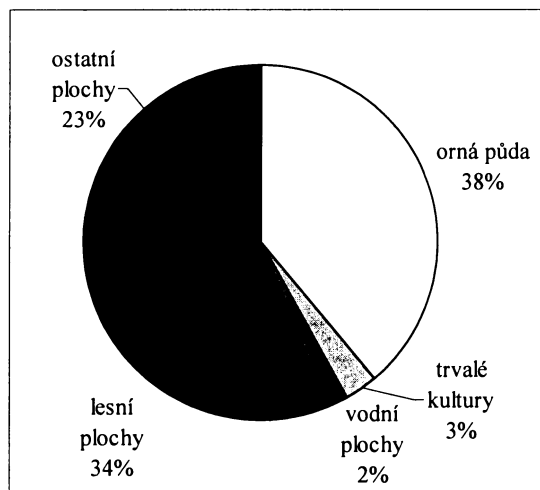
Nizozemci antropogenním působením přetvořili původní krajinu na *krajinu kulturní*. Zvláště intenzivně zemědělsky využívaná krajina se vyznačuje specifickou estetickou hodnotou, ve světě naprosto ojedinělou, ovšem i ta v současné době ustupuje nové výstavbě. Visser (2007) uvádí, že v letech 2000 – 2003 došlo na území o rozloze přibližně 660 km² (odpovídá 133 % rozlohy Prahy) ke změně využití především zemědělské půdy k jiným účelům (rezidenčním, dopravním aj.). K nejintenzivnější výstavbě dochází v regionu Randstad Holland a podél dálnice spojující města Amsterdam s Maastricht (Visser 2007, Dutch News). Pro názornost uvádím využití ploch a jejich podíl na celkové rozloze Nizozemska ve srovnání se situací v Česku podle FAO (graf 4. 1, 4. 2). V příloze 7 je uvedeno srovnání základních číselných údajů Nizozemska a Česka.

Graf 4. 1: Land use Nizozemska v roce 2007

Zdroj: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Graf 4. 2: Land use Česka v roce 2007

Zdroj: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

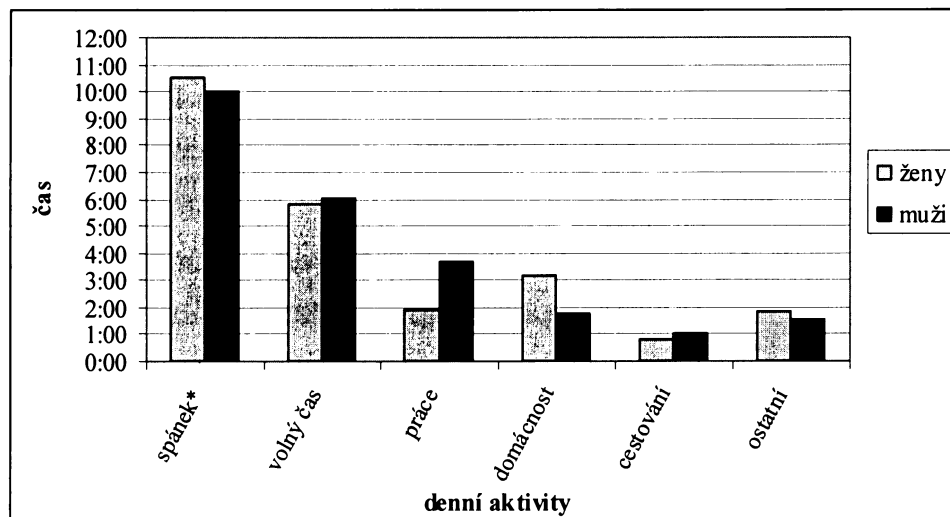
4. 1. 2 Podmínky pro rekreaci v tuzemsku a potenciální důvody k rekreaci v zahraničí

Cestování a rekreaci Nizozemců ovlivňují historické, společenské, socioekonomické, politické i fyzickogeografické podmínky.

Touha poznávat, seznamovat se a objevovat je dána historickou tradicí cestování a objevování Nizozemců (Holandánů); ve spojení s vysokou životní úrovní, finančními prostředky a fondem volného času se cestování a rekreace staly nedílnou součástí jejich životního stylu.

Nizozemci disponují relativně velkým fondem volného času, svým volnočasovým aktivitám se věnují v průměru 6 hodin denně (Hendricks 2003a, 2003b, 2005). Graf 4. 3 ukazuje časové vytížení mužů a žen při jejich každodenních aktivitách.

Graf 4. 3: Způsob využití času během dne v roce 2003

* spánek, osobní hygiena, jídlo

Zdroj: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Délka pracovní doby se liší individuálně, většina zaměstnanců pracuje jen 4 dny v týdnu, výjimkou ovšem nejsou víkendy. Běžně se také pracuje na částečné úvazky. Ačkoliv Nizozemci patří mezi národy s nejnižším počtem odpracovaných hodin, hodinová mzda ve výši 32, 11 USD svědčí o efektivitě jejich práce (Švidrnichová 2003).

Tabulka 4. 1: Přehled státních svátků a školních prázdnin v Nizozemsku

školní prázdniny			měsíc	státní svátky	
název	regiony	délka		den	název
Vánoce	sever/střed/jih	1. týden	leden	1. leden	Nový rok
jarní	střed/jih	jih	únor		
	sever	sever/střed			
			březen		Velký Pátek
					Velikonoční pondělí
			duben	30. duben	Narozeniny královny
květen	sever/střed/jih	1. týden	květen	5. květen	Den svobody
				16. květen	Den nanebevzetí Páně
					Svatodušní pondělí
			červen		
letní	střed/jih/sever	7 týdnů ZŠ 8 týdnů SŠ	červenec		
			srpen		
			září		
podzimní	střed/jih	jih	říjen		
	sever	sever/střed			
			listopad		
Vánoce	sever/střed/jih	poslední týden	prosinec	25. prosinec	Vánoce
				26. prosinec	

Zdroj: Netherland Board of Tourism
CzechTourism
World Travel Guide
Databáze turistických informací

Každý zaměstnanec čerpá minimálně pětítýdenní dovolenou, k tomu je třeba připočítat 9 dní státních svátků. Období dovolených (především rodičů) ovlivňuje rozložení a délka školních prázdnin, které se liší podle regionů: sever, střed a jih (tab. 4. 1). Některé prázdniny se časově shodují se státními svátky, takže v tomto období narůstá počet 3-5denních dovolených (Kořatka 2005).

Možnosti trávení volného času v Nizozemsku během celého roku jsou zdánlivě široké, ale ve skutečnosti spíše omezené. Města jako *Amsterdam*, *Den Haag*, *Utrecht*, *Rotterdam* a další nabízí bohatý kulturní (památky, galerie, muzea, divadla) a společenský život (zábavní průmysl, festivaly), který láká především mladé lidi a zvláště pak zahraniční návštěvníky. Městské obyvatelstvo vedle konzumního způsobu života (nakupování, zábavní průmysl) se věnuje různým volnočasovým aktivitám (vycházky, cykloturistika, inline bruslení aj.) na rekreačních plochách přímo ve městech nebo v jejich zázemí (parky, aquaparky, zábavní parky, cyklostezky aj.). V rámci dlouhodobější rekreace však městské obyvatelstvo jednoznačně preferuje pobyty mimo město, nejlépe na venkově, ve volné přírodě nebo u vody. Ovšem právě fyzickogeografické podmínky pro rekreaci v přírodě nejsou v Nizozemsku příliš příhodné.

Díky geologickému vývoji této oblasti nemá Nizozemsko takový horský reliéf, kde by bylo možné provozovat letní horskou turistiku a v zimě zimní sporty. Na jihovýchodě země sice roviny přechází v pahorkatinu, ta ovšem svou rozlohou a charakterem reliéfu nemůže suplovat atraktivitu hor. Větší atraktivitou naopak disponuje členité mořské pobřeží Severního moře a písečné duny. Teplota a chování mořských vod a oceánské klima však nevytváří příliš vhodné podmínky pro rekreaci u moře (plavání, opalování). Přesto mají tyto oblasti ojedinělý charakter a turisty lákají (procházky, cyklistika, jízda na koni, in-line bruslení atd.). Potenciálnímu ohrožení místních ekosystémů předchází místní úřady výběrem vstupného, kterým tak omezují volný přístup na některé písečné duny (Kotala 2004a).

Největší vodní plochou v zemi je uměle vytvořené jezero *Ijsselmeer* (cca 1100 km²), které umožňuje provozování vodních sportů (rybaření, jachting, plavání atd.) a dalších aktivit (turistika, cyklistika, městská turistika atd.) ve svém okolí (De Gouden Cirkel). Jezero je však vystaveno hrozbě znečištění těžkými kovy, podobně jako nizozemské vodní toky (Rýn, Maas, Schelde) a kanály s intenzivní lodní nákladní i osobní dopravou.

Nizozemská krajina nese zřetelné prvky lidské činnosti. Je pro ni typické geometrické uspořádání polí a pastvin, oddělených cestami, vodními kanály nebo stromořadími. Tato *kulturní krajina* je unikátním příkladem několikasetletého soužití člověka s přírodou, které se na první pohled neprojevuje negativně. Ve skutečnosti však toto působení vedlo k přetvoření a následné ztrátě původní, člověkem nedotčené přírody. V současnosti se v Nizozemsku

nachází 20 nevelkých a ostrůvkovitě rozmístěných národních parků, které zaujímají 3 % celkové rozlohy země (Nationale Parken). Za zmínku stojí, že návštěvníci zde mohou provádět řadu aktivit (plavání, potápění, jízda na koni, na lodi, na kanoi aj.), které si v českých národních parcích jen stěží představíme.

Nejčastějším způsobem trávení dovolené v tuzemsku je *kempování*. Ve vlastních nebo pronajatých karavanech či obytných autech Nizozemci cestují po zemi nebo parkují v kempech. V Nizozemsku se nachází 1 681 kempů, různé kvality, kapacity a s potřebným zázemím, navíc jsou téměř rovnoměrně rozprostřeny po celé zemi ve všech provinciích (NBTC). Cestování s karavany a ubytování v kempech není záležitostí pouze lidí určitého socioekonomického statusu, naopak tento způsob trávení volného času využívají téměř všechny příjmové skupiny. Díky přirozené družnosti a společenskosti Nizozemců tak dochází v kempech k potírání rozdílů mezi jednotlivci, podobně jako je tomu například v případě českého trampingu.

Velmi oblíbené jsou mezi Nizozemci také pobyty s rodinou nebo přáteli v pronajatých bungalovech a prázdninových/rekreačních domech⁴ v tzv. *prázdninových/rekreačních parcích*⁵ nebo pobyty v pronajatých chalupách. Pronájem těchto objektů je finančně mnohem výhodnější než jejich koupě do osobního vlastnictví a jejich následné využívání jako objektů druhého bydlení. Cena rekreačních objektů se v Nizozemsku pohybuje v přepočtu na české koruny v mnohamilionových částkách, což je i pro Nizozemce velká suma. Vágner uvádí, že objekt druhého bydlení vlastní pouhá 3 % nizozemských domácností, oproti 11 % domácností v Česku (Vágner, Fialová 2004). Bohužel údaj za Nizozemsko se vztahuje k přelomu 70. a 80. letům 20. století, aktuálnější neposkytl ani CBS, takže lze s těžší analyzovat současnou situaci.

K nejčastějším aktivitám Nizozemců během jejich dovolených v tuzemsku patří *pěší turistika*, *cykloturistika* a z novějších trendů inline bruslení. V Nizozemsku jsou pro tyto činnosti ideální podmínky – rovinný terén, mírné klima a hustá síť cyklostezek. Uvádí se, že délka cyklostezek v Nizozemsku se pohybuje kolem 17 tis. km a že Nizozemci vlastní přes 12 mil. jízdních kol (NBTC). Z vodních sportů Nizozemci mají v oblíbenosti rybaření a plavby na lodích nebo houseboatech. Starší lidé spíše preferují *pasivní odpočinek* (stolní společenské hry) v místě rekreace.

Realizační předpoklady pro cestovní ruch a rekreaci v Nizozemsku jsou na velmi vysoké úrovni. Nabídka a kvalita *služeb* (ubytování, stravování, doprava, doplňkové a další služby) jsou přizpůsobeny všem formám cestovního ruchu, které vychází z lokalizačních

⁴ Překlad z angl.: *holiday home*.

⁵ Překlad z angl.: *holiday park*.

předpokladů Nizozemska, a zároveň reagují na poptávku ze strany potenciálních turistů a návštěvníků, domácích i zahraničních. Každá z destinací má velmi pečlivě propracovaný *marketing*. Důkazem může být samotná prezentace destinací na *internetových stránkách*, kde jsou vedle atraktivit destinací, nabídky možných aktivit a dalších informací přístupné obsáhlé databáze nabídek různých služeb, poskytovaných turistům a návštěvníkům, a užitečné odkazy na ně. Například při vyhledávání vhodného ubytování může zájemce zadat do vyhledávače kromě lokality a typu ubytování, také počet osob, cenu, období, délku pobytu a další požadavky na vybavení objektu. Zajímavostí je, že veškeré rezervace, objednávky nebo žádosti o informace probíhají elektronicky na základě vyplnění příslušných formulářů na internetových stránkách daného subjektu, nikoliv telefonicky nebo emailovou poštou jako je tomu například zatím v Česku. Nevýhodou pro potenciální zahraniční zájemce je absence vícejazyčných verzí některých nizozemských internetových stránek, ostatní nabízejí alespoň verzi v angličtině a němčině, výjimečně ve francouzštině.

O prezentaci Nizozemska jako destinace mezinárodního CR a o propagaci domácího cestovního ruchu se stará *Nizozemská centrála cestovního ruchu* (The Netherlands Board of Tourism and Conventions). Ve spolupráci se sítí prázdninových parků Landal Green Parks, s výrobcem jízdních kol Gazelle a televizní stanicí RTL připravuje od roku 2003 marketingové kampaně na podporu domácího CR (Kotala 2004b). Součástí těchto kampaní jsou například série cca 20 min televizních reportáží z různých regionů, prezentace regionů na veletrzích CR a provoz internetové stránky domácího CR (Bestemming Nederland). Dalšími významnými subjekty jsou *Nizozemský královský turistický svaz* (ANWB), který poskytuje informace a zprostředkovává kontakty v tuzemsku i v zahraničí, a *Nizozemská asociace podnikatelů v cestovním ruchu* (ANVR), která sdružuje největší cestovní kanceláře a další podnikatele v oblasti CR a každoročně vydává ročenku o aktivním i pasivním CR Nizozemska.

Veletrhy cestovního ruchu se každoročně konají v Amsterdamu, Utrechtu a Deventeru (provincie Overijssel), vedle nizozemských regionů se zde prezentují i zahraniční destinace, výjimkou není ani Česká republika (Kotala 2004b). Svůj vlastní veletrh 50 Plus Beurs mají dokonce senioři, kteří díky narůstajícímu podílu v nizozemské populaci a disponujícím finančním prostředkům představují zajímavou zdrojovou skupinu cestovního ruchu (Kotala 2005).

Na regionální úrovni existuje síť regionálních a lokálních informačních center působících pod zkratkou *VVV*, které poskytují informace o atraktivitách, připravovaných událostech a akcích, o možnostech trávení volného času a o službách na zmíněných

hierarchických úrovních (VVV). Pro nizozemský trh CR je charakteristická nejen vzájemná *spolupráce soukromých subjektů*, ale také jejich *spolupráce s veřejným sektorem*.

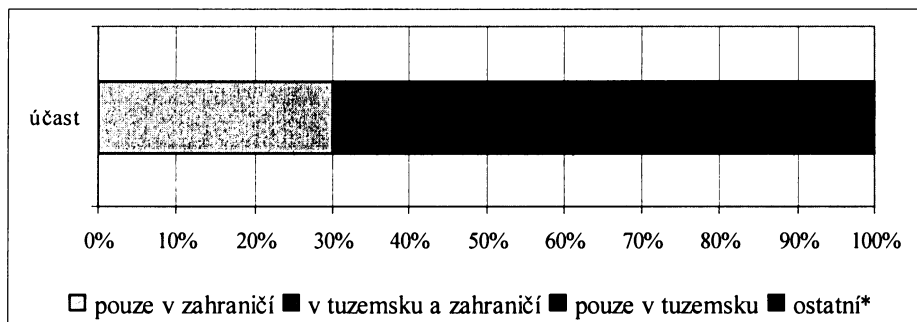
Ze všech výše naznačených skutečností vyplývá, že podpora domácího CR je v Nizozemsku skutečně masivní a její výsledek dokazují statistiky: *Domácí cestovní ruch* se významně podílí na snižování záporné bilance CR v Nizozemsku; roste počet dovolených v tuzemsku a necelé 3/4 z celkového počtu ubytovaných hostů ve všech ubytovacích zařízeních tvoří právě Nizozemci (van Polaken Petel 2001, ANVR). Příčinou tohoto vývoje v posledních letech není pouze úspěšná marketingová kampaň subjektů působících v oblasti CR v tuzemsku, ale také makroekonomická situace v zemi, díky níž Nizozemci z finančních důvodů dávají přednost dovolené v domácím prostředí před zahraničím (Kotala 2004abc, CBS). Faktem ovšem zůstává, že možnosti rekreace v Nizozemsku vzhledem k přírodním podmínkám, omezenému prostoru, velikosti, rozmístění a aktivitám nizozemské populace nedokáží pokrýt poptávku Nizozemců pro trávení volného času. Tyto skutečnosti jsou společně s výhodnou polohou Nizozemska vůči zahraničním destinacím a jejich dopravní dostupností hlavními důvody, které podporují *výjezdový cestovní ruch*. Nizozemci v zahraničí hledají to, co v tuzemsku postrádají: pobyt ve volné přírodě, mimo hustě osídlené oblasti, atraktivní reliéf, střídání ročních období a zimní sporty na horách (Košťatka 2005). Vzájemný vztah domácího a výjezdového CR Nizozemska se odvíjí v závislosti nejen na aktuální ekonomické situaci v zemi, ale také na počasí v letních měsících a na aktuálním dění ve světě.

4. 2 Profil nizozemského turisty

Nedílnou součástí životního stylu Nizozemců je cestování. Vysoká životní úroveň, finanční prostředky, fond volného času, touha poznávat a objevovat nové vytváří ideální kombinaci předpokladů pro cestování. Dle statistických výpočtů *sklon* Nizozemců *k cestování* dlouhodobě překračuje hranici 100 %, což znamená, že každý Nizozemec průměrně jede na zahraniční dovolenou alespoň jednou ročně (CzechTourism). Konkrétně v roce 2004 dosáhl sklon k cestování 107,6 % (Košťatka 2005), pro srovnání hodnoty tohoto ukazatele pro Čechy se pohybují kolem 60 % (CzechTourism).

Na dovolenou každoročně jezdí přes 80 % Nizozemců, tato hodnota je relativně konstantní už od roku 2002 a podle odborníků už nebude docházet k jejímu zvyšování, protože dosáhla maximální horní hranice (Swinkels 2005). Nizozemci jezdí na dovolenou 2,8krát ročně (2004), v tuzemsku tráví dovolenou více jak polovina Nizozemců, v zahraničí přes 60 % (graf 4. 4).

Graf 4. 4: Dovolená Nizozemců podle destinace v roce 2005

* Procento Nizozemců, kteří podle statistiky, nestrávili ani 1 den dovolené (s přenocováním) v roce.

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Nizozemské turisty lze rozdělit do tří kategorií: *mladí lidé*, *rodiny s dětmi* a *senioři* (Kotala 2002, 2005). Níže uvedené charakteristiky jednotlivých skupin jsou syntézou zpráv o trhu CR v Nizozemsku od Kotaly (2002, 2005).

Mladí lidé preferují jednoznačně aktivní dovolenou, jejíž náplní jsou různé sportovní aktivity. V létě se věnují turistice, cykloturistice a různým vodním sportům, v zimě lyžování a snowboardingu, po večerech vyhledávají bohatý kulturní a společenský život. Nejoblíbenější jsou pobyty u Středozemního moře a v zimě pobyty na horách. Díky nabídkám nízkonákladových leteckých společností roste zájem o krátkodobé pobyty v evropských městech za účelem nakupování a kulturního a společenského vyžití.

Rodiny s dětmi přizpůsobují charakter dovolených rozložení, délce školních prázdnin a věku dětí. Nejoblíbenější jsou pobyty v přírodě, zejména v prázdninových/rekreačních parcích, které nabízí škálu různých atrakcí v areálu (sportovní a dětská hřiště) nebo v širším okolí (zoologická zahrada, zábavní park, aquaworld, cyklostezky, sjezdovky) v letním i zimním období, nebo v kempech. Kromě pobytů v tuzemsku, patří k vyhledávanějším destinacím ty, které jsou v relativní dopravní a časové dostupnosti osobním automobilem, karavanem či obytným přívěsem.

Senioři jsou na rozdíl od českých více nezávislí, nevěnují se tolik své rodině (např. péči o vnoučata) a navíc disponují většími finančními prostředky, které si v důchodovém věku hodlají užít. Cestování a výběr aktivit se odvíjí nejen od jejich preferencí a financí, ale také od jejich zdravotního stavu. Oblíbené jsou organizované formy cestování (městská turistika a pobyty v prázdninových/rekreačních parcích s možností fakultativních výletů). Aktivnější upřednostňují cestování karavanem po levnějších evropských destinacích. Movitější si pořizují nemovitosti v zahraničí, kde tráví velkou část roku a kde je navštěvuje rodina a přátelé.

Hlavní zdrojovou oblastí turistů domácího i zahraničního CR je Randstad Holland. Hlavní příčiny pro opouštění této oblasti během dovolených jsou následující: nejvíce

urbanizovaný region v Nizozemsku, vysoká koncentrace obyvatelstva, každodenně zatížená infrastruktura, vysoký podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných zejména ve službách a průmyslu, zhoršený stav životního prostředí (prach, hluk), absence přirozeného přírodního prostředí, omezené možnosti rekreace atd. Za hlavní předpoklady lze označit tyto: nejnižší nezaměstnanost, nejvyšší příjmy na osobu, koncentraci organizátorů CR, polohu regionu, dopravní napojení na různé destinace, poptávku atd.

Mezi nejvyhledávanější turistické produkty podle Kotala (2002) patří *cesty za sluncem, městská turistika, kempování a aktivní turistika*.

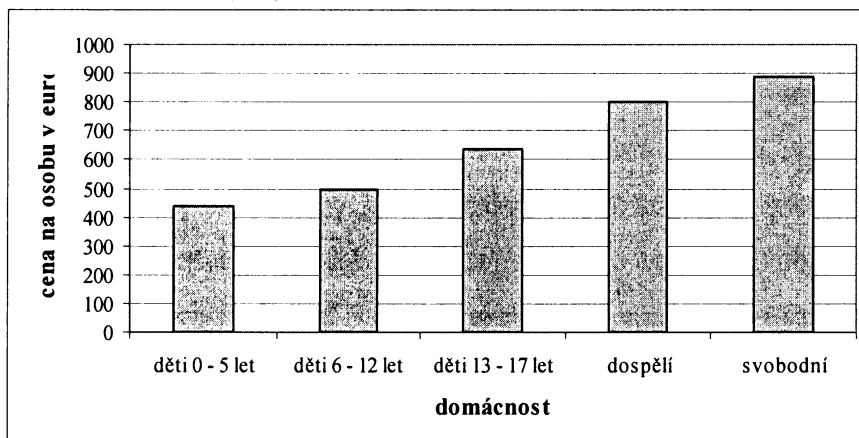
Pobyty u moře jsou oblíbené u všech věkových kategorií. Nejvyhledávanější je Středomoří, méně karibská oblast a jihovýchodní Asie vzhledem k finanční náročnosti produktu a vzdálenosti destinace. Většina cest je realizována letecky.

Městskou turistiku provozují především senioři. V rámci autobusových poznávacích zájezdů navštěvují hlavní evropská města za účelem seznámit se s kulturou a historií. V posledních letech roste zájem mladých lidí, kteří ovšem pro přepravu výhradně využívají nabídek nízkonákladových leteckých společností a věnují se jiným aktivitám.

Kempování a aktivní turistika je spojena především s pobytem a pohybem v přírodě v tuzemsku i v zahraničí. Provozování těchto forem CR není omezeno socioekonomickým statutem ani věkem turistů. Jediným používaným dopravním prostředkem je osobní automobil a obytný vůz nebo karavan.

Košatka (2005) uvádí, že „Nizozemci jsou v zahraničí známí jako spořiví“ turisté ve srovnání s jinými národy. *Výdaje na dovolenou* se liší v závislosti na zvolené destinaci a finančních možnostech turistů. Zatímco za dovolenou v tuzemsku Nizozemci utratí v průměru 145 euro na osobu (2003), průměrné výdaje na dovolenou v zahraničí jsou 4krát vyšší (van Miltenburg 2003). Více finančních prostředků investují do zahraniční dovolené lidé žijící ve velkých městech než lidé z menších provinčních měst, rozdíl ve výdajích se pohybuje okolo 100 euro (van Miltenburg 2003, Swinkels 2006a). Nejvíce peněz utratí za dovolenou v zahraničí svobodné domácnosti, naopak nejméně rodiny s malými dětmi (graf 4. 5). *Výdaje na výlety* a aktivity během volného času činí v průměru 12 euro na osobu (2003, bez rozlišení destinace), nejvíce Nizozemci utrací za noční aktivity (24 euro/os), návštěvu zábavních parků, zoologických zahrad a různých společenských událostí (van Gessel-Dabekaussen 2003). Na čem Nizozemci rozhodně nešetří je jídlo, dokazuje to struktura průměrných výdajů během výletů: 15 % připadá na dopravu, 25 % na vstupné a 60 % připadá na jídlo a pití (van Gessel-Dabekaussen 2003).

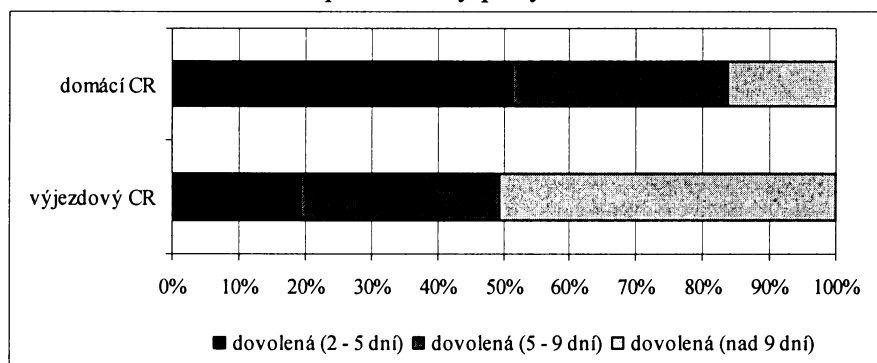
Graf 4. 5: Průměrné výdaje domácností na zahraniční dovolenou v roce 2005

Zdroj: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Délky dovolené se liší podle zvolené destinace. Graf 4. 6 zachycuje rozdíly v preferované délce pobytů v tuzemsku a v zahraničí. Během dovolených v tuzemsku Nizozemci jednoznačně preferují krátkodobé pobyty, dlouhodobě tvoří 3/4 všech krátkodobých dovolených. Účelem těchto dovolených je rychlá regenerace a rekreace v relativní blízkosti od trvalého bydliště a ve větší frekvenci. Naopak 80 % dovolených v zahraničí je dlouhodobého rázu, hlavním důvodem je ztráta času přepravou mezi místem bydliště a destinací (graf 4. 6).

Graf 4. 6: Cestovní ruch podle délky pobytu v roce 2005

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

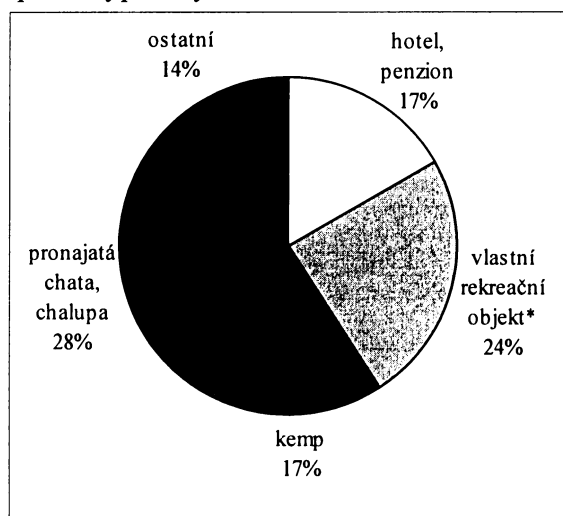
Nizozemci během dovolených využívají různé *typy ubytovacích zařízení*, jejich preference se liší podle destinace. Během dovolených v tuzemsku jsou nejvyužívanějšími ubytovacími zařízeními rekreační chaty a chalupy k pronájmu a hned za nimi vlastní rekreační objekty, v kempech tráví svou dovolenou 1/6 Nizozemců, stejně je tomu v případě hromadných ubytovacích zařízení (graf 4. 7). Zajímavé je srovnání podílu Nizozemců a cizinců ubytovaných v tuzemských ubytovacích zařízeních. Nizozemci se podílejí 70 % na celkovém počtu 81,5 mil. přenocování (2003) ve všech ubytovacích zařízeních, 80 % (2003) na celkovém počtu 54 mil. přenocování (2003) v rekreačních ubytovacích zařízeních (rekreační domy, kempy) a necelou polovinou na celkovém počtu přenocování v hotelech

(CBS). Uvedené podíly ukazují na význam nizozemské klientely pro tuzemská ubytovací zařízení a na preferovaný typ ubytování cizinců v Nizozemsku.

Během dovolených v zahraničí Nizozemci naopak preferují hromadná ubytovací zařízení, necelá 1/6 je ubytovaná v kempech a 1/4 si pronajímá apartmá, rekreační chaty nebo chalupy (graf 4. 8). Hotely a penziony jsou nejčastěji situovány ve městech nebo tradičních rekreačních centrech (horská, lázeňská střediska), zatímco rekreační objekty se vyskytují v atraktivním přírodním prostředí buď v rámci rekreačního areálu nebo samostatně v terénu. Stejně je tomu i v případě ubytovacích zařízení v Nizozemsku.

Nejpoužívanějším *dopravním prostředkem* pro cesty do práce, do školy nebo na nákupy je v Nizozemsku vedle jízdniho kola osobní automobil. Nizozemci preferují individuální dopravu i při cestách na dovolenou. V roce 2003 využilo osobní automobil k přepravě na dovolenou v tuzemsku 9 z 10 Nizozemců, na dovolenou do zahraničí jich jelo stejným dopravním prostředkem 6 z 10 (van Miltenburg 2003).

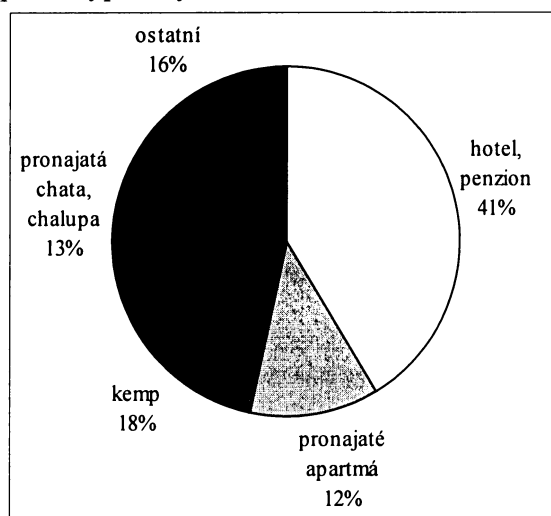
Graf 4. 7: Domácí cestovní ruch podle typu ubytování v roce 2005

* objekt druhého bydlení, houseboat, karavan na stálém stanovišti

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Graf 4. 8: Výjezdový cestovní ruch podle typu ubytování v roce 2005

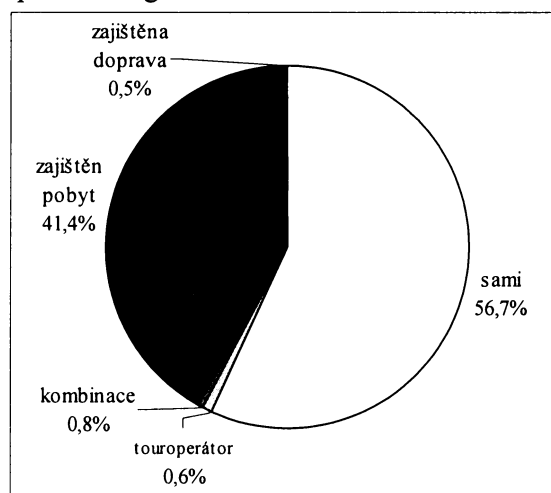
Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Individuální přístup Nizozemců k cestování se projevuje také ve *způsobu organizace dovolených*. Téměř 60 % všech dovolených v tuzemsku si Nizozemci zajišťují kompletně sami, zbytek má zajištěno pouze ubytování, podíly ostatních způsobů organizace dovolených jsou zanedbatelné (graf 4. 9). V případě dovolených v zahraničí je situace zcela odlišná. Nizozemci si zajišťují individuálně pouze 1/3 dovolených, na zbylých participuje různými způsoby touroperátor a sám turista (graf 4. 10). Hlavním důvodem takového jednání je relativní jednoduchost organizace dovolené pro potenciálního turistu (výběr produktu z nabídky touroperátora, rezervace, platba a pak samotná dovolená), zároveň využívá

odpovědnosti organizátora CR vůči klientovi (turistovi) a jeho znalosti podmínek dané destinace a poskytovaných služeb.

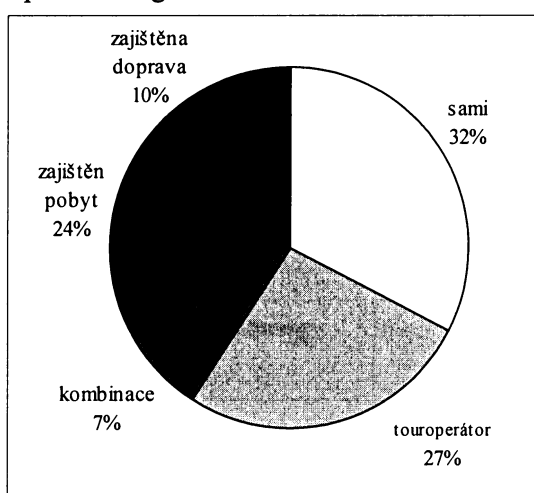
Nizozemci se profilují především jako individuální návštěvníci a turisté s velkou zálibou v cestování. Díky socioekonomickým podmínkám se cestování účastní všechny věkové kategorie. Demografický vývoj Nizozemska naznačuje zvyšování podílu starších osob v populaci, což v budoucnu ovlivní kromě ekonomiky a politiky státu pravděpodobně také strukturu poptávky a nabídky CR. Vzhledem k vysoké hustotě zalidnění a koncentraci obyvatelstva do měst zajisté zůstanou nejžádanějšími produkty CR pobyty v přírodě. Změny lze spíše předpokládat ve struktuře aktivit během dovolených, které se budou více přizpůsobovat věku, fyzickým možnostem a duchovním potřebám účastníka.

Graf 4. 9: Domácí cestovní ruch podle způsobu organizace dovolené v roce 2005

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Graf 4. 10: Výjezdový cestovní ruch podle způsobu organizace dovolené v roce 2005

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Zajímavým trendem v Nizozemsku je boom *on-line touoperátorů* (Kořatka 2005). Nizozemci jsou jedním z nejlépe počítačově vybaveným národem v Evropě, 80 % domácností (2006) má přístup na internet (Eurostat). Jsou zvyklí běžně komunikovat s úřady elektronicky, a tudíž nakupování zájezdů/pobytů po internetu jim nečiní žádné problémy. Jediný negativní dopad, který tato revoluce v prodeji produktů cestovního ruchu s sebou nese je úpadek klasických touoperátorů.

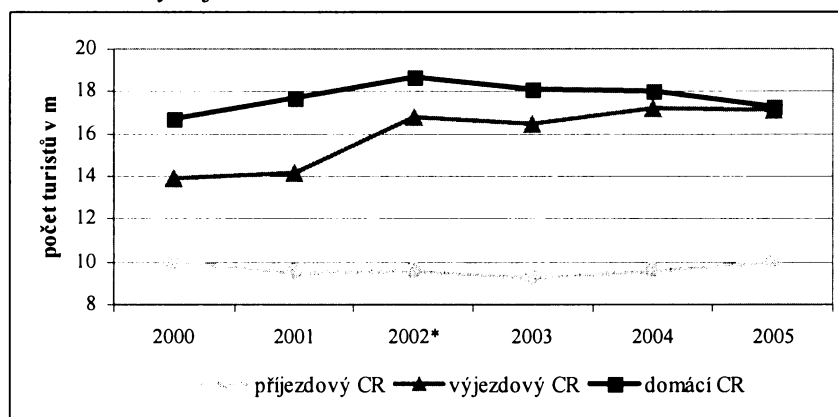
4. 3 Výjezdový cestovní ruch

Cestovní ruch každé země obecně ovlivňují lokalizační a realizační (subjektivní) předpoklady pro CR, které vychází z fyzickogeografických a socioekonomických podmínek dané země. Nizozemsko disponuje především kulturně-historickými a společenskými atraktivitami a jako jedna z nejvyspělejších zemí světa nabízí velmi kvalitní a široké

realizační zázemí pro CR. Přesto nepatří mezi světově ani evropsky turisticky vyhledávané destinace CR. Nizozemsko se naopak profiluje jako významná zdrojová oblast cestovního ruchu.

Graf 4. 11 názorně ukazuje rozdíl v počtu příjezdů a výjezdů. Zahraniční návštěvníci jezdí do Nizozemska hlavně na poznávací zájezdy, obchodní jednání, studijní pobyty nebo v rámci kongresového CR, soustředí své aktivity výhradně do měst (Bierings, Krieg 2006). Nizozemci vyhledávají pobyty v přírodě mimo městské aglomerace. Ovšem přírodní podmínky země, omezený prostor, velikost, rozmístění a aktivity nizozemské populace nevytváří takové lokalizační předpoklady, které by odpovídaly poptávce Nizozemců, jsou hlavními důvody podporující výjezdový CR. Vzhledem k uvedeným skutečnostem paradoxně působí počet Nizozemců, kteří uskutečnili dovolenou v tuzemsku (graf 4. 11). Příčin nemalého významu domácího cestovního ruchu je hned několik: uzpůsobení realizačních předpokladů potřebám potenciální domácí klientely, schopnost subjektů CR vytvořit atraktivní produkty, propagace domácího CR, makroekonomická situace v Nizozemsku, aktuální dění ve světě a vědomí známého prostředí a absence jazykové bariéry.

Graf 4. 11: Vývoj cestovního ruchu Nizozemska v letech 2000 - 2005

* změna metodiky

Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2004.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2005.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Ve sledovaném období lze zaznamenat několik momentů a faktorů, které podpořily domácí CR na úkor výjezdového. Negativně se na vývoji výjezdového CR Nizozemců projeví všechny mezinárodní události, které paralyzovaly mezinárodní CR. První výrazný propad v počtu dovolených v zahraničí byl zaznamenán po teroristických útocích v New Yorku v roce 2001, do této doby docházelo od počátku 90. let 20. století k jejich relativně rychlému narůstání z 10,8 mil. v roce 1990 na 16,8 mil. dovolených v roce 2002 (Swinkels 2005). Ve stejném období se také zvýšil podíl Nizozemců trávících svou dovolenou v zahraničí, z původních 50 % (1990) na současných necelých 60 % (Swinkels 2005).

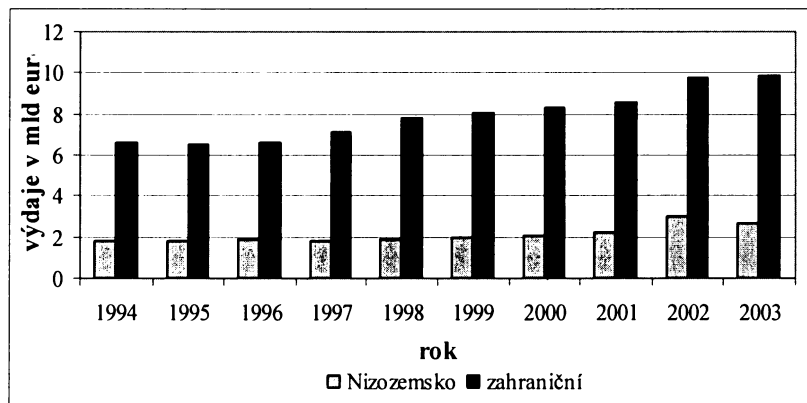
Následnou stagnaci vyvolaly válečné konflikty v Afghánistánu a Iráku, SARS, celosvětová ekonomická recese, teroristické útoky v Madridu a Londýně a přírodní katastrofy v Asii.

Vedle těchto nepřímých vlivů, které vytvářely spíše psychologický tlak na potenciální účastníky výjezdového CR, ovlivnila mnohem zásadněji vývoj výjezdové CR *situace v samotném Nizozemsku*. V prvních letech 21. století došlo k náhlé makroekonomické recesi, která se projevila prudkým zpomalením růstu HDP, zvýšením nezaměstnanosti a kolísáním inflace (CBS, Eurostat). Zdražení služeb a produktů a nejistota dalšího ekonomického vývoje přiměla mnohé nizozemské domácnosti omezit celkové výdaje (Kotala 2004b). Jednou z prvních oblastí, kde se Nizozemci rozhodli šetřit byla dovolená, místo dražší zahraniční dovolené zvolili domácí nebo levnější destinaci (Kotala 2004b).

Jiným faktorem, který může působit naopak v neprospěch vnitrostátního CR (tzn. domácí a příjezdový) a podpořit výjezdový CR, jak dokazuje statistika, je nevydařené letní počasí (Mass, van Polaken Petel 2004, van Polaken Petel 2005). Například v roce 2004 „deštivé počasí během letních měsíců přimělo na poslední chvíli mnohé Nizozemce k rezervaci dovolené v zahraničí“ (Kotala 2004c). V předchozím roce byla situace opačná, kromě teplého počasí přispěla k nárůstu počtu dovolených v tuzemsku také rozsáhlá marketingová kampaň Nizozemské centrály cestovního ruchu na podporu domácího CR (Kotala 2004a).

Pro hodnocení *bilance cestovního ruchu* Nizozemska chybí dlouhodobá řada příjmů a výdajů CR, sledovaná jedním subjektem a získávaná stejnou metodikou. Data za shodná období, která uvádí některé subjekty zabývající se statistikou (UNWTO, CBS, ANVR, CzechTourism), se odlišují a v některých případech je problematické určit, co se skrývá za danou hodnotou, proto nelze vytvořit ani složenou řadu pro řádové vyjádření a názornost. Přesto lze s jistotou konstatovat, že bilance CR Nizozemska dlouhodobě vykazuje záporné hodnoty, z dat agentury CzechTourism z let 1998 – 2002 lze vypočítat, že rozdíly v příjmech a výdajích CR činily v tomto období v průměru 5 mld. euro ročně (UNWTO, CBS, CzechTourism). Vzhledem k vyspělosti a struktuře nizozemské ekonomiky ji to však nijak neohrožuje. Swinkels (2005) uvádí, že od roku 1990 do roku 2003 se celkové výdaje Nizozemců na dovolenou zdvojnásobily z 6,2 na 12,4 mld. euro. Ze struktury těchto výdajů vyplývá, že 70 – 75 % připadá na výdaje v zahraničí (graf 4. 12). V roce 2005 utratili Nizozemci přes 1 mld. eur ve Španělsku a Francii, přes 0,5 miliardy v Turecku a Rakousku a stejnou částku v Německu a Itálii (Swinkels 2006a). Podle UNWTO se Nizozemci dlouhodobě umisťují v první desítce národů, které nejvíce utrací v zahraničí, v roce 1980 byli na 5. místě, v roce 1999 na 7. místě a v roce 2004 na 8. místě.

Graf 4. 12: Vývoj struktury výdajů Nizozemců na cestovní ruch v letech 1994 - 2003

Zdroj: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Průměrné výdaje na osobu během dovolené v zahraničí byly zmíněny v kapitole 4. 2. Výdaje se liší podle zvolené destinace a dopravního prostředku, rozdíly mohou dosahovat až několik stovek eur (Swinkels 2006b).

Mezi dlouhodobě nejnavštěvovanější *destinace* Nizozemců patří Francie, Německo, Belgie, Španělsko a Rakousko, na které dohromady připadá přibližně 60 % všech uskutečněných dovolených v zahraničí (van Miltenburg 2003). V ostatních evropských státech se uskutečňuje přibližně 1/3 zahraničních dovolených a zbytek připadá na mimoevropské destinace (van Miltenburg 2003).

V posledních letech roste obliba levnějších destinací (Turecko, Česko) ale i vzdálenějších destinací (van Miltenburg 2003, Košatka 2005). Pokles zájmu o tradiční středomořské destinace (Španělsko, Francie, Itálie a Řecko) je způsoben především zvyšujícími se cenami za ubytování a stravování, které by vzhledem k ekonomické situaci v Nizozemsku příliš zatížily rodinné rozpočty. Svou roli zde sehrálo také rozšíření Evropské unie o nové členy v roce 2004. Zejména střeoevropské státy tak získaly obraz důvěryhodnějších destinací, doposud neznámých a neobjevených, s nižšími cenami za služby a v dobré dopravní dostupnosti, navíc se zjednodušilo vyřizování cestovních dokladů (blíže kapitola 5. 1).

Mezi nejatraktivnější mimoevropské destinace patří Turecko, Egypt a Tunisko, ze zaoceánských Spojené státy americké, Mexiko, karibské ostrovy (Nizozemské Antily⁶, Kuba, Dominikánská republika), Čína, jihovýchodní Asie (Thajsko, Srí Lanka) a z afrického kontinentu Keňa (ANVR, CBS, Kotala 2004b, 2004c). Vývoj pořadí navštěvovaných destinací v čase je zachycen v příloze 8.

Skutečnost, že Nizozemsko nemá podmínky vhodné pro provozování zimních sportů, neznamená, že Nizozemci se vzdávají těchto aktivit. Opak je pravdou: vedle letních

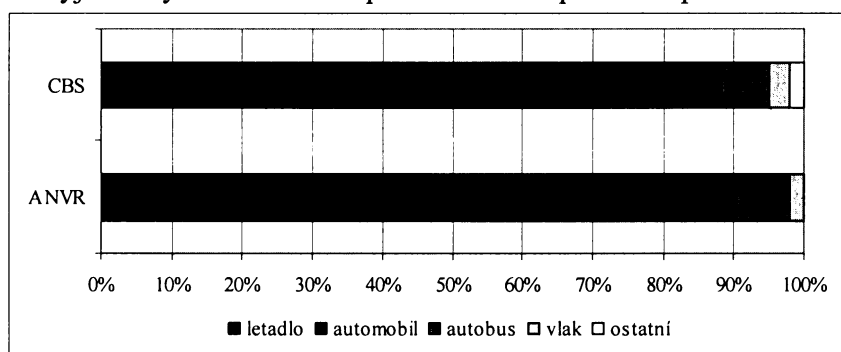
⁶ Nizozemské Antily jsou společně s Arubou zámořská autonomní území Nizozemského království.

dovolených doma nebo v zahraničí, vytváří právě zimní dovolené (leden, únor) druhý vrchol výjezdů rozložených v průběhu roku. Nejvyhledávanější jsou lyžařská střediska v Alpách, téměř 90 % všech zimních dovolených (sezóna 2004/2005) se uskutečňuje ve státech, na jejichž území se rozkládají nebo zasahují právě alpské masivy (Swinkels 2006b). Tradiční a nejoblíbenější zimní destinací je Rakousko, kam jezdí zhruba polovina nizozemských lyžařů (2005), za ním se značným odstupem Francie (15 %) a s méně jak 10% podílem Německo, Švýcarsko a Itálie (Swinkels 2006b). Během posledních tří zimních sezón byl zaznamenán narůstající zájem o německé a české hory na úkor dražších alpských zemí (Kotala 2005, Swinkels 2006b). Česko je stejně jako Německo dobře dopravně dostupné, rychle dohání tradiční destinace zvyšováním kvality služeb a přitom jim silně konkuruje cenou. Někteří Nizozemci tráví zimní dovolenou v exotických zemích, například v jihovýchodní Asii (Kořatka 2005).

Délka pobytu v zahraničí je dána vedle účelu cesty také vzdáleností destinace. V případě výjezdového CR Nizozemska se potvrzuje všeobecně platné pravidlo: čím vzdálenější destinace, tím delší pobyt. Nejvíce krátkodobých pobytů Nizozemci realizují v sousední Belgii, Německu, dále ve Francii a Velká Británii (Kotala 2004a), hlavními účely těchto cest jsou pravděpodobně obchodní schůzky, nakupování nebo městská turistika. Naopak Francie, Španělsko, Německo a Rakousko, tradiční letní a zimní destinace, se vyznačují nejvyšším počtem dlouhodobých pobytů (Kotala 2004a).

Typy preferovaných *ubytovacích zařízení* během pobytů v zahraničí jsou zmíněny v kapitole 4. 2.

Graf 4. 13: Výjezdový cestovní ruch podle druhu dopravního prostředku v roce 2003

Zdroj: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2004.

Nejpoužívanějšími *dopravními prostředky* při cestách do zahraničí jsou osobní automobil a letadlo. Graf 4. 13 ukazuje rozdílné podíly využití těchto dvou dopravních prostředků při cestách do zahraničí, které uvedly dva subjekty za stejné časové období: Nizozemský statistický úřad (CBS) a Nizozemská asociace podnikatelů v cestovním ruchu

(ANVR). Osobní automobil preferují Nizozemci především při individuálních (proto nižší podíl u ANVR) nebo částečně organizovaných (zajištěné ubytování) cestách do zahraničí na krátké až středně dlouhé vzdálenosti, např. do střední a východní Evropy, Skandinávie a Velké Británie (Kotala 2004c).

Letecká doprava se stává čím dále oblíbenější. CBS udává, že jenom v letech 1990 – 2000 se počet pasažérů více než zdvojnásobil, novější údaje uveřejňované ANVR pokračování tohoto trendu dokazují (van Miltenburg 2001, ANVR). Většina letecké dopravy (70 % v roce 2001) se uskutečňuje v rámci Evropy (van Miltenburg 2001). Nizozemci cestují letadlem především na letní pobyty do Středomoří, tradiční letecké destinace jako Španělsko, Portugalsko, Itálie vytlačují Turecko, Tunisko a Řecko (van Miltenburg 2001). Roste také počet krátkých výletů do evropských měst, např. do Londýna (van Miltenburg 2001). Nejčastější zaoceánskou leteckou destinací jsou Spojené státy americké, Blízký Východ, Egypt a karibská oblast (van Miltenburg 2001).

CR Nizozemska zažíval v posledních několika letech kritické období, které bylo způsobeno nejistou ekonomickou situací. Mnoho domácností bylo donuceno změnit nebo zrušit své plány na dovolenou. Svou dovolenou trávili v tuzemsku, mimo státy Eurozóny nebo během krátkodobých pobytů v sousedních zemích. Z postupného zlepšování ekonomické situace lze vyvozovat oživení CR Nizozemska, zvláště pak výjezdového, v důsledku ochoty a po období „půstu“ i potřeby Nizozemců zvyšovat výdaje na kvalitnější dovolenou. Odborníci předpokládají zkracování pracovní doby a nárůsty placené dovolené, následně zkracování délky hlavní dovolené a nárůst frekvence krátkodobých dovolených (Košatka 2005). Díky poloze Nizozemska a dopravnímu napojení je prostor k cestování pro Nizozemce prakticky neomezený. Vedle pokračující preference levnějších, doposud příliš neznámých středo- a východoevropských destinací a východního Středomoří lze očekávat zvýšení poptávky po vzdálenějších destinacích na americkém a asijském kontinentu. V důsledku toho vzroste podíl letecké dopravy jak na střední tak dlouhé vzdálenosti. Obavy z potenciálního nebezpečí teroristických útoků nebo přírodních katastrof je možné považovat za překonané, lidé se smiřují s aktuálním děním ve světě a se všemi riziky, které s sebou nese.

4. 3. 1 Rekreace Nizozemců v rekreačních objektech v zahraničí

Tradice a obliba Nizozemců trávit dovolenou v pronajatých prázdninových/rekreačních domech, v pronajatých apartmá, ve vlastních rekreačních objektech nebo v kempech se netýká pouze dovolených v tuzemsku, ale také v zahraničí (graf 4. 7). Nizozemci se oproti ostatním evropským národům vyznačují specifickým způsobem rekreace v zahraničí – soustřeďují se do prázdninových/rekreačních parků. Srovnání s běžnějšími

způsoby vyžaduje nastínění jejich základních charakteristik a souvislostí. Proto první část této kapitoly věnuje problematice vlastnictví a využívání rekreačních objektů v zahraničí obecně v evropských podmínkách na základě informací z dostupné zahraniční literatury a následně vlastní rekreaci Nizozemců.

Vlastnit nebo využívat rekreační objekt v zahraničí je obecně široce rozšířený a dlouhotrvající fenomén. První rekreační objekty v zahraničí si lidé začali pořizovat už v 50. letech 20. století, zájem odborné veřejnosti o tento jev se více projevil až v 90. letech 20. století (Williams, King, Warnes 2004). Začaly vznikat první příkladové výzkumy v dotčených regionech, studie zabývající se příčinami, které vedly a vedou ke vzniku poptávky po vlastnictví objektů druhého bydlení v zahraničí, dále faktory a procesy, které ovlivnily a ovlivňují poptávku, a také obecnými zákonitostmi vlastnictví a využívání těchto objektů (Gallent, Tewdwr-Jones 2000; Hall, Miller 2004). Uvedené výzkumy a studie identifikují za hlavní zdrojové země vlastníků objektů v zahraničí Velkou Británii, Německo a Nizozemsko, naopak nejvíce dotčené regiony se nachází ve Španělsku (Costa del Sol, Murcia, Valencie, Katalánie, Baleárské ostrovy), Portugalsku (Algarve), Francii (Languedoc-Roussillon, Dordogne a Perigord v Akvitánii), na Maltě, v Itálii (Toskánsko), v Irsku a ve státech severní Evropy (jih Švédska) (Gallent, Tewdwr-Jones 2000; Williams, King, Warnes 2004; Casado-Diaz 2004, Müller 2004).

Autoři se vesměs shodují na *faktorech*, které přispěly a přispívají k využívání objektů druhého bydlení v zahraničí, které jsou ve srovnání s objekty v tuzemsku „vzdálenější“. Hlavním impulsem je neustálý rozvoj dopravy, která se zvyšující se kvalitou a rychlostí zkracuje vzdálenost i časovou dostupnost mezi místem trvalého bydliště a místem rekreace (Williams, King, Warnes 2004). Dalšími faktory jsou rozvoj a šíření telekomunikačních technologií (telefon, internet, satelit), zkvalitňování služeb všeho druhu (služby CR, realitní kanceláře aj.), přístup místní správy, rozdílná pořizovací cena objektu v tuzemsku a v zahraničí, podmínky lokality pro rekreaci (stav životního prostředí, reliéf, klima aj.) a řada subjektivních faktorů (Casado-Diaz 2004; Müller 2004; Williams, King, Warnes 2004). Tím nejpodstatnějším *subjektivním impulsem* je nespokojenost se stávajícím životním prostředím, zpravidla městským (Casado-Diaz 2004; Williams, King, Warnes 2004). Výzkumy dále ukázaly, že lidé si pořizují objekty pro různé účely, např. jako prázdninové domy (obdoba letních rezidencí nebo bytů), objekty druhého bydlení, objekty k eventuelnímu trvalému bydlení (ve stáří), ale také z ryze finančních důvodů (uložení kapitálu do nemovitosti, výnosy z pronájmu) (Williams, King, Warnes 2004). Zajímavým zjištěním je koncentrace vlastněných a různými způsoby využívaných objektů cizinci v dané zemi do určitých lokalit, důležitou roli přitom

schrávají investoři a realitní makléři (Casado-Diaz 2004; Müller 2004; Williams, King, Warnes 2004).

O Nizozemcích se tyto studie zmiňují v porovnání s jinými národy (Brity, Němci) překvapivě minimálně, pouze ve vztahu s francouzským regionem Languedoc-Roussillon (Gallent, Tewdwr-Jones 2000). Vzhledem k oblíbenosti destinací jižní Evropy (kapitola 4. 3), blízkosti severní Evropy, nabídky nizozemských cestovních kanceláří a realitních kanceláří lze předpokládat vlastnictví a využívání objektů ve výše zmíněných zemích, pravděpodobně jen v menší míře než je tomu u Britů a Němců. Vývoj výjezdového CR Nizozemska v posledních letech (kapitola 4. 3) naznačuje narůstající zájem Nizozemců o destinace střední a východní Evropy, otevírá se tak další potenciální prostor pro realizaci poptávky po rekreačních objektech. Doložit tyto hypotézy je vzhledem k absenci věrohodných dat nemožné, příčinou je obtížné monitorování tohoto jevu napříč dotčených destinací i v samotných zemích. Jedním z důkazů může být situace v Česku, již budou věnovány další strany této práce.

Specifikem Nizozemců vůči ostatním evropským národům je využívání *prázdninových/rekreačních areálů a kempů v zahraničí*, které byly a jsou zřizovány za účelem rekreace převážně nizozemské klientely. Tyto areály se vyznačují řadou znaků shodných s prázdninovými/rekreačními parky a kempy, které existují v Nizozemsku, pouze s tím rozdílem, že se zpravidla vyskytují v mnohem atraktivnějším přírodním prostředí. Oproti koncentraci objektů vlastněných cizinci v určitých regionech, zmíněné výše, se v těchto případech jedná o zcela odlišné uspořádání objektů na ploše i v prostoru ve vztahu k okolí: na relativně malé ploše areálu, čítající zpravidla jen několik desítek hektarů, je umístěno maximální množství různých typů rekreačních objektů. Další odlišnosti jsou zcela zjevné: vyšší koncentrace rekreatantů na ploše, větší objem rekreatantů (pravidelných i náhodných), vyšší frekvence využívání objektů, pevná vnitřní organizace a řád areálu, služby poskytované rekreatantům jsou umístěny přímo v areálu a slouží výhradně rekreatantům, cizorodost areálu v okolním prostředí, relativní izolovanost a uzavřenost vůči okolí, omezené vazby a kontakty s okolím (rekreatant – rezident).

Pro obec či jinou *územně správní jednotku* má existence takového areálu rozporuplné výhody i nevýhody. Výhodou je vědomí o výskytu a pohybu rekreatantů v areálu, který eviduje počet ubytovaných rekreatantů a odvádí určité poplatky místním úřadům. Ty mohou v případě potřeby použít dostupné nástroje vůči konkrétnímu subjektu (areálu). Naopak v případě individuálně vlastněných objektů cizinci ztrácí obec do jisté míry přehled o situaci, nemá prakticky žádné zisky (kromě daně z nemovitosti) a někdy je vůči nim i bezmocná. Právě uvedené možnosti nelze považovat za všeobecně platné, vždy záleží na legislativě dané země

a přístupu samospráv. Přínos prázdninového areálu pro *rezidenty* (zaměstnanost, zisk z prodeje zboží a služeb aj.) nebývá významný, spíše je negativně vnímán pohyb rekreatantů v obci (doprava).

Výhodou existence těchto areálů v zahraničí pro Nizozemce (rekreanty) je to, že ať si zvolí kterýkoliv z těchto prázdninových parků v zahraničí, mohou si být jisti, že za cenu, kterou zaplatili, jim budou poskytnuty služby, na které jsou zvyklí v tuzemsku nebo z jiných parků v zahraničí (mnohdy i v jejich rodném jazyce), a kromě vlastní dopravy do místa rekreace nemusí nic dalšího zařizovat (stravování, vnější i vnitřní údržba objektu aj.). Kromě pronajímání rekreačních objektů nebo apartmánů v prázdninových parcích je zcela běžné vlastnictví některé z ubytovacích jednotek v areálu a zároveň čerpání výnosů z pronájmu jednotky jiným rekreatantům v době nepřítomnosti majitele, jeho rodiny nebo přátel na základě smluvních podmínek.

Výše uvedené skutečnosti bych ráda konkrétně dokumentovala na příkladu nizozemské společnosti *Landal GreenParks* (dále jen Landal), která provozuje celkem 60 prázdninových parků, z toho 17 v zahraničí, s přibližně 10 000 rekreačními objekty a 1 500 stanovišti pro stany a karavany (2007). Landal je součástí *RCI Global Vacation Network*, mezinárodní sítě společností, které provozují prázdninové domy, zároveň sdružuje developery, vlastníky, managery a obchodníky s těmito domy z 22 zemí světa (Wyndham Worldwide).

Historie Landalu sahá do poloviny 50. let 20. století, kdy nizozemská pojišťovací společnost zřídila park s rekreačními objekty pro účely rekreace svých zaměstnanců, jednalo se o formu vázaného cestovního ruchu, resp. rekreace. Úspěšná realizace tohoto projektu podnítila společnost k rozšíření svých podnikatelských aktivit: v průběhu dalších desetiletí postupně skupovala a budovala další parky v Nizozemsku i v sousedním Německu. Od poloviny 90. let zahájila prodej rekreačních objektů/ubytovacích jednotek soukromým osobám, začala intenzivněji pronikat se svými projekty do zahraničí pod současným jménem a stala se členem *RCI Global Vacation Network* (Landal GreenParks).

V současné době Landal spravuje 8 prázdninových parků v Německu, 3 v Belgii, 4 v Rakousku a po jednom ve Švýcarsku a v Česku. Všechny parky jsou umístěny v atraktivním přírodním prostředí s vysokým lokalizačním potenciálem pro rekreaci: v lese (2 BE), u vodního toku (CH, 1 BE), u vodní plochy (1 BE, CZ, CH), u moře (1 D) i v horách (4 AT, CH, CZ). Tři německé parky mají navíc vymezenou plochu pro kempování nebo stanování.

Každý park nabízí různé *druhy ubytovacích jednotek*, od bytů v nízkopodlažních objektech, přes apartmány v řadových či oddělených objektech, po samostatně stojící chaty či

bungalovy. Vnitřní dělení (vstupní část, obývací pokoj, kuchyňský kout, ložnice, sociální zařízení) a vybavení (nábytek, textilie, kuchyňské spotřebiče a nádobí) jednotek je téměř shodné s jednotkami sloužícími k trvalému bydlení, poskytují tudíž rekreatům maximální pohodlí a klidné zázemí. Vnější vzhled objektů se snaží respektovat tradiční architekturu daného regionu (náznak hrázdění, alpský sklon střech, dřevěné balkóny v čelní části domů, sedlové střechy atd.), ale jsou i opačné případy (CZ, CH). Objekty jsou v terénu umístěny tak, aby byl zajištěn co nejkrásnější výhled do krajiny.

Většina parků umožňuje rekreatům ubytování ve *speciálních objektech* uzpůsobených pro rodiny s malými dětmi, tělesně postižené, alergiky, osoby s respiračním onemocněním, nekuřáky, velké skupiny lidí nebo objekty umožňující přítomnost domácího zvířete, ale i nadstandardně vybavené objekty. Lůžková kapacita ubytovacích jednotek se pohybuje na škále od 2 do cca 12 osob, největší nabídka jednotek je pro 4 členné skupiny rekreatů.

Ceny za pronájem ubytovacích jednotek jsou kromě typu jednotky a délky pobytu (3, 4, 7 a více nocí) upraveny podle obsazenosti v průběhu roku. Nejvyšší ceny za ubytování jsou samozřejmě během hlavní sezóny daného parku, rozdíly v cenách v sezóně a mimo sezónu se mohou pohybovat v intervalu od několika desítek až do několika stovek eur. Landal poskytuje řadu slev od 20 % z ceny ubytování pro seniory, rodiny s dětmi a dále slevy za každý další týden pobytu (2007).

V ceně pobytu je zahrnuto využívání *vybavení parku*, které umožňuje rekreatům trávit čas aktivním i pasivním odpočinkem. Nedílnou součástí parků nejčastěji bývají aquaparky a hřiště (haly) pro různé druhy sportů. Dále jsou poskytovány služby shodné s jinými ubytovacími zařízeními typu hotelů, penzionů nebo lázní. V době prázdnin dokonce některé parky připravují speciální programy pro děti.

Všechny parky se prezentují na společných *webových stránkách*, které kromě nizozemské nabízejí také belgickou, německou a anglickou verzi. Vedle obecných informací o daném rekreačním parku, fotografií či krátkých videozáznamů z parku a jeho okolí je na stránkách uveřejněn ceník, podrobné informace o ubytování (včetně půdorysů, kompletního vybavení místností a fotografií interiéru i exteriéru), mapa areálu, vybavení parku, možnosti trávení volného času v areálu i v jeho širším okolí (upozornění na různé atraktivitu) a doporučená trasa cesty automobilem. Potenciální rekreati si na stránkách mohou v několika krocích přímo rezervovat pobyt ve vybraném areálu.

Landal na svých stránkách uvádí, že přibližně 7 000 objektů je v *osobním vlastnictví*, resp. sdružení vlastníků, kteří poskytují rekreační objekt a k němu náležející majetek správcům daného parku, tj. společnosti Landal. Ta pronajímá objekty rekreatům, zajišťuje

správu, údržbu, renovaci, modernizaci rekreačních objektů a dalších společných zařízení a prostor a odvádí výnosy z pronájmu majitelům objektů na základě smluvních podmínek. Podle Landal existují dvě možnosti odvádění výnosů: 1. garantovaný výnos ve výši 7,5 % z pořizovací ceny rekreačního objektu bez ohledu na faktickou obsazenost, 2. výnos ze skutečného pronájmu. Dále Landal uvádí, že z celkového počtu rekreatů tvoří 86 % Nizozemci, 8 % Němci, 4 % Belgičané a 1 % Britové, chybějící 1 % pravděpodobně představuje kategorie ostatní.

Výše uvedené skutečnosti dotváří obraz vnitřního fungování nizozemských prázdninových/rekreačních parků a jejich vystupování vůči okolí. Díky své vysoké a kvalitní vybavenosti a přizpůsobení se klientele vytváří komfortní zázemí pro rekreaty, kteří pokud sami nechtějí, nejsou nuceni opustit areál a komunikovat s místní komunitou a okolím. Prázdninové rekreační parky tak vytváří ideální podmínky pro rekreaci zejména rodin s malými dětmi nebo seniorů, kteří preferují spíše méně aktivní formy trávení volného času. Všechny parky jsou umístěny v takových lokalitách, které splňují představy Nizozemců o atraktivním přírodním prostředí s vhodným klimatem, s ideálními podmínkami pro různé formy aktivní i pasivní rekreace v letní i zimní sezóně.

5 Příjezdový cestovní ruch Nizozemců do Česka

5. 1 Lokalizační, realizační a selektivní předpoklady Česka z pohledu Nizozemců

V předchozí kapitole byly zmíněny hlavní push-faktory, které motivují Nizozemce k cestování a rekreaci v zahraničí, a také jejich předpoklady pro cestování (fond volného času, finanční prostředky, preference atd.). Předkládaná kapitola se věnuje *pull-faktorům Česka*, které motivují Nizozemce k návštěvě této destinace. Faktory jsou výsledkem kombinace lokalizačních, realizačních a selektivních předpokladů Česka pro CR a jsou shrnuty v tabulce 5. 1.

Česko je Nizozemci považováno za turisticky atraktivní destinaci, protože zde nachází to, co doma postrádají. Vzhledem k fyzickogeografickým charakteristikám Nizozemska jsou to především atraktivní reliéf, krásná příroda, střídání různých krajinných typů (lesy, louky, pastviny, pole) a malých sídel. Největší přírodní atraktivitou jsou jednoznačně *horské a podhorské oblasti* s ideálními podmínkami pro letní a zvláště zimní rekreaci, vždyť nejvyšší vrchol Nizozemska měří pouze 322 m n.m (CIA The World Factbook). Dalším cílem nizozemských turistů jsou *vodní plochy*, zejména vodní nádrže s kvalitním zázemím pro kempink a vodní sporty. Nizozemci také oceňují rozsáhlé *lesní plochy* a prakticky neomezený a bezplatný vstup do oblastí s různým stupněm ochrany přírody, což je v Nizozemsku výjimečný jev. Zejména děti citlivě vnímají *tmu* a mnohé z nich poprvé vidí na noční obloze hvězdy, doma jsou díky intenzivnímu nočnímu osvětlení sídel a infrastruktury o tento zážitek připraveny (vlastní šetření).

K nejvyhledávanějším kulturně-historickým atraktivitám Nizozemci v Česku patří *historická města a řada ojedinělých památek* (hrady, zámky). Nizozemci tak jako ostatní zahraniční turisté, obdivují zchovalost všech architektonických slohů a hustotu historických objektů na ploše. Nejpopulárnější je tradičně Praha a výlety do lokalit v jejím širším zázemí (Karlštejn, Kutná Hora, Konopiště), dále Český Krumlov, Terezín, Kutná Hora a Karlovy Vary (Kotala 2004a). Nizozemští turisté navštěvují tato místa zvláště v rámci pobytových zájezdů a fakultativních výletů organizovaných cestovními kanceláři.

Všechny výše uvedené atraktivity jsou navíc díky geografické poloze Česka vůči Nizozemsku relativně *dobře dopravně dostupné*. Amsterdam je od Prahy vzdálen vzdušnou čarou přibližně 920 km, což pro Nizozemce rozhodně není nepřekonatelná vzdálenost. Nejčastějším dopravním prostředkem Nizozemců při cestách po Evropě je *osobní automobil* (graf 4. 13) a platí to i při cestách do Česka. Cesta z Nizozemska do Česka trvá 8 až 11 hodin v závislosti na zvolené trase a především cíli (HTIK). Obrázek 7. 1 v příloze 9 ukazuje možné

Tabulka 5. 1: Předpoklady cestovního ruchu Česka z pohledu Nizozemců

	předpoklady	atraktivita	
Lokalizační předpoklady	geografická poloha	velmi dobrá dostupnost z NL	
	přírodní	klima	střídání ročních období, větší teplotní extrémy než v NL, teplejší léta, v zimě sněhové srážky, tma
		relief (krajina)	pestrost krajinných typů, zvlněná krajina, hory, přírodní atraktivita
		voda	jezera, vodní toky a vodní nádrže
		fauna, flora	lesy
	kulturně-historické	Praha a jiná historická města, UNESCO, hrady, zámky	
společenské	kongresy		
Realizační předpoklady	ubytovací zařízení	nizozemské kempy v Česku a přes 400 dalších českých kempů, nizozemské rekreační/prázdninové parky, chaty a chalupy k pronájmu, vlastní objekty, hotely	
	stravovací	pivo, víno, česká kuchyně	
	kulturní	český a moravský folklór	
	zábavní	zoo, aquaparky	
	sportovní	český fotbal a tenis, podmínky pro cyklistiku, turistiku, vodní sporty, lyžování, golf	
	doprava	spoje ČR - NL (a obráceně): letadlo 5xdenně (1hod 40min), automobil (8 - 11hod), vlak až 11x denně (12 - 16hod)	
		v Česku: hustá silniční síť, dostatek parkovacích míst, cyklostezky a cyklotrasy	
	propagace	CzechTourism: zahraniční zastoupení v Amsterdamu, nizozemská verze internetových stránek, propagace Česka na veletrzích cestovního ruchu v NL	
		ostatní: nizozemské cestovní kanceláře se zaměřením na destinaci Česko, internetové stránky o Česku v nizozemštině	
instituce	v Den Haagu: Velvyslanectví České republiky v Nizozemsku		
	v Praze: Velvyslanectví Nizozemského království		
Selektivní předpoklady	demografické		
	politické	demokratický stát, členský stát EU, bezpečná destinace	
	sociologické	přítomnost dalších Nizozemců, kvalifikovaná a levná pracovní síla	
	ekonomické	nízké ceny za služby a produkty, příležitost zhodnocení financí v českých nemovitostech, přítomnost nizozemských společností (investorů, realitních kanceláří)	
	urbanizační	hustá sídelní síť, malá sídla, historicky a architektonicky cenné objekty, prázdný domovní a bytový fond určený k prodeji	
	ekologické	výrazné zlepšování kvality životního prostředí, ochrana přírody - větší rozloha chráněných území než v NL	
	administrativní	možnost volného pohybu osob v rámci EU, k cestování stačí identifikační karta a evropské zdravotní pojištění, prakticky neomezený a bezplatný pohyb v přírodě	
	legislativa	mezery v legislativě - možnost koupě nemovitosti jako právnická osoba	

Zdroj: KOTALA, J. (2004a): Trh cestovního ruchu v Nizozemí v roce 2003. CzechTourism.

Situace na trh Nizozemí – rok 2002. CzechTourism.

vlastní šetření

silniční trasy přes tranzitní Německo. Při cestách do jižních Čech a na jižní Moravu volí mnozí Nizozemci vzhledem k nedostatečné kvalitě a hustotě silniční sítě v Česku snazší spojení přes Rakousko (obr 7. 1). Před vstupem Česka do Evropské unie mívali Nizozemci na česko-německých hraničních přechodech až několikahodinová zpoždění z důvodu přísné

ochrany hranice EU (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002). V současné době dochází ke zpomalení průjezdů přes hranice pouze v zimní a letní sezóně, kdy do Česka na dovolenou míří vedle Nizozemců také Němci. V tuzemsku Nizozemci oceňují ze svého pohledu dostatek parkovacích míst, což je v hustě osídleném a automobily vybaveném Nizozemsku značný problém (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002).

Leteckou dopravu mezi Nizozemskem a Českem zajišťují na přímé lince Amsterdam (Schipol) – Praha (Letiště Praha) obě národní letecké společnosti, KLM Royal Dutch Airlines⁷ a České aerolinie, 5 až 6krát denně 7 dní v týdnu, samotný let trvá přibližně 1 hodinu 25 – 40 minut (KLM, ČSA). Vedle SkyEurope Airlines, která létá jednou denně ráno nebo večer vždy v jednom směru, působí na trase Amsterdam – Praha (a opačně) v rámci různých cenových akcí některé nízkonákladové letecké společnosti (SkyEurope Airlines). Právě ty přiměly KLM a ČSA snížit původní ceny letenek, čímž došlo ke zatraktivnění a většímu využívání letecké dopravy na uvedené trase (Kotala 2004a).

Další možné dopravní spojení mezi oběma zeměmi představuje *železniční doprava* (obr 7. 2, příloha 9). Z amsterdamského hlavního nádraží jezdí do Prahy na hlavní nádraží 9 spojů denně s minimálně jedním přestupem na některém z německých nádraží (Berlin, Frankfurt), cesta netrvá méně než 12 hodin, v opačném směru jezdí až 11 spojů za den (IDOS – Jízdní řády). Nizozemci využívají vlak při cestách do Česka a zpět výjimečně. Vyplatil by snad jen při přímé cestě do Prahy a nikam dál, ovšem v tomto případě dají přednost z hlediska pohodlí, času i ceny letecké dopravě. Pro další cestování po Česku je pro ně železniční doprava vzhledem ke svému aktuálnímu stavu nevhodná.

Podobná situace platí i pro *autobusovou dopravu*. Autobus Nizozemci používají pouze pokud jsou členy skupiny turistů v rámci organizovaného poznávacího zájezdu do Česka, nejčastěji leteckého, kdy jim slouží jako dopravní prostředek mezi místem ubytování a danou atraktivitou při jednodenních výletech. Některé prázdninové/rekreační parky zase organizují pro rekreanty, kteří se dopravili na místo rekreace automobilem a chtějí poznat zajímavosti v okolí, fakultativní výlety (Lipno Servis s.r.o.).

Kromě lokalizačních atraktivit a dopravní dostupnosti potenciální destinace, kde Nizozemci budou trávit svou dovolenou, hraje při rozhodování neméně důležitou roli také *kvalita* a především *cena poskytovaných služeb* v dané destinaci. Kvalita a nabídka služeb CR v Česku roste každým rokem, ačkoliv ještě nedosahuje takové úrovně jako v západní Evropě, přesto dokáže uspokojit nizozemské turisty stejně jako cena, která naopak v zemích západní Evropy nemá konkurenci (kapitola 4. 3).

⁷ V roce 2004 došlo ke odkoupení KLM francouzskou leteckou společností Air France (KLM).

Nizozemci mohou využívat prakticky veškerou existující infrastrukturu CR v Česku. Z *ubytovacích zařízení* využívají takové typy, které odpovídají účelu a náplni jejich pobytu a také jejich představám ve vztahu k okolnímu prostředí. Během poznávacích zájezdů preferují ubytování v levnějších, ale dostatečně kvalitních *hotelích*, např. dají přednost levnějšímu ubytování v zázemí Prahy než v jejím centru (Kotala 2004a). Aktivní dovolenou rádi tráví kempováním v atraktivním přírodním prostředí u lesa, vodního toku nebo vodní plochy. Živnostenské společenstvo Kempů a chatových osad v ČR eviduje přibližně 400 těchto zařízení na území Česka (Kempy a osady ČR). Nizozemci ovšem v řadě *českých kempů* postrádají kvalitní sociální vybavení, hygienické podmínky a služby, na které jsou zvyklí z domova nebo ze zahraničí (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002). Možná právě z těchto důvodů vznikly v Česku kempy, které vlastní nebo provozují Nizozemci pro své krajany a další návštěvníky (příloha 10). Letní dovolené mohou trávit v *pronajatých rekreačních objektech* (chatách, chalupách), které poskytují nizozemským cestovním kancelářím jejich čeští majitelé za účelem finančního zisku. Zejména rodiny s dětmi preferují pobyty v nově vybudovaných *rekreačních areálech*, které jim kromě dopravy mnohdy zajišťují stravování i zábavu uvnitř parku i v okolí. Už několik let jezdí někteří Nizozemci trávit dovolenou *do vlastních rekreačních objektů* v Česku, ať už samostatně stojících v rámci obce nebo jsou součástí rekreačního areálu (kapitola 5. 1. 1, 5. 1. 2 a 5. 3).

Česko disponuje také ideálními *podmínkami pro aktivity*, kterým se Nizozemci rádi věnují během svých dovolených v letní i zimní sezóně. Jedná se především o pestrý reliéf vhodný pro *turistiku* v kombinaci s hustou sítí turisticky značených stezek a vznikajících tématických a naučných stezek, dále pro *cykloturistiku* s budovanou sítí cyklotras a cyklostezek, vodní plochy pro *vodní sporty*, horská střediska s *podmínkami pro lyžaře a snowboardisty* atd. Zejména movitější nizozemští turisté ocení počet *golfových hřišť*, jiní zase sledují rozvíjející se *potenciály pro agroturistiku*. Někteří Nizozemci u nás postrádají *zábavní parky a atrakce pro děti* (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002).

To, co Nizozemce asi nejvíce v Česku překvapuje, je *přístup Čechů*, respektive obchodníků ke klientovi, zákazníkovi. Nejenže narážejí na komunikační bariéru v podobě neochoty mluvit jakýmkoliv cizím jazykem⁸ nebo špatnou jazykovou vybavenost Čechů, ale také na neochotu při poskytování služeb či produktů ke spokojenosti zákazníka (Kotala 2004a, vlastní šetření). Podobné problémy mají mnozí Nizozemci také v komunikaci se zaměstnanci státní správy, např. s dopravními policisty, celníky a úředníky (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002).

⁸ Nizozemci nejčastěji v zahraničí používají angličtinu a němčinu, s rodným jazykem se v zahraničí uplatní podobně jako Češi s češtinou.

Neopomenutelnou roli při výběru destinace hrají také selektivní předpoklady, které mohou potenciální destinaci ještě více zatraktivnit nebo jí naopak uškodit. Z *politického hlediska* došlo ke zatraktivnění Česka jako destinace CR po dvou hlavních událostech. Tou první byl pád komunismu v roce 1989 a nastolení demokracie. Česko bylo do té doby pro Nizozemce (a nejen pro ně) relativně neznámou a neobjevenou zemí se skrytým potenciálem. Ten v průběhu 90. let objevovali „dobrodruzi v karavanech“ a s nimi první odvážní podnikatelé působící zejména v oblasti CR pro nizozemskou klientelu (vlastní šetření). Druhým významným impulsem pro rozvoj příjezdového CR Nizozemců byl vstup České republiky do Evropské unie (EU) v květnu 2004. Tímto krokem Česko utvrdilo svůj *obraz důvěryhodné destinace*, navíc se významně zjednodušily podmínky pro vstup na území České republiky (Kotala 2005). Do poloviny roku 2004 se museli všichni cizinci, včetně občanů EU, prokázat platným cestovním pasem (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002). Pro mnohé Nizozemce, kteří nevladli tento cestovní doklad, představovalo jeho pořízení zbytečné výdaje a proto se raději rozhodli trávit dovolenou v některé ze zemí EU (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002). Od května 2004 se však tyto podmínky na Nizozemce, občany EU, nevztahují a mohou vstupovat a pobývat na území České republiky, coby členské země EU, bez zvláštních omezení pouze s identifikační kartou, neboli průkazem totožnosti (Informace o pobytu občanů EU...). V aktualizované verzi *zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky* se také uvádí, že pokud přesáhne pobyt občana EU na území ČR délkou 3 měsíců, „je oprávněn, nikoli povinen, požádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu nebo o povolení k trvalému pobytu“ a zároveň „je povinen nahlásit místo svého pobytu u cizinecké policie“.

Ve prospěch Česka jako atraktivní destinace CR působí také *image bezpečné destinace*, které prozatím nehrozí terorismus nebo jiné formy nebezpečí. Na druhé straně turisté bez výjimky negativně vnímají kriminalitu, korupci a jiné sociopatologické jevy, vývoj politické a ekonomické situace v tuzemsku prezentovaný v zahraničních médiích. Turisté, kteří navštíví Česko, si kromě pozitivních zážitků odváží také postřehy a dojmy z celkového stavu infrastruktury a chování Čechů a vše pak prezentují v zahraničí. Vývoj příjezdového CR Nizozemců do Česka naznačuje převahu pozitivních zkušeností (kapitola 5. 2).

Podobnou pozici jako Česko na nizozemském trhu CR mají také další středoevropské státy, Polsko, Slovensko a Maďarsko, které též disponují zajímavými atraktivitami a předpoklady pro rozvoj CR. Na rozdíl od Česka však nemají vůči Nizozemsku tak výhodnou geografickou polohu a stav jejich infrastruktury zatím neodpovídá poptávce nizozemské klientely.

5. 1. 1 Působení nizozemských subjektů cestovního ruchu v Česku

Na rostoucí zájem Nizozemců o českou destinaci pružně reaguje řada nizozemských subjektů: cestovní kanceláře, realitní kanceláře, investorské společnosti a další. Rozšiřují svoji působnost na území Česka a přizpůsobují svoji nabídku a aktivity poptávce klientely. Následující text podává základní přehled těchto subjektů a jejich činnosti na území Česka.

Cestovní kanceláře

Jedny z prvních subjektů, které zareagovaly, byly *nizozemské cestovní kanceláře*. V Nizozemsku působí kolem 100 cestovních kanceláří (dále jen CK), které se orientují na světové nebo pouze evropské destinace, většina má ve své nabídce také Česko (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002, vlastní šetření). Typickým produktem jsou *poznávací zájezdy*, kde dominují týdenní pobyty v Praze, někdy v kombinaci s výlety do zázemí, nebo okružní výlety po atraktivitách severních a jižních Čech, a také *pobytové zájezdy* v různých českých regionech, nejčastěji na horách nebo u vodních ploch (vlastní šetření). Doprava je v případě poznávacích zájezdů hromadná, do Česka letecky nebo autobusem, na území Česka už jen autobusem, ubytování je zajištěno nejčastěji v hotelech***, penzionech ale i v kempech. Pobytové zájezdy jsou více různorodé, cestovní kanceláře nabízí širokou škálu ubytovacích zařízení od kempů, chat a chalup až po luxusní apartmány v horských střediscích, doprava bývá individuální (vlastní šetření).

Na nizozemském trhu CR také působí *specializované cestovní kanceláře*, které se zaměřují výhradně na Česko (Bohemia Travel, Bohemia Ourtdoor Sports) nebo i Slovensko (Tsjechoreizen), některé zde mají také svou pobočku a vlastní ubytovací zařízení (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002, vlastní šetření).

CK se také přizpůsobily rostoucí poptávce Nizozemců po *ubytování v českých chatách, chalupách a dalších objektech*. Důvodem je hledání levnějšího ubytování, než jaké nabízí hotely, a zároveň pohodlnějšího než kempy (Kotala 2004a). Výhodou pro Nizozemce, kteří se rozhodnou tak trávit dovolenou, je větší šance seznámit se a začlenit do místní komunity a prostředí a pro majitele objektů je to finanční zisk z pronájmu.

Kotala (2004a) v roce 2003 analyzoval 18 cestovních kanceláří, které ve své nabídce tuto formu CR měli zařazenou. Vzhledem k dynamice trhu CR, už tento seznam nelze považovat za aktuální. V rámci jeho ověřování jsem 2 z uvedených subjektů nenalezla zřejmě z důvodu jejich zániku (příloha 11). Je pravděpodobné, že jiné subjekty vznikly a v seznamu tím pádem také chybí. Za největší CK lze považovat Happy Home, Tsjechoreizen, Interhome Vakantie, Mozaiek Reizen a Novasol (vlastní šetření).

Šetření ukázalo, že CK se liší šířkou i strukturou své nabídky (tab. 5. 2). Nenabízejí pouze objekty individuální rekreace, ale také rodinné domy a vily. Poslední dva jmenované typy se nejčastěji nachází v blízkosti větších měst, zejména Prahy. Z toho lze usoudit, že tyto objekty si pravděpodobně Nizozemci pronajímají na delší časové období, např. během pracovního pobytu v Česku, právě díky jejich poloze (Nizozemci jsou zvyklí denně dojíždět za prací).

Tabulka 5. 2: Odlišnosti ve struktuře nabídky nizozemských cestovních kanceláří pronajímajících české objekty k roku 2007

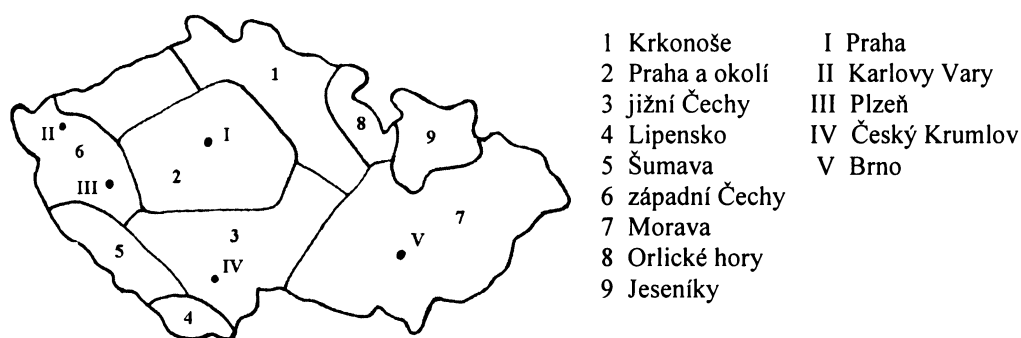
podle působnosti	podle typu objektu	podle sezónnosti	podle počtu objektů v nabídce
Česko	chaty	léto	několik
Česko a Slovensko	chalupy, selské statky	léto a zima	desítky
střední Evropa	rodinné domy, vily	celoročně	stovky a více
téměř celá Evropa	apartmány		
svět	penziony, hotely		

Zdroj: vlastní šetření

Největší nabídka rekreačních objektů je o kapacitě 4 až 6 lůžek, ceny za ubytování jsou od 100 euro za týden, vzhledem ke škále objektů je horní hranice prakticky neomezená. Výše pronájmu závisí nejen na kapacitě, vybavení objektu a pozemku, ale také na charakteru dané lokality, její dostupnosti a poloze vůči atraktivitám a infrastruktuře CR.

Z geografického hlediska je zajímavý způsob, jakým CK vymezují „regiony“ Česka pro snazší orientaci potenciálních klientů v nabídce objektů. Vymezené oblasti se neřídí administrativním dělením Česka na kraje ani na euroregiony. Každá CK si vytváří vlastní územní členění, na jedné mapě se tak mohou setkat „regiony“, které pro názornost zachycuje obrázek 5. 3.

Obrázek 5. 1: Územní členění Česka podle nizozemských cestovních kanceláří

Pozn.: Ústecko se nevyskytuje v nabídce CK.

Zdroj: vlastní šetření

Tento způsob vymezení „regionů“ značně znesnadňuje hodnocení regionálních rozdílů a vyvozování jejich příčin. Právě z tohoto důvodu lze jen obecně konstatovat, že nejvíce rekreačních objektů je nabízeno ve středních, jižních a východních Čechách a nejméně na Moravě (s výjimkou jižní).

Realitní kanceláře

Poptávku Nizozemců po ubytování v pronajatých objektech během dovolených brzy vystřídal zájem o *osobní vlastnictví nemovitosti v Česku*. Služby spojené s vyhledáním vhodného objektu a zařizováním všech nezbytných dokumentů jim nabízí *nizozemské realitní kanceláře*, které se specializují na české reality. K největším patří Tsjechie-Totaal (nabízí také reality na Slovensku) a Nederlands-Tsjechische Vastgoed (Kotala 2004a; Šálek, Vitvarová-Vránková 2007). Každá z těchto realitních kancelářů má svá specifika.

Tsjechie-Totaal nabízí k prodeji přes 800 realit (květen 2007) na území celého Česka, více jak polovinu tvoří kategorie prázdninové domy⁹, kde jsou zařazeny rodinné domy, chalupy, chaty a selská stavení s potenciálním využitím k rekreaci, 97 % těchto objektů se nachází v Čechách, z toho cca 54 % v severních a východních a cca 24% v jižních (Tsjechie-Totaal). Druhou nejpočetnější kategorií jsou hotely a penziony (cca 20 % realit), dále zámky, volné parcely, apartmány v apartmánových domech zejména v severních a východních Čechách a luxusní vily (Tsjechie-Totaal). Cena objektů se pohybuje přibližně od 500 tis. Kč nahoru (Tsjechie-Totaal). Z fotografií nabízených objektů lze vyčíst, že stav většiny z nich bude vyžadovat rozsáhlou rekonstrukci. Tsjechie-Totaal také poskytuje svým klientům služby spojené s vyřízením všech právních úkonů, které je nezbytné učinit v případě koupě nemovitosti, výstavby objektu a dlouhodobého nebo trvalého pobytu v Česku (níže Společnosti s ručeným omezením), dále podává řadu informací o České republice a užitečných odkazů (Tsjechie-Totaal).

Stejně služby poskytuje také *Nederlands-Tsjechische Vastgoed* (Nizozemsko-česká realitní kancelář) se sídlem ve Volyni, která se specializuje na prodej nemovitostí v Jihomoravském kraji (kromě Šumavy, Novohradských hor a Jindřichohradecka). Svým klientům dále nabízí stavební dozor při stavbě nebo opravě domu nebo následný pronájem nemovitosti (Šálek, Vitvarová-Vránová 2007). Její databáze ke květnu 2007 čítala necelou dvacítku realit (Nederlands-Tsjechische Vastgoed).

⁹ Překlad z nl. *vakantie woonhuis*.

Společnosti s ručeným omezením

Nabývání a vlastnictví nemovitosti v Česku je dáno devizovým zákonem č. 219/1999, Sb. Nabývání nemovitosti v tuzemsku, v posledním znění z roku 2005, podle kterého může cizozemec nabývat nemovitosti, které netvoří zemědělský půdní fond nebo do něj nenáleží, pokud:

- a) má české státní občanství,
- b) má průkaz o povolení k pobytu pro státního příslušníka členského státu Evropských společenství,
- c) je právnickou osobou, která umístí v tuzemsku podnik nebo organizační složku podniku a jsou oprávněny v tuzemsku podnikat.

Ostatní cizozemci mohou nabývat nemovitosti pouze:

- d) děděním,
- e) pro diplomatické zastoupení státu za podmínky vzájemnosti,
- f) do společného jmění manželů, z nichž pouze jeden je českým státním občanem nebo tuzemcem,
- g) od příbuzného v řadě přímé, sourozence nebo manžela,
- h) výměnou za jinou nemovitost v tuzemsku, jejíž cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu nepřevyšuje cenu původní nemovitosti zjištěnou podle zvláštního právního předpisu,
- i) na základě předkupního práva z titulu podílového spoluvlastnictví,
- j) výstavbou na vlastním pozemku,
- k) jde-li o pozemek, který tvoří jeden funkční celek s nemovitou stavbou v jejich vlastnictví, nebo
- l) pokud tak výslovně stanoví zvláštní zákon.

Z výše uvedeného vyplývá, že zahraniční občan, fyzická osoba, Nizozemec, která nesplňuje devizovým zákonem stanovené podmínky, nemá nárok na vlastnictví nemovitosti v Česku. Hlavním účelem takto stanoveného devizového zákona je ochrana trhu s českými nemovitostmi před zahraničními zájemci, přesto k tomu dochází. Praxe totiž dokazuje, že nabýt českou nemovitost pro zahraničního občana, fyzickou osobu, je relativně jednoduchou a krátkodobou záležitostí, pokud si v Česku založí *společnost s ručeným omezením* (Vorel 2004). Tímto krokem se stává právnickou osobou, která už může nabývat nemovitosti v tuzemsku, jak stanovuje devizový zákon.

Důvodem k zakládání právě společnosti s ručeným omezením (dále jen s.r.o.) jsou její charakteristiky, které jednak vyplývají z obchodního zákoníku, ale především relativně levné a rychlé založení společnosti (Business Center). Jedinými výdaji při zakládání s.r.o. (kromě

složení minimálního vkladu) jsou poplatky za notářský zápis společenské smlouvy v hodnotě 2 – 3 000,- Kč a kolkovou známku k návrhu na zápis do obchodního rejstříku v hodnotě 5 000,- Kč (Business Center, Czech Republic). Celý proces zakládání s.r.o. trvá díky činnosti českých úřadů několik měsíců, rozhodně však kratší dobu než plnění podmínek pro získání českého občanství a ani nevyžaduje více jak tříměsíční pobyt žadatele na území České republiky. Proces zakládání s.r.o. zpravidla za Nizozemce vyřizuje příslušná realitní kancelář, případně investorská společnost, jejímž je klientem, jako placenou službu (Šálek, Vitvarová-Vránová 2007). Nevýhodou pro majitele s.r.o. je povinnost vést účetnictví, jednat s úřady na vyšší úrovni a odvádět daň z nemovitosti a daň z příjmu právnických osob (Business Center; zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti; zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Vorel (2002, 2005), který se na akademické půdě jako první začal zabývat problematikou nabývání nemovitostí v Česku cizinci, dokumentoval tento trend na modelovém území v Podkrkonoší, které je z pohledu cizinců považováno za jednu z nejatraktivnějších oblastí pro vlastnictví objektů. Po nahlédnutí do katastru nemovitostí a obchodního rejstříku zjistil, že ve více jak polovině ze 40 sledovaných katastrálních území alespoň 1 objekt vlastní cizinec, že 89 % zahraničních vlastníků jsou Nizozemci, 9 % Němci a 2 % Rusové, že objekty jsou využívány pro komerční formy rekreace, že majitelé pronajímají rekreační objekty prostřednictvím realitních kanceláří a že s.r.o. byly zakládány už od roku 1992 (Vorel 2005).

Je velmi pravděpodobné, že počty objektů vlastněných cizinci, zvláště pak Nizozemci, vzrostly a rostou nejen v modelovém území. Vzhledem k aktivitám a působnosti realitních kanceláří a nizozemských investorům lze předpokládat plošné šíření tohoto jevu po celém území Česka, v největší intenzitě však ve vysoce atraktivních oblastech pro cestovní ruchu a rekreaci, také v oblastech s prázdným a nevyužívaným bytovým a domovním fondem a s dobrou dopravní dostupností. Všechny tyto podmínky splňuje české pohraničí a venkovské oblasti ve vnitrozemí, spíše v Čechách než na Moravě. Kvantifikovat tento jev i v rámci jednoho regionu, jakým bylo právě Podkrkonoší, natož na území celého Česka, je velmi obtížné: vyžaduje vstup do katastru nemovitostí jednotlivých katastrálních území, vyhledání nemovitostí vlastněných právními subjekty (s.r.o.) a poté zjišťování v obchodním rejstříku, které z nich mají zahraničního vlastníka a také předmět podnikání (Vorel 2005).

Z tohoto pohledu se mnohem lépe analyzují aktivity nizozemských investorských společností, které zamýšlejí výstavbu rekreačních objektů nebo objektů k trvalému bydlení na tzv. zelené louce, tyto projekty jsou zpravidla „viditelnější“ díky zveřejňování a prezentaci v médiích. Naopak nakupování jednotlivých objektů jednotlivci nebo rodinami, je až

na odlišné majetkoprávní kroky totožné s nákupem nemovitosti českým občanem, jedná se tedy o záležitost ryze lokální a individuální, kterou s trochou nadsázky zaregistrují nanejvýš sousedé.

Ačkoliv je z českého pohledu nakupování objektů cizinci vnímáno spíše negativně, je to v podstatě jedna z možností, díky níž je zachráněna řada objektů před chátráním a postupnou devastací. V tomto případě má tento jev rovnocenný význam jako chalupaření. Zahraniční majitelé objektů přináší nové impulsy a působí na rezidenty dané lokality stejně jako čeští chalupáři z města ve venkovských sídlech s tím rozdílem, že jsou rezidenty mnohem citlivěji vnímáni, právě proto, že pochází přímo ze zahraničí.

Vstup České republiky do EU s sebou nese zvyšující se tlak na otevírání se českého trhu evropskému, v případě vlastnictví a využívání objektů cizinci k rekreaci a komerčním účelům je velmi pravděpodobné, že dojde k zintenzivnění procesu internacionalizace druhého bydlení, působení mezinárodních trendů v oblasti druhého bydlení a také ke zvýšení cen objektů individuální rekreace.

Investorské společnosti

Nizozemsko je druhým největším investorem v Česku podle přílivu přímých zahraničních investic (Nizozemské království). Nizozemské společnosti v Česku investují do finančnictví, bankovníctví, průmyslu a také do oblasti CR, kde působí všechny výše zmíněné subjekty a také developerské společnosti. Ty se zabývají především výstavbou nových nemovitostí a jejich následným prodejem nebo nákupem českých nemovitostí, jejich rekonstrukcí a posléze prodejem. Následující text bude věnován pouze těm nejvýznamnějším společnostem a jejich již realizovaným nebo připravovaným projektům.

Prozatím největší investicí v oblasti cestovního ruchu v Česku byla výstavba apartmánového komplexu s jachetním přístavem v obci Lipno nad Vltavou společností *Landal GreenParks* (kapitola 4. 3. 1 a 5. 3).

Společnost *Arcadian Developmenent Company s.r.o.* staví ve spolupráci s českou společností *Nemoreal s.r.o.* poloroubené chalupy, které prodává zejména nizozemským zájemcům. Příkladem je 27 objektů ve Vidochově u Nové Paky (kapitola 5. 3). V současnosti dokončuje projekt apartmánových bytů v Rokytnici nad Jizerou a rekonstrukci památkově chráněného objektu v centru města Vrchlabí na apartmánové byty. Dále připravuje výstavbu ski-apartmánů ve Vítkovicích v Krkonoších a dalších poloroubených chalup v obci Lučany nad Nisou na Liberecku (*Arcadian Developmenent Company*).

Společnost *Farm Invest s.r.o.* staví v Nové Bystřici na Jindřichohradecku rodinné domy určené k bydlení i rekreaci, navazuje tak na projekt dvou golfových hřišť v této lokalitě, celý projekt počítá až s 200 objekty (Obora Golfvillage).

Velké investiční projekty připravuje také společnost *MIE Moravia s.r.o.* u dvou vodních ploch: rybníku Velké Dářko u Žďáru nad Sázavou a u v.n. Nové Mlýny. V obou případech plánuje výstavbu objektů k trvalému bydlení i rekreaci, doplněné o kompletní občanskou vybavenost, multifunkční sportovní areál a rekreační plochy (Velke Darko Country Resort, Laguna Resort). Mezi její další záměry patří výstavba rodinných domů v Borové Ladě na Šumavě a ve Valticích.

Vedle těchto společností působí na lokální úrovni v Česku řada dalších společností s podobnými záměry. Projekty se nachází v různých stádiích rozpracování a u mnohých nelze s jistotou určit budoucí účel objektů, potenciální majitele (Češi, Nizozemci, ostatní) nebo budoucí realizaci projektu (příloha 12). Na základě zběžné informovanosti však lze říci, že zatím žádný z uvažovaných projektů neodpovídá svým charakterem rekreačním areálům, které již byly realizovány na území Česka, blíží se spíše rekreačním vesnicím (kapitola 3. 1. 1 a 5. 3). Pro bližší specifikaci je potřeba všechny tyto projekty dále monitorovat a sledovat jejich vývoj.

Během nevázaného rozhovoru se zástupci společnosti MIE Moravia byly zjištěny následující problémy, se kterými se nizozemští investoři potýkají při realizaci svých projektů v českém prostředí:

- legislativní – problematické vyřizování výpisů z rejstříku trestů a převádění plné moci
- administrativní – byrokracie, absence ústní dohody (vše dáno písemnou smlouvou)
- při komunikaci s úřady – jazyková bariéra (úředníci neumí ani anglicky), neochota spolupracovat a hledat alternativní řešení (častá odpověď: „It is not possible.“)
- při komunikaci s lidmi – jazyková bariéra (problém najít překladatele, který rozumí problematice), absence kreativity (Češi mají „close minds“)

5. 1. 2 Důvody vedoucí Nizozemce k vlastnictví nemovitosti v Česku

Existuje řada motivačních faktorů, které vedou Nizozemce k pořízení nemovitosti v zahraničí obecně. *Primární důvody* samozřejmě vychází z fyzickogeografických a socioekonomických podmínek Nizozemska (kapitola 4. 1. 2). Vysoká hustota osídlení a velikost populace nevytváří příliš velký prostor pro rekreaci a také omezují její možnosti. Vysoká cena nemovitostí v Nizozemsku a odvádění vysoké daně z vlastnictví nemovitosti odrazují Nizozemce od jejich pořizování. Vedle finančních důvodů motivují Nizozemce k hledání vhodných nemovitostí v zahraničí také subjektivní faktory, jako je možnost rekreace

ve vlastním objektu, nikoli pronajatém, nebo zajištění klidného místa k seniorskému odpočinku. Psychologický tlak na Nizozemce vytváří také potenciální hrozba vzestupu hladiny mořského dna následkem klimatických změn, jež vyvolávají opodstatněné obavy, které Nizozemci sami přiznávají (vlastní šetření).

V zahraničí Nizozemci vyhledávají takové lokality, které splňují jejich představy o ideální rekreaci (atraktivita prostředí, možnosti rekreace, vzhled a vybavení objektu), odpovídají jejich finančním i časovým možnostem. Dalším účelem pořizování objektů v zahraničí je bezpečné uložení financí do nemovitosti, zhodnocení uložených financí a zisk z pronájmu nemovitosti v době nepřítomnosti. Při výběru potenciální destinace, kde si pořídí nemovitost, posuzují její fyzickogeografické, socioekonomické, politické i legislativní podmínky.

Právě Česko je zemí, která pro Nizozemce disponuje vhodnou kombinací těchto podmínek, které lze tím pádem považovat za *sekundární důvody*, které je motivují k pořízení nemovitosti v tuzemsku. Mnozí Nizozemci při tomto kroku vychází ze zkušeností a znalostí českého prostředí, které si osvojili během předchozích pobytů a návštěv Česka, tedy z lokalizačních, realizačních a selektivních předpokladů Česka pro CR (tab. 5. 1), a které je přiměly se sem vracet a trávit zde více volného času (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002).

Pravděpodobně nejvýznamnějším impulsem k pořízení nemovitosti v Česku jsou finanční důvody. Cena realit a výdaje během pobytu v Česku jsou výrazně nižší než v zemích, které patří mezi tradičně oblíbené destinace (Francie, Španělsko) nebo které by více vyhovovaly představám o kvalitní rekreaci a bydlení (Švýcarsko, Skandinávie). To je případ především nizozemských penzistů, kteří na nizozemské poměry nízké státní penzi, nemohou v Nizozemsku ani v jiné zemi západní Evropy dostatečně uspokojit své představy o kvalitním odpočinku v důchodě (Situace na trhu Nizozemí – rok 2002). Nizozemci přistupují k nákupu nemovitosti v Česku také jako obchodníci. Předpokládají, že po legislativním zpřístupnění trhu s nemovitostmi pro zahraniční zájemce vzroste jejich pořizovací cena a oni v případě potřeby prodejem své nemovitosti efektivně zhodnotí předchozí investice.

Pravděpodobně jedinou výraznější nevýhodou spojenou s vlastnictvím nemovitosti v Česku za současných legislativních podmínek je vystupování jako právnických osob pod hlavičkou s.r.o. a vyřizování povinností z toho vyplývajících (kapitola 5. 1. 1). Na druhé straně v Česku působí takové nizozemské subjekty, které Nizozemcům povinnosti usnadňují v rámci svých služeb (kapitola 5. 1. 1). V tabulce 5. 3 jsou podrobněji rozebrána pozitiva, negativa, možnosti a nebezpečí, která pro Nizozemce představuje vlastnictví české nemovitosti. Při sestavování této SWOT analýzy jsem vycházela z vlastnictví nemovitosti, objektu stojícího v rámci obce, nikoliv v rekreačním areálu.

Tabulka 5. 3: SWOT analýza vlastnictví objektu Nizozemci v Česku

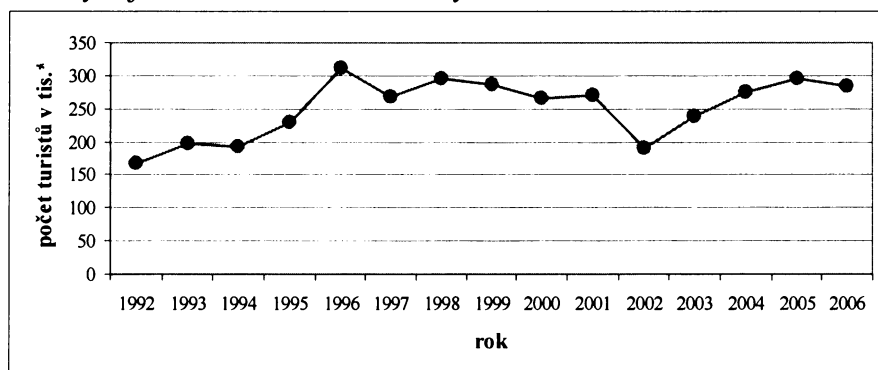
Silné stránky	Slabé stránky
dopravní dostupnost Česka z Nizozemska	časové ztráty při čekání na hraničních přechodech
lokalizační předpoklady Česka pro rekreaci v přírodě	stav dopravní infrastruktury v Česku
podmínky a zázemí pro realizaci oblíbených aktivit	vlastnictví nemovitosti jako právnická osoba - nutnost vedení účetnictví, odvádění daní, komunikace s úřady
pořizovací cena českých nemovitostí	komunikace s rezidenty - jazyková, kulturní bariéra, odlišný životní styl
jistota zajištěného ubytování v Česku X dříve: nutnost zajištění pronájmu s časovým předstihem před příjezdem do Čech	komunikace s českými úřady - jazyková bariéra, byrokracie, dlouhé čekací lhůty, těžkopádnost
neomezená frekvence návštěv Česka	fyzický stav nemovitostí
rekreace celoročně	finanční výdaje na rekonstrukci objekt
realizace představ o ideální rekreaci - vybavení objektu a okolního prostředí	nutnost neustálé údržby objektů a okolního pozemku - zajištění oprav - další finanční výdaje
možnost ponechání si osobních věcí a určitého vybavení v objektu	zajištění stravování během pobytu - dovoz potravin z Nizozemska nebo nákup v Česku X hotel, rekreační areál
místo setkávání rodiny, přátel atd.	omezená nabídka služeb a produktů v malých obcích - nutnost dojíždění do větších sídel
přítomnost krajanů	realizační předpoklady
znalost českého prostředí	nedostatek oblíbených rekreačních atraktivit (aquaparky, zábavní parky)
zkušenosti z předchozích pobytů v pronajatých objektech	
Příležitosti	Hrozby
využití prázdného bytového a domovního fondu	česká legislativa
uložení financí do českých nemovitostí	střety s rezidenty
další investice	střety s českými úřady
finanční zisk z pronájmu objektů	zatižení rodinného rozpočtu finančními výdaji do nemovitosti
využití objektu k seniorskému odpočinku	neefektivní návratnost uložených financí do nemovitosti
využití objektu k trvalému bydlení	vloupání do nemovitosti
možnost pozdějšího prodeje nemovitosti po zvýšení cen nemovitostí	poškození majetku
nové kontakty a přátelství s rezidenty i ostatními Nizozemci	konkurence ze strany krajanů i ostatních cizinců
	vysoká hustota krajanů v místě rekreace

Zdroj: vlastní šetření

5. 2 Vývoj příjezdového cestovního ruchu Nizozemců do Česka

Nizozemsko je významnou zdrojovou zemí zahraničních turistů v Česku. V roce 2006 se umístilo na 5. místě v počtu zahraničních turistů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních. V Česku se ubytovalo 285 tis. nizozemských turistů (4,4 % všech zahraničních turistů), kteří zde strávili více než 1 mil. nocí (5,2 %), průměrná délka pobytu dosáhla 4,7 dne (Fojtáčová, Košatka 2007).

Graf 5. 1: Vývoj návštěvnosti nizozemských turistů v Česku v letech 1992 - 2006

* v hromadných ubytovacích zařízeních

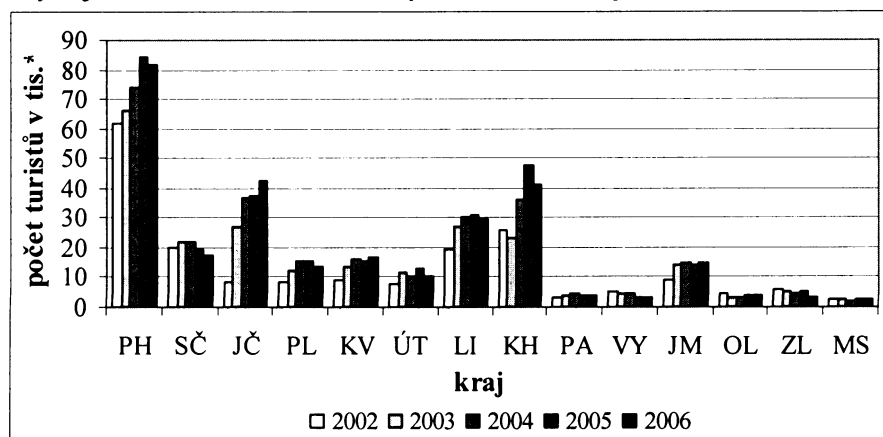
Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ)

V dlouhodobém vývoji ovlivnilo počet příjezdů do Česka několik událostí, které se odehrály na mezinárodní a zvláště pak české scéně (graf 5. 1). K prvnímu nárůstu počtu příjezdů došlo v průběhu 1. poloviny 90. let v souvislosti s politickými událostmi a transformačními procesy v Česku, které přispěly ke zatraktivnění země pro všechny zahraniční turisty. V roce 1996 dosáhl počet nizozemských turistů v hromadných ubytovacích zařízeních historického maxima, v Česku bylo ubytováno přes 312 tis. Nizozemců. Hned v následujícím roce však nastal první propad, který byl zapříčiněn povodněmi na Moravě. Další mnohem výraznější pokles v roce 2002 byl umocněn dvěma hlavními faktory: mezinárodní cestovní ruch byl ochromen přetrvávajícími obavami z cestování po teroristických útocích v New Yorku 11. září 2001 a Česko navíc v srpnu 2002 zasáhly rozsáhlé povodně, které odradily od návštěvy Česka nejen nizozemské turisty. Vývoj v dalších letech naznačuje rostoucí oblíbenost Česka u nizozemských turistů. Významnou roli zde sehrál také vstup Česka do Evropské Unie, čímž se pro Nizozemce, občany EU, výrazně zjednodušil vstup a pobyt na území Česka. Je velmi pravděpodobné, že tento trend bude pokračovat.

Nedostatkem těchto hodnot je skutečnost, že zachycují pouze turisty v hromadných ubytovacích zařízeních (hotely, penziony, rekreační areály, kempy aj.), která musí ze zákona vést evidenci ubytovaných hostů (zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky). Statistika ovšem nezahrnuje zahraniční návštěvníky jednotlivých objektů, které vlastní Nizozemci v obcích a využívají je k rekreaci rodiny a přátel. Skutečné hodnoty návštěvnosti Česka jsou tak o něco vyšší, než uvádí statistika.

Nejvyhledávanějšími regiony nizozemských turistů jsou Praha, severní, východní a jižní Čechy a jižní Morava. Ve srovnání s ostatními zahraničními turisty je ojedinělá vyšší návštěvnost středních Čech, důvodem je preference levnějšího ubytování v zázemí Prahy. Změny ve vývoji návštěvnosti regionů Česka jsou zachyceny v grafu 5. 2.

Graf 5. 2: Vývoj návštěvnosti nizozemských turistů v krajích Česka v letech 2002 – 2006

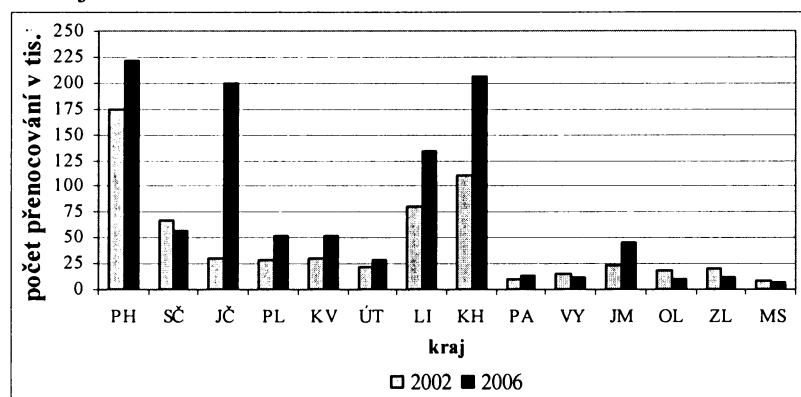

* v hromadných ubytovacích zařízeních

Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ)

V roce 2002 byla sice návštěvnost ovlivněna povodněmi, přesto lze prudký nárůst počtu nizozemských turistů v Jihočeském a Královéhradeckém kraji odůvodnit uvedením nových rekreačních zařízení do provozu a získáním klientely. Dokazuje to také nárůst *počtu přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních* (graf 5. 3) a *průměrná délka pobytu*, která pouze v Jihočeském a Libereckém kraji přesahuje 5 dní, v Královéhradeckém dokonce 6 dní (Fojtáčová, Košatka 2007).

Graf 5. 3: Srovnání počtu přenocování nizozemských turistů v krajích Česka v roce 2002 a 2006

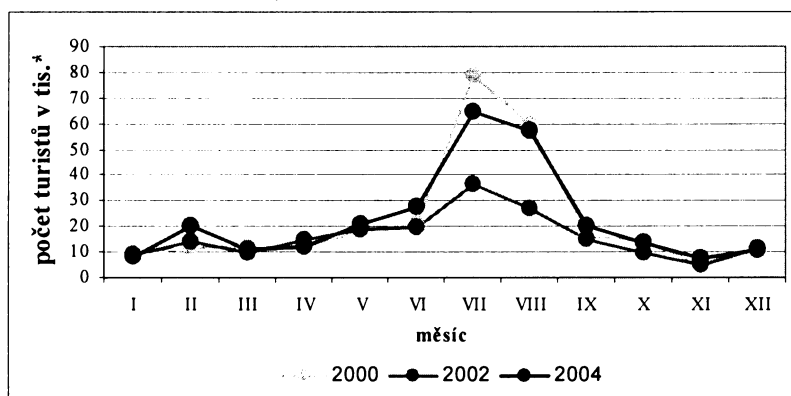
* v hromadných ubytovacích zařízeních

Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ)

Především díky apartmánovému komplexu Landal Marina Lipno se Jihočeský kraj stal po Praze druhým Nizozemci nejnavštěvovanějším regionem Česka (U všech zahraničních návštěvníků tuto pozici zaujímá Karlovarský kraj, ovšem v případě nizozemských turistů je až na 6. místě!). V severních Čechách se Nizozemci nejvíce koncentrují v horských a podhorských oblastech. Příčinou konstantní nízké návštěvnosti Vysočiny a moravských krajů (s výjimkou Jihomoravského) je horší dopravní dostupnost a tamní stav infrastruktury CR.

Nizozemci navštěvují Česko zejména v letních a zimních měsících. Graf 5.4 naznačuje trend prodlužování letní sezóny a nárůst zimních dovolených v době jarních prázdnin v Nizozemsku.

Graf č. 5. 4.: Srovnání sezonality návštěv nizozemských turistů v Česku v roce 2000, 2002 a 2004

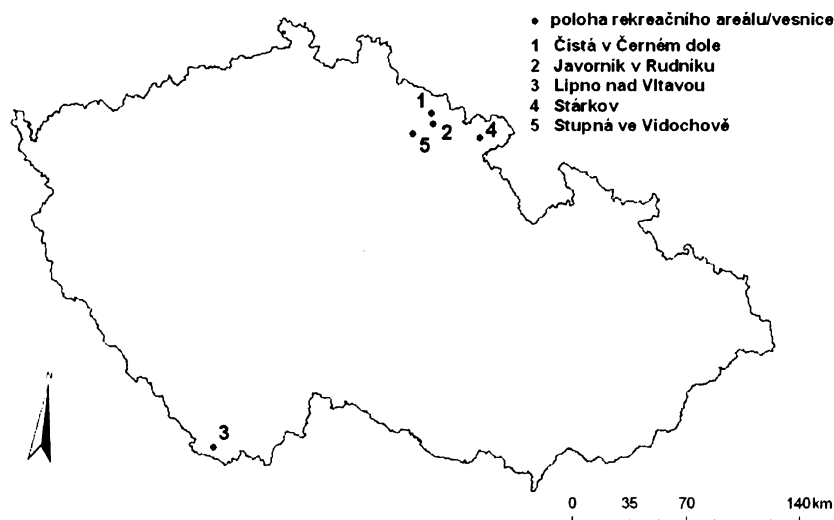

* v hromadných ubytovacích zařízeních
Zdroj: Český statistický úřad (ČSÚ)

5.3 Nizozemské rekreační areály a vesnice v Česku

Na území Česka bylo v rámci terénního a dotazníkového šetření zmapováno celkem pět oblastí s koncentrací objektů vlastněných a využívaných Nizozemci, tři z nich lze označit jako rekreační areály a zbylé dvě lokality jako rekreační vesnice. Všechny se nacházejí v atraktivním přírodním prostředí (v horských, podhorských oblastech nebo u vodní plochy) s ideálními podmínkami pro letní i zimní rekreaci a s řadou atraktivit cestovního ruchu v širokém okolí (obr. 5. 4).

Obrázek 5. 2: Rekreační areály a vesnice na území Česka v roce 2007

Zdroj: vlastní šetření

První rekreační areál byl postaven v letech 1996 - 1997 ve Stárkově, v ostatních lokalitách byly projekty realizovány na přelomu tisíciletí. Všechny rekreační areály/vesnice byly vybudovány v klidných lokalitách malých obcí nebo v jejich odlehlejších částech. Pouze ve dvou obcích došlo v průběhu několika let k významnému posílení jejich turistické funkce a vytvoření zázemí pro CR v rámci cíleného rozvoje obce (Černý Důl) nebo v důsledku existence rekreačního areálu (Lipno nad Vltavou). Ostatní rekreační areály/vesnice se vyskytují v dobrých dojezdových vzdálenostech od turistických center.

Největším *rekreačním areálem* z hlediska lůžkové kapacity je *Landal Marina Lipno* (tab. 5. 4), který je součástí řetězce rekreačních parků nizozemské společnosti Landal GreenParks (kapitola 4. 3. 1). Svým vzhledem a polohou na břehu vodní nádrže Lipno připomíná rekreační letovisko v tradiční letní destinaci např. ve Středomoří, na rozdíl od něj však umožňuje také rekreaci v zimních měsících (příloha 13). Zbylé dva rekreační areály, *Green Valley Park* a *Villa Park Happy Hill*, jsou relativně srovnatelné, mají podobný vzhled i vybavení, liší se jen hustotou zástavby na ploše (příloha 14 a 15).

Rekreační vesnice se liší hned v několika kritériích: počtem objektů, vzhledem a velikostí objektů, úpravou okolních pozemků a polohou v rámci obce (tab. 5. 4). *Rekreační domky v Javorníku* mají totožný vzhled, velmi jednoduše až stroze upravené okolí a jsou situovány přímo v intravilánu obce tak, že s ním přirozeně splývají (příloha 16). Na druhé straně objekty ve Stupné se vzájemně odlišují vzhledem, půdorysem i umístěním na pozemku (příloha 17), přestože výstavbu realizoval stejný investor (Arcadian Development Company s.r.o.) a stavební firma (Nemoreal s.r.o.). *Arcadian Parc Stupná* je prozatím jedinou lokalitou, kde vzhled objektů nejvíce koresponduje se stávající zástavbou, tj. roubenkami a poloroubenkami. Cizorodými prvky jsou však kryté bazény, úprava a vzhled pozemků, které stejně jako vnitřní vybavení objektů odpovídají nárokům a představám náročných majitelů. V porovnání s Javorníkem působí tato lokalita mnohem honosněji a o to více separačně od původní zástavby obce.

Všechny objekty byly postaveny na tzv. zelených loukách v těsné blízkosti zástavby obce nebo přímo v intravilánu obce (Čistá v Černém Dole, Javorník v Rudníku). Objekty v rekreačních areálech jsou uměle nebo geometricky rozmístěny na pozemku a nekorrespondují tak se sídelním uspořádáním obce, také svým vzhledem a půdorysem příliš nerespektují původní zástavbu. Ke každému objektu vede zpevněná cesta, ostatní plochy jsou zatravněné, ojediněle osázeny stromy, některé plochy jsou vymezené pro sport a rekreaci (tab. 5. 4). Vstup do areálů je zpravidla volný, jen příjezdové komunikace jsou uzavřeny závorou (Villa Park Happy Hill, Landal Marina Lipno).

Tabulka 5. 4: Základní charakteristika rekreačních areálů a vesnic v Česku v roce 2007

základní údaje	typ	rekreační areál			rekreační vesnice	
	poloha	Stárkov	Lipno nad Vltavou	Čistá v Černém Dole	Stupná ve Vidochově	Javorník v Rudníku
	název	Green Valley Park	Landal Marina Lipno	Villa Park Happy Hill	Arcadian Parc Stupná	Rekreační domky Javorník*
	počet objektů	22	37	42	27	6
	počet ubyt. jednotek	22	306	42	27	6
	lůžková kapacita	153	1662	252	?	48
objekty a plochy na pozemku	hlavní budova			v pronájmu	býv. obecní škola	býv. hospoda
	rekreační objekty					
	stravovací zařízení	plánovaná výstavba				
	centrální parkoviště					
	samostatná parkoviště u rekreačních objektů					
	zatravněné plochy					
	zalesněné plochy					
	přírodní koupaliště	rybník				
	bazén (krytý, venkovní)	plánovaná výstavba	aquapark			
	víceúčelové hřiště					
	speciální sportovní hřiště	plážový volejbal	v plánu: minigolf, tenisové hřiště			
	dětské hřiště					
	prostor pro ohniště					
	čistička odpadních vod			majetek obce		

* Pouze pracovní označení, nepodařilo se zjistit přesný název lokality.

Zdroj: vlastní šetření

Rekreanti v rekreačních areálech mohou využívat širokou škálu služeb od stravování ve společném stravovacím zařízení (Landal Marina Lipno) nebo nákupu základních potravin (Green Valley Park Stárkov, Rekreační domky Javorník), přes půjčování sportovních potřeb a společenských her až po praní prádla a úklid ubytovací jednotky. Nejvíce mají rekreanti zájem o poskytování informací o možnosti trávení volného času mimo rekreační areál, směnářské služby a prodej domácího a zahraničního tisku. Ceny za pronájem ubytovacích jednotek se kromě typu jednotky a délky pobytu liší podle obsazenosti v průběhu roku. Nejvyšší ceny za ubytování jsou samozřejmě během hlavní sezóny, rozdíl v cenách v sezóně a mimo sezónu se mohou pohybovat od několika desítek až do několika stovek eur.

Rekreanti v rekreačních vesnicích jsou více odkázáni sami na sebe, zvláště v případě stravování, volby a možností trávení volného času. Jejich způsob rekreace se více blíží českému pojetí rekreace v objektech druhého bydlení, tedy až na vybavení objektů nejmodernějšími spotřebiči a jinými vymoženostmi moderní doby a také věnování se jiným

rekreačním aktivitám než je stálá údržba a příležitostné opravy objektu, zahradničení atd. Tyto činnosti pro majitele objektů vykonávají pověřené osoby, zpravidla Češi, majitelé objektů si také sami určují podmínky a cenu za pronájem.

Majitelé ubytovacích jednotek v obou typech nejvíce využívají zprostředkování pronájmu po dobu své nepřítomnosti, údržbu objektů (úklid pokojů) i jejich okolí (sekání trávy) a příležitostné úpravy a opravy objektů, které pro ně zajišťují správci areálů nebo jiné pověřené osoby. Zatímco ve Stupné vlastní každý objekt a pozemek jedna s.r.o., v rekreačních areálech panují různé majetkoprávní vztahy:

- Vlastníkem rekreačního areálu je sdružení vlastníků, které ho pronajímá další s.r.o. (Villa Park Happy Hill).
- Rekreační objekty jsou rozděleny mezi několik s.r.o., zatímco pozemek areálu vlastní jedna s.r.o.¹⁰ Provoz areálu zajišťuje další s.r.o. (Green Valley Park Stárkov).
- Rekreační areál je rozdělen mezi družstva, která si pro správu areálu zřídila s.r.o. (Landal Marina Lipno).

Většina vlastníků ubytovacích jednotek v rekreačních areálech jsou Nizozemci, ale například v Landal Marině Lipno jsou členy družstev také Němci, Francouzi, Belgičané a Češi.

Nejčastějšími skupinami rekreatantů jsou mladé rodiny s dětmi, zralé páry s dospívajícími dětmi a starší páry, výjimečně skupiny mladých lidí. Největší obsazenost ubytovacích jednotek je v letních a zimních měsících, čemuž odpovídají také oblíbené způsoby trávení volného času: cyklistika, turistika, výlety do okolí (aquaparky, zoologické zahrady, městská turistika, přírodní a kulturní atraktivita), lyžování a snowboarding. Většina rekreatantů pochází z Nizozemska, ostatní z Německa, Belgie, Dánska, ale i Polska, Slovenska a Česka. Nizozemci se nejčastěji dorozumívají němčinou, nizozemštinou, ojedinelé angličtinou. Češi nejčastěji navštěvují rekreační areály mimo hlavní sezónu, kdy je levnější ubytování, ale podmínky v okolí přejí rekreačním aktivitám (Landal Marina Lipno).

5. 3. 1 Plány rekreačních areálů do budoucna

Cílem všech rekreačních areálů je udržet svoji atraktivitu a oslovovat další potenciální rekreatanty. Na rozdíl od rekreačních vesnic disponují větší lůžkovou kapacitou, jsou navštěvovány vyšším počtem rekreatantů (nejen majiteli) a ve větší frekvenci. Jsou tudíž mnohem více vystaveny případné ztrátě zájmu ze strany rekreatantů o danou lokalitu z důvodu jejich možného zevšednění po čase a také získané dostatečné znalosti jejich okolí. Eventuelní snížení návštěvnosti by pak pocítili finančně především majitelé ubytovacích jednotek, kteří z pronájmů získávají určitý podíl (a také rezidenti a podnikatelé v obci). Další problém

¹⁰ Obec Stárkov má v této společnosti zprostředkovaně majetkovou účast (Obchodní rejstřík).

představuje sezónnost, mimo letní a zimní měsíce je obsazenost areálů výrazně nižší až téměř nulová, např. rekreační areál Landal Marina Lipno je v listopadu dokonce zavřený. Veškeré tyto důvody vedou rekreační areály ke zkvalitňování a rozšiřování služeb, budování dalších rekreačních ploch a v některých případech také výstavbu dalších rekreačních objektů.

Green Valley Park plánuje z ekonomických důvodů výstavbu dalších 51 objektů na stávající rozloze pozemku, rekonstrukci chátrajícího mlýna na hotel a restauraci tak, aby zde mohl být ubytován autobusový zájezd, dále vybudování nové správní budovy, bazénu a volejbalového hřiště¹¹.

Při *Landal Marině Lipno* působí společnost *Lipno Servis s.r.o.*, která byla založena v roce 1999 a od té doby každým rokem rozšiřuje nabídku služeb (Obchodní rejstřík). V současnosti rekreantům nabízí několik fakultativních výletů, poskytování informací a prodej informačního materiálu, pronájem sportovních a jiných potřeb (včetně plachetnic), jejich údržbu a opravu, provoz lyžařského vleku, lyžařské školy a bobové dráhy a také zprostředkování dalších služeb (ubytování). Samotný areál plánuje rozšíření pozemku za účelem výstavby dalších rekreačních ploch: minigolf, tenisový kurt a jiná sportovní hřiště.

Ve *Villa Park Happy Hill* pravděpodobně neplánují žádné velké investice do podobných projektů, hlavním zájmem je údržba dětského hřiště a revitalizace multifunkčního hřiště.

5.3.2 Vztah obec – rekreační areál/vesnice

Rekreační areály/vesnice jsou nedílnou součástí obcí, na jejichž území byly vybudovány. Ačkoliv navenek působí jako samostatně fungující celky, které žijí vlastním životem a v mnohém se odlišují od okolního prostředí, v žádném případě nelze hovořit o absolutní separaci rekreačního areálu/vesnice vůči obci nebo o izolaci rekreačního areálu/vesnice ze strany obce. Během terénního a dotazníkového šetření bylo zjištěno, že vzájemné vazby a vztahy mezi rekreačními areály/vesnicemi a obcemi se liší případ od případu. Na následujících stránkách jsou zmíněny jen ty nejpodstatnější pozitiva a negativa existence rekreačních areálů/vesnic v obcích, podrobněji je vše rozebráno v tabulce 5.5 v rámci SWOT analýzy.

Všichni představitelé obcí se shodují, že největším přínosem existence rekreačního areálu/vesnice na území jejich obce jsou příjmy z daní a poplatků, jimi stanovených, do obecního rozpočtu. Dále přiznávají, že rekreační areály/vesnice vytváří pracovní místa, přestože jejich počet není vysoký a zpravidla se jedná o příležitostné práce než o stálé pozice.

¹¹ V rekreačním areálu se už několik let pravidelně pořádají turnaje ve volejbalu mezi rezidenty a rekreanty, účastní se také členové cizinecké policie. Hlavní výhodou je týdenní pobyt v rekreačním objektu mimo hlavní sezónu.

Největší počet pracovních míst vytváří rekreační areál Landal Marina Lipno, zaměstnává asi 10 stálých zaměstnanců z obce a okolních obcí, při příležitostných pracích (úklid, stavební úpravy, opravy) spolupracuje s místními soukromými subjekty. Ostatní rekreační areály/vesnice nezaměstnávají více jak 2 stálé zaměstnance, na ostatní práce si najímají brigádníky, největší uplatnění zde nachází zejména matky s dětmi a řemeslníci, kteří si v obci i širokém okolí jen těžce shání práci. Zajímavé bylo zjištění, že spíše než rezidenti mají o práci v rekreačním areálu zájem obyvatelé z okolních obcí (Villa Park Happy Hill).

Podnikatelská činnost má nejlepší podmínky pro rozvoj v blízkosti již zmiňované Landal Mariny Lipno. Vznik apartmánového komplexu vyvolal další investice, jako např. výstavbu aquaworldu, lyžařského areálu, bobové dráhy, promenády s restauracemi, kavárnami, obchody a dalším zázemím pro turisty (příloha 18), které kromě uplatnění malého podnikání nabízí také další pracovní místa. V ostatních obcích nejvíce pocítily přítomnost

Tabulka 5. 5: SWOT analýza existence rekreačního areálu/vesnice v obci, 1. část

Silné stránky	Slabé stránky
využití lokalizačních předpokladů obce	průběh výstavby - hluk, prach, ničení infrastruktury nákladními automobily
zainvestování pozemků investorem	vzhled rekreačních objektů - nepřihlédnutí k místní architektuře
dobudování chybějící infrastruktury	zvýšený pohyb osob v obci
zatraktivnění obce pro různé subjekty (investoři, podnikatelé, turisté, obyvatelstvo)	nárazové zatěžování místní infrastruktury
rozpočet obce: příjmy z ubytovacích poplatků, tzv. vzdušného	sezónní příjmy pro rezidenty a místní podnikatele
rozpočet obce: příjmy z rekreačního a lázeňského poplatku	rekreanti: využívají místních služeb pro místní obyvatelstvo (údržba přístupových i místních komunikací, úklid veřejných prostor aj.)
rozpočet obce: příjmy z daní z nemovitosti	rozpočet obce: zisk finančních prostředků ze státního rozpočtu pouze na trvale bydlící obyvatelstvo, nikoliv rekreanty
zvýšení kvality a nabídky služeb v obci	výdaje obce na budování infrastruktury cestovního ruchu (cyklostezky, naučné stezky) pro prodloužení sezóny
snížení nezaměstnanosti	komunikace obec - rekreační areál
příjmy pro rezidenty a místní podnikatele	komunikace rezident - rekreant (cizinec) - jazyková a kulturní bariéra
evidence rekreatantů v rekreačním areálu - přehled o jejich pohybu X využívání jiných objektů v obci	masový charakter rekreace
	rekreanti: rušení nočního klidu v obci
	rekreanti: min. využívání místních služeb (potraviny) X preference nákupu v supermarketech
	pronájem - střídání rekreatantů
	příjmy z pronájmu do rukou majitele(ů) rekreačního areálu (mimo obce, Česko)
	cizinci - zvýšení cen za produkty a služby X rezidenti
	zájem médií - obtěžování rezidentů, neobjektivní podávání informací veřejnosti

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 5. 5: SWOT analýza existence rekreačního areálu/vesnice v obci, 2. část

Příležitosti	Hrozby
pracovní příležitosti pro rezidenty (matky s dětmi, řemeslníky a opraváře)	negativní dopady na přírodní prostředí
rozvoj soukromého podnikání (pronájem, služby) rezidentů	zhoršení životní prostředí
vyšší příjmy pro místní podnikatele, místní obyvatelstvo	konzumní způsob využívání prostředí
vyvolané investice (oprava poškozených komunikací a dalšího obecního majetku)	zatížení infrastruktury
spolupráce s investorem formou PPP*	sezónnost (obsazenost v sezóně X mimo sezónu - prázdný rekreační areál)
příchod dalších subjektů (investoři, podnikatelé...)	nerovnoměrné příjmy pro rezidenty a místní podnikatele v průběhu roku
komerční využití stávajících objektů v obci	vznik služeb pouze pro rekreanty (půjčovna sportovních potřeb, informační centrum, suvenýry)
rekonstrukce chátrajících objektů v obci	zvyšování cen za služby
úprava veřejných prostor	zahraniční investor: neznalost a nerespektování českých zákonů
multikulturní společnost	problémy s majetkoprávními vztahy
rezidenti - cizinci: spolupráce a vzájemné obohacování	separace rekreační areál (rekreanti) X obec (rezidenti)
prodlužování turistické sezóny	rekreant X rezident: rozdíly sociální, ekonomické, kulturní atd.
změna využití rekreačních objektů na trvalé bydlení	nespojenost rezidentů (import zahraničních trendů, jiných kulturních zvyklostí, jiného životního stylu atd.)
cizinci: zájem o koupi objektu v obci (k rekreaci, trvalému bydlení)	vnitřní rozdělení obce na zastánce a odpůrce rekreačního areálu
	extenzivní růst plochy rekreačního areálu - výstavba dalších rekreačních objektů, rekreačních ploch
	snížení estetické hodnoty krajiny
	ztráta atraktivity rekreačního areálu

* Public Private Partnership

Zdroj: vlastní šetření

rekreantů stravovací zařízení (restaurace, hospody), některá také v rámci konkurenceschopnosti zkvalitnily svoje služby a nabídku (Vidochov, Černý Důl, Rudník). Existuje však i opačný případ, kdy místní drobní podnikatelé odmítají poskytovat své služby cizincům z důvodu jazykové bariéry, cizinci tak raději jezdí nakupovat produkty a služby do okolních obcí (Stárvov).

Ve většině obcí vyvolala existence rekreačního areálu/vesnice a přítomnost jejich rekreantů (cizinců) zájem o koupi nemovitosti v původní zástavbě obce (Rudník, Černý Důl, Stárvov, Stupná). Vesměs se jedná o chalupy, které tak díky péči nových vlastníků byly uchráněny před dalším chátráním. Jedinou nevýhodou je jejich vedení jako objektů sloužících k trvalému bydlení, ačkoliv jsou majiteli využívány k rekreaci, a z toho plynoucí skutečnosti (kapitola 5. 1. 1).

Za největší problémy představitelé obcí považují zvýšenou dopravu, zatěžování infrastruktury, sezónnost, zvýšený pohyb rekreantů v obci a jejich chování (hluk ve večerních hodinách) a také vztah rezidentů a rekreantů. Postoj místních k rekreačnímu areálu/vesnici se

vyvíjel současně s jeho budováním, od lhostejnosti během diskuzí o potenciální realizaci projektu, přes nespokojenost s průběhem výstavby po současnou opětovnou lhostejnost. Pouze ve Vidochově hodnotí vliv rekreační vesnice na obec jednoznačně negativně, důvodem nespokojenosti je vysoký počet objektů, rezidenti také kritizují rekreaty za způsob nakládání s odpady, zvýšený provoz v obci i jejich řidičské zvyklosti.

Všichni představitelé obcí by svým kolegům v případě jednání s nizozemskými investory o potenciální realizaci podobného projektu na území jejich obce doporučili kromě přesně stanovených podmínek a dohod před začátkem realizace a sledování průběhu výstavby, také zajištění vyvolaných investic (opravy poškození infrastruktury a jiného obecního majetku) a spolupráce investora na dalších projektech v obci. Zvláště v obcích s rekreačními areály upozorňují na ohlídání vzhledu, půdorysu a uspořádání objektů na ploše tak, aby co nejvíce korespondovaly s okolní zástavbou. Někteří také přiznávají komunikační problémy a závislost na překladatelích při jednáních.

Do budoucna největší hrozbou zejména pro obce s rekreačními areály je potenciální ztráta jejich atraktivit pro rekreaty. Hledání alternativního využití objektů by bylo složité. Nejjednodušší by byla změna na trvalé bydlení, ovšem vzhledem k pracovním příležitostem v obcích a v jejich okolí se tato možnost nejeví jako příliš reálná. Obce se proto snaží přispět realizací různých projektů ke zatraktivnění a prodloužení sezón a tím pádem i vyšší obsazenosti rekreačních areálů.

V obci Černý Důl připravují naučné stezky po okolí, cyklostezky, golfové hřiště a také zvýšení ubytovacích kapacit¹². Vedle současného rekreačního areálu bude vybudováno dalších 24 rekreačních objektů, projekt ovšem počítá se zcela odlišným vzhledem objektů a úpravou jejich okolí.

V dalších obcích se rozhodli spolupracovat s novými investory působícími v oblasti cestovního ruchu, kteří projeví zájem o rekonstrukci stávajících objektů na ubytovací zařízení (Rudník), výstavbu nových rekreačních objektů (Lipno nad Vltavou, Rudník) a jiných zařízeních (Lipno nad Vltavou). Pouze ve Vidochově zamítli rozšíření stávajícího počtu objektů v rekreační vesnici o dalších přibližně 25 objektů.

V obcích s rekreačními vesnicemi předpokládají vzhledem k charakteru výstavby potenciální změnu na trvalé bydlení, která by obci přinesla zejména vyšší finanční prostředky do rozpočtu obce ze státního rozpočtu a také oživení daných oblastí a s tím související další impulsy do společenského, kulturního a občanského života v obci.

¹² Obec Černý Důl je středisko především zimní rekreace. Stávající ubytovací zařízení nabízí dohromady cca 2000 lůžek. Plánované projekty jsou součástí cíleného rozvoje obce se záměrem zatraktivnit a prodloužit zejména letní sezónu.

6 Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat výjezdový cestovní ruch Nizozemců s užším zaměřením na destinaci Česko. Zvláštní pozornost byla věnována působnosti nizozemských subjektů v oblasti cestovního ruchu v českém prostředí a také areálům s rekreačními objekty a lokalitám s relativně koncentrovanou výstavbou nových objektů, které jsou vlastněny a využívány k rekreaci zejména Nizozemci.

Na základě kvantitativního a kvalitativního výzkumu byly v úvodu stanovené hypotézy ověřeny následujícím způsobem:

- **Nizozemci v rámci výjezdového cestovního ruchu vyhledávají lokality v relativní časové a dopravní dostupnosti od své země; v teplých oblastech, s mořem nebo jinou vodní plochou a s členitým reliéfem.**

Naprostá většina zahraničních cest Nizozemců se uskutečňuje v rámci Evropy. Mezi dlouhodobě nejnavštěvovanější nizozemské destinace patří sousední země (Německo, Belgie) a země s dobrým dopravním napojením na Nizozemsko ať už silniční sítí (Francie, Rakousko) nebo letecky (Španělsko, Itálie, Turecko). Volba druhu dopravního prostředku zpravidla závisí na zvolené destinaci, délce a účelu pobytu. Během letních dovolených jsou nejvíce navštěvovány středomořské destinace, v posledních letech jim však konkurují levnějších a pro Nizozemce méně známé evropské i mimoevropské destinace. Shodné trendy jsou registrovány i ve vývoji zimních destinací.

Preferenci pobytu v atraktivním přírodním prostředí kromě výše uvedených destinací dokumentuje také působnost společnosti Landal Green Parks v Evropě. Při zakládání a provozu rekreačních parků v zahraničí vychází z profilu nizozemských turistů a jejich poptávky po lokalizačních i realizačních předpokladech lokality, resp. regionu.

- **Česko patří mezi atraktivní destinace pro Nizozemce.**

Z pohledu Nizozemců je Česko dobře dopravně i časově dostupné, disponuje atraktivním reliéfem, malebnou krajinou, podmínkami pro letní i zimní rekreaci a navíc konkuruje tradičním nizozemským destinacím zvyšující se kvalitou služeb za stále relativně nízké ceny. Vstupem do Evropské unie získalo obraz důvěryhodnější destinace, zároveň se zjednodušil vstup a pobyt na území Česka. K atraktivitě Česka jistě také přispívá působnost některých nizozemských subjektů na českém trhu cestovního ruchu, využívání jejich služeb pravděpodobně u nizozemských turistů vyvolává psychologický pocit zajištěné kvality, bezpečí a spolehlivosti v cizím zemi. Nizozemská statistika registruje Česko přibližně na 5. místě nejnavštěvovanějších zimních destinací a zaznamenává narůstající zájem o české (a německé) hory na úkor dražších alpských zemí (Swinkels 2006b). Nabídka a možnosti trávení letní dovolené je mnohem větší, Česko se tudíž nepohybuje na předních pozicích mezi letními

destinacemi, přesto se v posledních letech řadí mezi levnější a preferovanější destinace vůči tradičním středomořským.

Z pohledu Česka je Nizozemsko významnou zdrojovou oblastí zahraničních turistů. Od počátku 90. let se počet nizozemských turistů v hromadných ubytovacích zařízení téměř zdvojnásobil na současných téměř 300 tis., v porovnání s ostatními zahraničními turisty se umísťují na 5. místě. Údaj o počtu nizozemských turistů bude pravděpodobně vyšší, neboť nezahrnuje majitele původně českých nemovitostí a jejich rodiny (přátele), kteří se do těchto objektů jezdí rekreovat. Hypotéza byla z pohledu obou zemí potvrzena.

- **V Česku působí řada nizozemských subjektů v oblasti cestovního ruchu.**

Přítomnost nizozemských subjektů v Česku a analýza jejich působnosti potvrdila výše uvedenou hypotézu. Analýza dále poukázala na přizpůsobení se subjektů zvyšující se poptávce Nizozemců po české destinaci.

Nizozemské cestovní kanceláře mají ve své nabídce destinací zařazeno také Česko, některé se na něj specializují. Významným produktem je pronájem českých nemovitostí.

Nizozemské realitní kanceláře zprostředkovávají prodej českých nemovitostí, vyřizují pro své klienty majetkoprávní kroky (založení s.r.o.) a zajišťují pronájem objektu v době nepřítomnosti majitele, případně sami vystupují jako developer.

Nizozemské investorské společnosti za zabývají výstavbou nových nemovitostí a jejich prodejem. Zatím největší investicí v oblasti cestovního ruchu bylo vybudování rekreačního areálu na břehu v. n. Lipno společností Landal GreenParks a realizace dvou menších rekreačních areálů a vesnic v Podkrkonoší. Výzkum ukázal, že v Česku působí další nizozemští investoři, jejich projekty se liší svým rozsahem i charakterem. Minimálně dva projekty v případě realizace mohou být množstvím vynaložených finančních prostředků srovnatelné s investicemi v obci Lipno nad Vltavou.

V současnosti v Česku existují 3 *rekreační areály* a 2 *rekreační vesnice*, které byly vybudovány nizozemskými investory a prodány téměř výhradně nizozemské klientele. Definice obou typů lokalit byly rozebrány v kapitole 3. 1. 1; podkladem pro navrhovanou terminologii byly rozdíly mezi lokalitami analyzované při terénním šetření.

Nizozemci vlastní také *původní objekty* (chalupy, rodinné domy aj.) v českých obcích, které využívají k vlastní rekreaci nebo ke komerčním účelům. V Česku existuje také více než jedna desítka *kempů*, které jsou vlastněny nebo přímo provozovány Nizozemci.

Většina výše uvedených nizozemských subjektů v Česku působí jako s.r.o.

- **Roste poptávka Nizozemců po rekreaci ve vlastním objektu na území Česka.**

Tuto hypotézu se v práci nepodařilo jednoznačně prokázat. Důvodem byly omezené možnosti výzkumu, které neposkytly prostor ani nástroje pro podrobné kvantitativní

zmapování objektů vlastněných Nizozemci podobnými metodami, jaké použil Vorel (2005). Byly tak získány pouze nepřímé důkazy spíše kvalitativního charakteru a zjištěny důvody vedoucí Nizozemce k vlastnictví nemovitosti v Česku.

Rostoucí *poptávku po vlastnictví českých nemovitostí* lze dokumentovat na existenci stávajících rekreačních areálů/vesnic, působnosti a aktivitách nizozemských realitních a investorských společností a zkušenosti respondentů v šetřených obcích.

Hlavní důvody pořizování nemovitostí právě v Česku jsou především finančního (nízká pořizovací cena a výdaje na pobyt, zisk z pronájmu nebo pozdějšího prodeje) i subjektivního rázu (vlastní rekreace, využití k seniorskému odpočinku nebo trvalému bydlení, obliba české krajiny, touha vracet se do Česka). Výraznější nevýhodou je vystupování majitele jako právnické osoby (s.r.o.) a s tím spojené povinnosti. Pokud totiž cizinec nesplňuje podmínky stanovené devizovým zákonem, je to jediná možnost vlastnictví české nemovitosti.

- **Objekty využívané Nizozemci k rekreaci jsou situovány v atraktivních oblastech s malebnou krajinou a členitým reliéfem, s možností rekreace v létě i v zimě; více v Čechách než na Moravě.**

Potvrzením této hypotézy je poloha zmapovaných rekreačních areálů/vesnic a kempů, nabídky nizozemských cestovních i realitních kanceláří, projekty investorských společností a v neposlední řadě také výsledky příjezdového cestovního ruchu Nizozemců podle regionů. Obecně nejvyhledávanější jsou horské a podhorské oblasti nebo lokality s přístupem k vodní ploše; regionálně severní, východní a jižní Čechy a jižní Morava. Příčinou tohoto rozmístění je atraktivita oblastí a jejich vybavenost službami cestovního ruchu a také dopravní dostupnost.

Ideální kombinaci všech faktorů splňuje zatím pouze rekreační areál s jachetním přístavem Landal Marina Lipno se zázemím pro letní i zimní aktivity. Jedná se o největší a v posledních letech také nejdynamičtěji se rozvíjejícím rekreačním střediskem v Česku, s podmínkami pro rekreaci zejména zahraniční klientely. Zbývající dva rekreační areály také plánují zkvalitnění a rozšíření nabídky služeb i ve spolupráci s obcemi, ovšem nikoliv v takovém rozsahu. Obce s rekreačními vesnicemi s podobnými projekty nepočítají, vyskytují se v relativní blízkosti od turistických center a dalších atraktivit cestovního ruchu.

- **Obce (rezidenti) vesměs vítají přítomnost Nizozemců jako impuls pro rozvoj a zlepšení životní úrovně v obci.**

Takto stanovená hypotéza platí pouze pro obec Lipno nad Vltavou. V ostatních obcích je přítomnost nizozemských rekreačních areálů vnímána spíše neutrálně, pouze s výjimkou obce Vidochov. Největším přínosem pro obce s rekreačními areály/vesnicemi jsou příjmy

z pronájmů, místních poplatků a daní, dále několik pracovních příležitostí a možnost uplatnění malého i středního podnikání. Negativně je rezidenty vnímám zvýšený pohyb v obci, chování rekreatantů, vzhled objektů v rekreačních areálech a výdaje obce na opravu nebo budování infrastruktury pro posílení atraktivity obce.

Existence rekreačních areálů/vesnic v obcích vyvolala zájem Nizozemců o vlastnictví objektů v původní zástavbě těchto nebo v okolních obcích. Některé objekty tak byly uchráněny před chátráním, na druhé straně jsou však mnohdy vedeny jako objekty trvalého bydlení, ačkoliv jsou využívány k rekreaci a obce tak přichází o finanční prostředky.

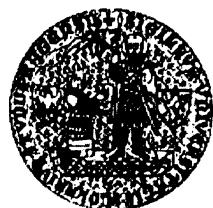
Příliv nizozemských investic do projektů v oblasti cestovního ruchu je příležitostí pro rozvoj, velmi ovšem záleží na charakteru projektu. Výstavba nových rekreačních areálů/vesnic a s ní spojený extenzivní růst zastavěného území představuje nevratný zásah do okolní krajiny a narušení až likvidaci některých ekosystémů. Výstavba a následný provoz přispívá ke zhoršování stavu životního prostředí, které bylo na počátku důvodem investice. Přílišná koncentrace objektů a rekreatantů často nese prvky masové rekreace a konzumního využívání prostředí, od kterých se současné trendy v cestovním ruchu a rekreaci naopak odklání. Nově postavené rekreační objekty mnohdy nerespektují charakter původní zástavby a vlivem globálních prvků se vytrácí autenticita dané lokality, která byla původně atraktivitou. Všechny tyto skutečnosti mohou být důvodem potenciální ztráty atraktivity dané destinace. Z těchto pohledů se proto pozitivněji jeví projekty s využitím stávajících objektů nebo rozsahem malé projekty. Ty ovšem zpravidla nejsou tak ekonomicky výnosné a nepředstavují výrazné přínosy pro obě zainteresované strany. Posouzení projektu zůstává na představitelích obcí a příslušných institucích a jejich schopnosti jednat s investorem.

Domnívám se, že bakalářská práce vysvětlila na základě širších souvislostí důvody poptávky nizozemských turistů po české destinaci, poskytla základní přehled o působnosti nizozemských subjektů v českém prostředí a vytvořila prostor pro další výzkum zaměřený na některou z následujících problematik:

- Vztah poptávka – nabídka produktů nizozemských subjektů v oblasti cestovního ruchu v Česku
- Vývoj stávajících rekreačních areálů/vesnic a jejich vlivu na obce (rezidenty)
- Profil majitelů a rekreatantů rekreačních areálů/vesnic
- Monitoring vlastnictví českých nemovitostí cizinci
- Vznik dalších potenciálních rekreačních areálů/vesnice na území Česka

7 Přílohy

Příloha 1: Průvodní dopis pro starosty obcí s rekreačními areály/vesnicemi

Univerzita Karlova v Praze Přírodovědecká fakulta Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: +420-2-2195-1389
fax: +42-2-24920657, e-mail: ksgrrsek@natur.cuni.cz

Vážená paní starostko,

Vážený pane starosto,

obracím se na Vás s žádostí o pomoc při zpracovávání mé bakalářské práce na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Její téma je „Výjezdový cestovní ruch a rekreace obyvatel Nizozemska“. Tuto práci zpracovávám pod vedením RNDr. Dany Fialové, Ph.D. z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje.

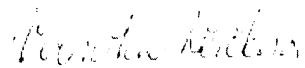
Součástí tohoto dopisu je dotazník vztahující se k tématu mé práce. Ráda bych Vás tímto požádala o jeho laskavé vyplnění. Zavazuji se, že veškerá takto získaná data a informace využiji pouze pro potřeby své bakalářské práce, případně své další studijní práce.

Otázky jsou zaměřeny na okolnosti vzniku rekreační vesnice na území Vaší obce; na stávající i budoucí význam její existence; na vztahy a vliv na své okolí, obec, občany, podnikatelské prostředí a veřejný sektor z Vašeho pohledu. Některé otázky nabízejí možné odpovědi, případně žádají o jejich doplnění. U ostatních otevřených otázek doplňte, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou, není potřeba se dlouze rozepisovat.

Věřím, že Vás svou prosbou nebudu příliš zatěžovat a zdržovat od práce, kterou na svém postu vykonáváte. Pro usnadnění práce s dotazníkem přikládám do obálky také ořádkovanou obálku s adresou, na kterou vyplněný dotazník zašlete, prosím, obratem. Pokud odpovědi pošlete e-mailem, nemusíte už dotazník posílat poštou.

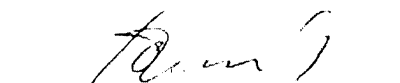
Případné nejasnosti ráda zodpovím na kontaktech uvedených v závěru tohoto dopisu.

S poděkováním a přáním úspěšného volebního období

Veronika Nožičková

e-mail: [redacted], mobilní telefon: [redacted]

RNDr. Dana Fialová, Ph.D.
vedoucí práce

Doc. RNDr. Zdeněk Čermák, CSc.
vedoucí katedry

Pozn.: Kopie originálu.

Příloha 2: Průvodní dopis pro managery rekreačních areálů/vesnic

**Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje**

Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: +420-2-2195-1389
fax: +42-2-24920657, e-mail: ksgrsek@natur.cuni.cz

Vážená paní,
Vážený pane,

obracím se na Vás s žádostí o pomoc při zpracování mé bakalářské práce na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Její téma je „Výjezdový cestovní ruch a rekreace obyvatel Nizozemska“. Tuto práci zpracovávám pod vedením RNDr. Dany Fialové, Ph.D. z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje.

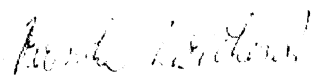
Součástí tohoto dopisu je dotazník vztahující se k tématu mé práce. Ráda bych Vás tímto požádala o jeho laskavé vyplnění. Zavazuji se, že veškerá takto získaná data a informace využiji pouze pro potřeby své bakalářské práce, případně své další studijní práce.

Otázky jsou zaměřeny na charakteristiku pozemku a rekreačních objektů v rekreační vesnici; na služby poskytované majitelům a rekreantům; na způsob využívání rekreačních objektů a chování rekreantů a také na Váš názor a zkušenosti v sledované oblasti. Většina otázek nabízí dvě nebo více možných odpovědí, kde stačí označit jednu či více hodících se odpovědí, případně žádají o jejich doplnění. U ostatních otevřených otázek doplňte, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou, není potřeba se dlouze rozepisovat.

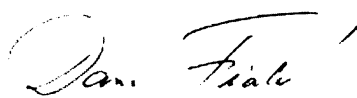
Věřím, že Vás svou prosbou nebudu příliš zatěžovat a zdržovat od práce, kterou na svém postu vykonáváte. Pro usnadnění práce s dotazníkem příkládám do obálky také ofrankovanou obálku s adresou, na kterou vyplněný dotazník zašlete, prosím, obratem. Pokud odpovědi pošlete e-mailem, nemusíte už dotazník posílat poštou.

Případné nejasnosti ráda zodpovím na kontaktech uvedených v závěru tohoto dopisu.

S poděkováním a přáním profesních a osobních úspěchů

Veronika Nožičková

e-mail: , telefon:

RNDr. Dana Fialová, Ph.D.
vedoucí práce

Doc. RNDr. Zdeněk Čermák, CSc.
vedoucí katedry

Pozn.: Kopie originálu.

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: +420-2-2195-1389
fax: +42-2-24920657, e-mail: ksgrrsek@natur.cuni.cz

Vážená paní starostko,

Vážený pane starosto,

obracím se na Vás s žádostí o pomoc při zpracovávání mé bakalářské práce na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Její téma je „Výjezdový cestovní ruch a rekreace obyvatel Nizozemska“. Tuto práci zpracovávám pod vedením RNDr. Dany Fialové, Ph.D. z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje.

Součástí tohoto dopisu je dotazník vztahující se k tématu mé práce. Ráda bych Vás tímto požádala o jeho laskavé vyplnění. Zavazuji se, že veškerá takto získaná data a informace využiji pouze pro potřeby své bakalářské práce, případně své další studijní práce.

Otázky jsou zaměřeny na základní charakteristiky projektu předloženého nizozemskými investory Vaší obci; na postavení Vaší obce a občanů vůči tomuto projektu; na Vámi a občany předpokládané změny, přínosy a problémy spojené se vznikem a provozem rekreační vesnice na území Vaší obce a na Váš osobní názor a postoj vůči tomuto jevu. Některé otázky nabízejí možné odpovědi, případně žádají o jejich doplnění. U ostatních otevřených otázek doplňte, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou, není potřeba se dlouze rozepisovat.

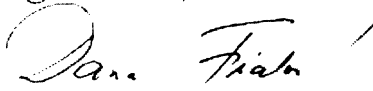
Věřím, že Vás svou prosbou nebudu příliš zatěžovat a zdržovat od práce, kterou na svém postu vykonáváte. Pro usnadnění práce s dotazníkem přikládám do obálky také ofrankovanou obálku s adresou, na kterou vyplněný dotazník zašlete, prosím, obratem. Pokud odpovědi pošlete e-mailem, nemusíte už dotazník posílat poštou.

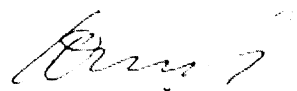
Případné nejasnosti ráda zodpovím na kontaktech uvedených v závěru tohoto dopisu.

S poděkováním a přáním úspěšného volebního období

Veronika Nožičková

e-mail: [redacted], mobilní telefon: [redacted]

RNDr. Dana Fialová, Ph.D.
vedoucí práce

Doc. RNDr. Zdeněk Čermák, CSc.
vedoucí katedry

Pozn.: Kopie originálu.

Príloha 4: Dotazník pro starosty obcí s rekreačními areály/vesnicemi

Dotazník pro starosty obcí s niozozemskými rekreačními vesnicemi

Obec:

Jméno respondenta (starosta obce):

Datum vyplnění:

Pokyny k vyplnění:

U otázek které nabízejí dvě možné odpovědi, zakroužkujte, prosím, jednu z nich.
U otevřených otázek napište, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou.

1. Jaký vliv má podle vašeho názoru existence niozozemské vesnice a přítomnost jejích rekreaťáků na vaši obec?

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) žádný

2. Jaký vliv bude mít existence rekreační vesnice a chování jejích rekreaťáků (Uveďte, prosím, stručně k jednotlivým bodům):

- a) na rozpočet obce
- b) na podnikatelskou činnost v obci
- c) na trvale bydlicí obyvatelstvo
- d) na životní prostředí v obci a její okolí
- e) na atraktivnost obce pro různé subjekty (turisty, další rekreaťáky, investory, podnikatele)

3. Co vás se změnilo od příchodu niozozemských investorů do vaší obce (např. nabídka a kvalita služeb, infrastruktura, doprava, rekonstrukce stávajících nebo vznik nových budov, vzhled veřejných prostor, turistické a cykloturistické trasy, nezaměstnanost...)? Umenujte, prosím, konkrétní příklady

4. Které změny přinesly obci (občanům) užitek?

5. Které změny přinesly obci (občanům) problémy?

6. Vznikly ve vaší obci služby poskytované právě rekreaťákům?

- Ano – uveďte, prosím, jaké?
- Ne

7. Začalo tyto služby využívat také místní obyvatelstvo (občané)?

- Ano – uveďte, prosím, jaké?
- Ne

8. Jaký postoj převládá u místního obyvatelstva (občanů) k plánu vybudovat rekreační vesnici na území vaší obce?

souhlasný postoj – spíše kladný – žádný – spíše záporný – nesouhlasný postoj

9. Proběhlo ve vaší obci referendum o vybudování rekreační vesnice?

- a) ano
- b) ne, nikdo o referendium neprojevil zájem
- c) ne, iniciátoři referenda neshromáždili dostatečný počet podpisů

Pokud ano, jaké procento občanů se referenda zúčastnilo a jaký byl jeho výsledek?

Pokud ne, probíhaly ve vaší obci vášnivě diskuse na toto téma?

10. Jaký je současný vztah místního obyvatelstva (občanů) vůči existenci rekreační vesnice a přitomnosti jejích rekreačních?

euforie (nadšení) – apatie (hostejnost) – znechucení – antagonismus (nesmířitelnost)

Uveďte, prosím, důvody vaší zvolené možnosti

11. Uveďte, prosím, konkrétní příklady spolupráce obce a místního obyvatelstva s Nizozemci

12. Vyžádali si projekt zbudování rekreační vesnice na území vaší obce změnu jejího územního plánu?

Ano

Ne

Pokud ano, uveďte, prosím, stručně změny v územním plánu a původní využití plochy, na které se dnes rozprostírá rekreační vesnice.

13. Proč si nizozemští investoři dle vašeho názoru vybrali pro zbudování vlastní rekreační vesnice právě vaši obec? Co jim vaše obec mohla nabídnout?

14. Víte, co Nizozemci/rekreační ve vaší obci postrádají nebo vnímají jako nedostatek?

Ano

Ne

Pokud ano, uveďte, prosím, konkrétní příklady

Hodlíte vy, obec občané nebo Nizozemci v tomto směru něco učinit?

15. Jaké rady byste udělili na základě vlastní zkušenosti ostatním obcím a jejich starostům v případě jejich potenciální spolupráce s Nizozemci nebo cizinci obecně?

16. Jak podle vás ještě může ovlivnit existenci rekreační vesnice v budoucnu vaši obec? Co očekáváte od přitomnosti Nizozemců ve vaší obci?

17. Jaký je váš osobní názor na problematiku vzniku nizozemských vesnic v Česku?

Priloha 5: Dotaznik pro managery rekreačních areálů/vesnic

Dotaznik pro managery rekreačních vesnic

Obec: _____

Název rekreační vesnice: _____

Jméno respondenta (managery): _____

Datum vyplnění: _____

Pokyny k vyplnění dotazníku.

U otázek, které nabízejí dvě možné odpovědi, zakroužkujte, prosím, jednu z nich.

U otázek, které nabízejí více možných odpovědí a pokud není uvedeno jinak, můžete zakroužkovat více hodičích se odpovědí.

U otevřených otázek napište, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou.

Údaje o pozemku

1. Kdo je vlastníkem pozemku? Uvedte, prosím, název společnosti, sídlo, IČO

_____ IČO _____

2. Kdo je provozovatelem rekreační vesnice? Uvedte, prosím, název společnosti, sídlo, IČO.

_____ IČO _____

3. Pozemek byl odkoupen od:

a) obec

b) 1 soukromého vlastníka

c) 2 soukromých vlastníků

d) 3 a více soukromých vlastníků

e) jiný případ – uveďte, prosím, jaký? _____

4. V kterém roce byl pozemek odkoupen? _____

5. Jaká je rozloha pozemku?

a) celková rozloha [m²] _____

b) celková zastavěná plocha [m²] _____

6. Je pozemek rozdělen na dílčí části vlastněné jednotlivými subjekty?

Ano – uveďte, prosím, počet těchto částí. _____

Ne

Jaká je byla průměrná pořizovací cena pozemku (bez rekreačního objektu)? Můžete uvést též cenu/m².

7. V kterém roce byla zahájena výstavba na pozemku? _____

Pokračuje stále výstavba na pozemku? _____

Ano

Ne – uveďte, prosím, rok ukončení výstavby _____

Plánují se další změny?

a) další výstavba na stávající rozloze pozemku

Ano – uveďte, prosím, jaké? _____

Ne

b) rozšíření pozemku za účelem výstavby dalších rekreačních objektů

Ano – uveďte, prosím, plánovaný počet rekreačních objektů. _____

Ne

c) rozšíření pozemku za účelem rekreačního využití plochy (např. sportovní hřiště aj.)

Ano – uveďte, prosím, konkrétně _____

Ne

d) rozšíření pozemku za jiným účelem (např. parkoviště, čistírna odpadních vod aj.)

Ano – uveďte, prosím, konkrétně _____

Ne

8. Kdo byl zpracovatelem plánu projektu rekreační vesnice? Uveďte, prosím, název společnosti, sídlo, IČO

_____ IČO _____

9. Kdo byl realizátorem tohoto projektu? Uveďte, prosím, názvy nejvýznamnějších subjektů a jejich práci

Podílely se na výstavbě místní subjekty?

a) místní firmy

Ano – uveďte, prosím, jaké a jejich práci? _____

Ne

b) místní občané

Ano

Ne

c) jiné – uveďte, prosím, jaké a jejich práci? _____

24. Jaké je základní vybavení kuchyně/kuchyňského koutu? Nevyhovující, prosím, škrtněte, případně doplňte další.

kuchyňská linka – stůl – židle – elektrický/plynový vařič – trouba – chladnička – mraznička – dřevo
– čisticí prostředky a nástroje – pitná voda – nádobí – příbory – potřeby na vaření – základní
ingredience na vaření – varná konvice – kávovar – mikrovlnná trouba – robotnímixer – osvěceni
pracovní plochy linky – centrální osvětlení – pračka/sušička – odpadkový koš – dlažba – drobná
výzdoba místnosti – jiné (prosím, doplňte)

25. Jaké je základní vybavení hygienického zařízení? Nevyhovující, prosím, škrtněte, případně doplňte další.

umyvadlo – vana – sprchový kout – toaleta – pisoar – bidet – zrcadlo – osvětlení nad zrcadlem –
centrální osvětlení – zásuvka elektrického proudu – polička – sklenice – skříňka – věšáky –
lékárníčka – ručníky, osuška, žínka – župan – předložky – mýdlo, šampon – fén – odpadkový koš
– jiné (prosím, doplňte)

26. Jaké je nadstandardní vybavení rekreačního objektu? Nevyhovující, prosím, škrtněte, případně doplňte další.

kabelová televize – satelit – internet – telefon (meziměstský, mezinárodní) – klimatizace – alarm
– jiné (prosím, doplňte)

27. Jaké je vybavení v bezprostřední blízkosti rekreačního objektu? Nevyhovující, prosím, škrtněte, případně doplňte další.

zpevněná příjezdová komunikace k rekreačnímu objektu – plocha pro parkování – venkovní
posezení – vnější osvětlení – parková zeleň – květinové záhony – záhony pro vlastní pěstování –
bazén (venkovní s krytím) – jiné (prosím, doplňte)

28. Jaké jsou možnosti vytápění objektu?

- a) vytápění pevnými palivy v kamnech
- b) elektrické vytápění
- c) plynové vytápění
- d) kombinace druhů vytápění – uveďte, prosím, konkrétně.
- e) jiné – prosím, upřesněte

29. Rekreační objekty jsou napojeny na rozvod:

- a) vody ano – ne
- b) kanalizace ano – ne
- c) plynu ano – ne
- d) elektřiny ano – ne
- e) jiný – uveďte, prosím, konkrétně.

30. Jak je nakládáno s pevnými odpady?

Způsob sběru

a) do nádob (objem 70 – 110 (240) litrů, plech, plast) umístěných u každého rekreačního
objektu

b) do nádob (objem 770 – 1100 litrů; plech, plast) umístěných na centrálním místě
v rekreační vesnici

Způsob třídění

a) odpad se netřídí

b) odpad se třídí

Odvoz odpadu je zajištěn

a) firmou svážející komunální odpad v obci

b) vlastní najatou firmou

c) vlastními prostředky

d) jiný způsob – uveďte, prosím, konkrétně.

Údaje o službách

31. Jaké je vybavení recepce? Nevyhovující, prosím, škrtněte, případně doplňte další.

Zahodimová recepce – místnost pro příjem hostů – ostraha areálu – telefon – fax – internet –
směnárna – možnost bezhotovostní platby (platební kartou) – tresor – mapa areálu – mapa okolí
– jiné (prosím, doplňte)

32. Jaká je cena za ubytování v pronajímaných rekreačních objektech?

a) majitel rekreačního objektu určuje cenu sám

b) ceny jsou jednotné pro všechny rekreační objekty v areálu

Pokud jste zvolili možnost b), uveďte, prosím, základní přehled cen podle ceníku (např. cena za
noc/3 noci/tyden/zvýšný a více v letní/zimní sezóně, mimo sezónu).

Jaké služby jsou zahrnuty v této ceně?

33. Jaké další služby poskytuje majitelům rekreačních objektů/rekreačním?

- a) stravování ve společném stravovacím zařízení v rekreační vesnici
- b) prodej základních potravin a hygienických potřeb
- c) prodej domácího a zahraničního tisku
- d) nákup potravin
- e) zabezpečovací služby

36. Vznikly v obci služby poskytované právě Nizozemcům/rekreativám?
 ano – ne – nevím
 Pokud ano, uveďte, prosím, konkrétně

37. Spolupracujete při poskytování služeb s místními subjekty?
 a) trvale zaměstnáváme místní obyvatelstvo (jednotlivce z obce nebo okolních obcí)
 Ano – uveďte, prosím, počet
 Ne

b) pouze příležitostně zaměstnáváme místní obyvatelstvo (jednotlivce z obce nebo okolních obcí)
 Ano
 Ne

c) i trvale spolupracujeme s místními soukromým sektorem (z obce nebo okolních obcí)
 Ano – uveďte, prosím, konkrétně
 Ne

d) pouze příležitostně spolupracujeme s místním soukromým sektorem (z obce nebo okolních obcí)
 Ano
 Ne

38. Provádíte vlastní průzkum mezi majiteli/rekreaty o spokojenosti s nabídkou a kvalitou vámi poskytovaných služeb?
 ano – ne
 Pokud ano, uveďte, prosím, jakým způsobem?
 a) dotazníkové šetření
 b) rozhovor
 c) kniha připomínek/pochval
 d) schránka na vzkazy
 e) jiný způsob – uveďte, prosím, jaký?

Údaje o využívání rekreačního objektu a chování rekreativ

39. Jaké národnosti jsou majitelé rekreačních objektů?
 a) pouze Nizozemci
 b) jiné národnosti – uveďte, prosím, jaké?

40. Jaké národnosti jsou příležitostní rekreativ?
 a) pouze Nizozemci
 b) jiné národnosti – uveďte, prosím, jaké?

- f) směnárenské služby
- g) poskytování informací o možnosti trávení volného času mimo rekreační vesnici
- h) prodej informačního materiálu, suvenýrů a)
- i) zprostředkování služeb mimo rekreační vesnici (např. opravy, úpravy)
- j) pronájem rekreačního objektu v době nepřítomnosti majitele (jeho rodiny, přátel)
- k) stálá údržba rekreačního objektu (úklid pokojů, sekání trávy)
- l) příležitostné úpravy a opravy objektu
- m) praní a žehlení prádla
- n) půjčování sportovních potřeb
- o) půjčení společenských her
- p) jiné – uveďte, prosím, konkrétně

Jaké služby nejčastěji využívají majitelé rekreačních objektů? Uveďte, prosím, max. 3 nejvíce a max. 3 nejméně využívané služby z vámi vyše zvolených možností.

Nejméně využívané služby: _____ Nejvíce využívané služby: _____

Jaké služby nejčastěji využívají příležitostní rekreativ? Uveďte, prosím, max. 3 nejvíce a max. 3 nejméně využívané služby z vámi vyše zvolených možností.

Nejméně využívané služby: _____ Nejvíce využívané služby: _____

34. Plánujete rozšíření nabídky služeb?
 Ano – uveďte, prosím, jaké?
 Ne

35. Jaké služby primárně poskytované místnímu obyvatelstvu v obci využívají také Nizozemci/rekreativ?

- a) žádné
- b) obchod s potravinami
- c) obchod s jiným spotřebním zbožím
- d) stravovací zařízení (restaurace, hospoda)
- e) kulturní zařízení
- f) sportovní zařízení
- g) osobní služby (kadeřnice, lékař a)
- h) zdravotnické služby (lékař, lékárna, veterinář)
- i) technické služby (opravy, úklid, výroba a)
- j) hromadná doprava (autobus, železnice)
- k) jiné – uveďte, prosím, jaké?

Seřadte, prosím, vámi zakroužkovaná písmena (služby) od nejvíce po nejméně využívané služby

41. **Majitelé si rekreační objekty pořizují/pořídili z důvodu:**

- a) investice financí do nemovitosti
- b) vlastní rekreace s rodinou, přáteli
- c) příjmu z jeho pronajímání
- d) klidného bydlení ve starší
- e) možné přeměny na úvalé bydlení
- f) jiný

42. Jakým způsobem jsou rekreační objekty nabízeny k pronájmu?

- a) prostřednictvím vlastníka rekreační vesnice (tj. společnosti)
- b) prostřednictvím majitele rekreačního objektu
- c) prostřednictvím realitní kanceláře – uveďte, prosím, název a sídlo _____
- d) prostřednictvím cestovní kanceláře – uveďte, prosím, název a sídlo _____
- e) jiný – uveďte, prosím, jakým. _____

43. Jaký jazyk používají Nizozemci k dorozumívání? U každého jazyka označte, prosím, křížkem převládající možnost. V případě používání jiného jazyka, který není uveden v nabídce, napište, o jaký jazyk se jedná a odhodnotte

	pouze	většinou	minimálně	vůbec
nizozemština				
němčina				
angličtina				
francouzština				
čeština				
jiný - _____				

44. Které skupiny lidí nejvíce využívají rekreační objekty?

- a) mladá, svobodná, bezdětná jednotlivci
- b) skupiny mladých lidí
- c) mladé páry, bezdětné
- d) mladé rodiny s malými dětmi
- e) zralé páry, bezdětné
- f) zralé páry s dospívajícími dětmi
- g) starší páry
- h) starší páry s vnoučaty (a jejich rodiči)
- i) starší, osamělí jednotlivci

Serfadte, prosím, vámi zvolená písmena (skupiny lidí) od **nejpočetnější** po **nejméně početnou** skupinu _____

45. Po jakou dobu v roce jsou rekreační objekty převážně využívány?

- a) v jarních měsících
- b) v letních měsících
- c) v podzimních měsících
- d) v zimních měsících
- e) v létě a v zimě
- f) po celý rok

Existuje období, kdy rekreační objekty nejsou příliš využívány? Uveďte, prosím, konkrétně.

46. Jak často jsou rekreační objekty využívány?

- a) méně jak jeden víkend (2 – 3 dny) měsíčně
- b) méně jak jeden týden měsíčně
- c) zhruba jeden týden v měsíci
- d) zhruba dva týdny v měsíci
- e) více jak dva týdny v měsíci

47. Jakým způsobem Nizozemci/rekreační převážně tráví svůj volný čas? Zvoľte, prosím, max. 2 z nabízených možností, které nejvíce odpovídají skutečnosti.

- a) zdržují se výhradně v rekreačním objektu, v kruhu své rodiny
- b) zdržují se v rekreační vesnici, sdružují se se svými sousedy (ostatními Nizozemci)
- c) zdržují se jak v rekreační vesnici, tak v jejím blízkém okolí (obci)
- d) zdržují se minimálně v rekreační vesnici, čas tráví v blízkém i vzdáleném okolí
- e) aktivně se zajímají o život v obci a zapojují se do něj
- f) přátelí se s místními obyvateli (Čechy)
- g) íší se podle jednotlivců (rodin)

48. Jakým činnostem se Nizozemci/rekreační věnují? U každé činnosti označte, prosím, křížkem převládající možnost: „N“ znamená: „Nevím/Neumím se vyjádřit.“

	stále	často	občas	nikdy	N
pasivní odpočinek					
turistika					
cyklistika					
golf					
tenis					
kolektivní sporty					
hry s dětmi					
sezónové lyžování					
běžecské lyžování					
snowboarding					
sáňkování					
jiné - _____					
jiné - _____					

Názory respondentů

1. Jaký je dle vaší zkušenosti současný vztah místního obyvatelstva (občanů) vůči existenci rekreační vesnice a přítomnosti jejich rekreačních? Zakroužkujte, prosím, pouze jednu nejvíce se hodící možnost.

euforie (nadšení) – apatie (hostejnost) – znechucení – antagonismus (nesmiřitelnost)

Uveďte, prosím, důvody vami zvolené možnosti.

49. Jak probíhá dle vaší zkušenosti komunikace mezi zástupci společnosti vlastníci rekreační vesnici a představiteli veřejné správy a samosprávy? Zakroužkujte, prosím, pouze jednu nejvíce se hodící možnost.

partnerství – respekt – žádna – napětí – nepřátelství

50. Probíhá nějaká spolupráce mezi existujícími nizozemskými rekreačními vesnicemi v Česku a v zahraničí?

ano – ne – nevím

Pokud ano, uveďte, prosím, o jakou spolupráci se jedná.

Pokud ne nebo nevíte, uvítal byste takovou spolupráci? Jakou o ni máte představu?

51. Víte, co Nizozemci v obci postrádají nebo vnímají jako nedostatek?

ano – ne

Pokud ano, uveďte, prosím, konkrétní příklad

Hodláte vy, obec, občané nebo Nizozemci v tomto směru něco učinit?

52. Který termín dle vašeho názoru nejvíce charakterizuje rekreační vesnici a chování jejích rekreačních vůči okolnímu prostředí?

- a) satelitní vesnice
- b) satelitní městečko
- c) turistické ghetto
- d) enkláva
- e) samota
- f) osada
- g) chatová osada
- h) rekreační areál
- i) rekreační vesnice
- j) jiný – uveďte, prosím.

53. Jaký vliv má podle vašeho názoru existence rekreační vesnice a přítomnost jejích rekreačních na obec?

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) žádný

54. Jaký je váš osobní názor na problematiku vzniku nizozemských vesnic v Česku?

Priloha 6: Dotaznik pro starosty obci s potencialni vystavbou rekreačních areálů/vesnic

Dotaznik pro starosty obci s potencialni vystavbou nizozemských rekreačních vesnic

Obec: _____

Jméno respondenta (starosta obce): _____

Datum vyplnění _____

Pokyny k vyplnění dotazníku:

U otázek, které nabízejí dvě možné odpovědi, zakroužkujte, prosím, jednu z nich.
 U otázek, které nabízejí více možných odpovědí, a není uvedeno jinak, můžete zakroužkovat více hodičích se odpovědí.
 U otevřených otázek, napište, prosím, jednoduchou odpověď heslovitou formou.

Projekt

1. Kdy vaši obec oslovili nizozemští investoři s projektem na vybudování rekreačních objektů/vesnice na území vaší obce? Uveďte, prosím, měsíc a rok _____

2. Kdo je investorem? Uveďte, prosím, název společnosti, sídlo, IČO. IČO _____

84

3. Jaký projekt investor předložil? _____

3.1. Jaký je název projektu (potencialní rekreační vesnice)? _____

3.2. Místo vystavby _____

- a) výstavba na pozemku uvnitř zástavby obce
- b) výstavba na pozemku v těsné blízkosti zástavby obce
- c) výstavba na pozemku mimo vlastní zástavbu obce

3.3. Jaká je celková rozloha pozemku v m²? _____

3.4. Charakter výstavby _____

- a) rekonstrukce stávajících objektů
- b) demolice stávajících objektů a výstavba nových
- c) výstavba „na zelené louce“
- d) jiný - prosím, uveďte _____

3.5. Jaký je plánovaný počet rekreačních objektů? _____

3.6. Rekreační objekt bude budova (Zakroužkujte, prosím, v každém sloupci příslušnou variantu.)

Materiál	Podlaží	Ostlatí
a) zelená	a) jednopodlažní	a) podsklepená
b) zelená a obložená dřevem	b) jednopodlažní s půdou	b) s půdou
c) dřevěná	c) s půdou	c) s garážovým stánkem
d) roubená	d) dvoupodlažní	d) stánkem
e) poloroubená	e) vícepodlažní	

3.7. Jaka bude celková lůžková kapacita rekreační vesnice? _____

3.8. Pozemek: _____

- a) bude volně přístupný všem, nejen rekreačním
- b) bude přístupný jen rekreačním
- c) jiná možnost - uveďte, prosím, konkrétně _____

3.9. Jaké výhody vám investoři nabídli? _____

- a) zaměstnání místního obyvatelstva během výstavby
- b) zaměstnání místního obyvatelstva při provozu rekreační vesnice
- c) spolupráce s místními podnikateli během výstavby
- d) spolupráce s místními podnikateli při provozu rekreační vesnice
- e) oprava stávajících dopravních komunikací v obci
- f) vybudování nových dopravních komunikací v obci
- g) oprava stávajících objektů na území obce - uveďte, prosím, jakých? _____

h) vybudování nových objektů na území obce - uveďte, prosím, jakých? _____

i) úprava veřejných prostor - uveďte, prosím konkrétně (např. park, veřejná zelen, chodníky) _____

j) využívání stávajících služeb v obci - uveďte, prosím, jakých? _____

k) podíl na projektech, které obec plánuje - uveďte prosím, na jakých a podíl jakým způsobem? _____

l) jiné - uveďte, prosím, konkrétně. _____

3.10. Kladi si nebo kladou si investoři nějaké podmínky pro realizaci projektu na území vaší obce? _____

- a) ano - uveďte, prosím, jaké? _____
- b) ne _____

3.11. Stanovíte si vaše obec podmínky vůči investořům pro souhlas s realizací projektu na území obce? _____

- a) vůči projektu, ano - ne _____
 Pokud ano, uveďte prosím, konkrétně. _____

Obec

- b) vůči průběhu realizace projektu: ano – ne
Pokud ano, uveďte, prosím, konkrétně
- c) vůči provozu rekreační vesnice: ano – ne
Pokud ano, uveďte, prosím, konkrétně
4. Jaké sítě jsou přivedeny na pozemek?
a) žádné
b) elektrické vedení
c) plyn
d) voda
e) kanalizace
f) telefon
g) internet
h) jiné – uveďte, prosím, jaké?
5. Jaké sítě budou přivedeny na pozemek v rámci projektu?
a) elektrické vedení
b) plyn
c) voda
d) kanalizace
6. Byla už zahájena příprava pozemku nebo samostatná výstavba na pozemku?
a) ano – uveďte, prosím, kdy? _____
b) ne – uveďte, prosím, na kdy je naplánováno zahájení výstavby? _____
7. Kdy má podle plánů výstavba skončit? _____
8. Vyžádali si nebo si vyzádá projekt zbudování rekreační vesnice na území vaší obce změnu jejího územního plánu?
ano – ne
Pokud ano, uveďte, prosím, stručně změny v územním plánu a původní využití plochy, na které se bude rozprostírat rekreační vesnice.
9. Pozemek byl odkoupen od:
a) obce
b) 1 soukromého vlastníka
c) 2 soukromých vlastníků
d) 3 a více soukromých vlastníků
e) jiný případ – uveďte, prosím, jaký?
10. Jaký je současný vztah místního obyvatelstva (občanů) vůči existenci rekreační vesnice a přítomnosti jejich rekreaantů?
souhlas (trvalší) – apatie (lhostejnost) – znechtučení – antagonismus (nesmířitelnost)
Uveďte, prosím, důvody vaší zvolené možnosti.
11. Proběhlo nebo proběhne ve vaší obci referendum o vybudování rekreační vesnice?
a) ano, proběhlo
b) ano, proběhne – uveďte, prosím, na kdy je naplánováno?
c) ne, nikdo o referendum neprojevili zájem
d) ne, iniciátora referenda neshromáždili dostatečný počet podpisů
Pokud jste zvolil možnost a), uveďte, prosím, jaké procento občanů se referenda zúčastnilo a jaký byl jeho výsledek
- Pokud jste zvolil možnost c) nebo d), uveďte, prosím, zda ve vaší obci probíhaly nebo probíhají vážné diskuse na toto téma.
12. Jaký vliv bude mít existence rekreační vesnice a chování jejích rekreaantů (Uveďte, prosím, stručně k jednotlivým bodům):
a) na rozpočet obce
b) na podnikatelskou činnost v obci
c) na trvale bydlící obyvatelstvo
d) na životní prostředí v obci a její okolí
e) na atraktivnost obce pro různé subjekty (turisty, další rekreaanty, investory, podnikatele...)
13. Které změny přinesou obci (občanům) užitek?
14. Které změny přinesou obci (občanům) problémy?

Starosta

15. Požádal jste o spolupráci či o předání zkušenosti starosty obcí (představitelů obcí), kteří už jednali s nizoemskými investory, nebo starosty obcí, na jejichž území již existuje nizoemská rekreační vesnice?
- a) ano – uveďte prosím, názvy těchto obcí, případně jména jejich starostů
 - b) ne, ale uvažuji o této možnosti
 - c) ne, nemám zájem
16. Proč si nizoemští investoři, dle vašeho názoru vybrali pro zbudování vlastní rekreační vesnice právě vaši obec? Co jim vaše obec mohla nabídnout?
17. Jaký vliv bude mít podle vašeho názoru existence nizoemské vesnice a přítomnost jejích rekreačních na vaši obec?
- a) pozitivní
 - b) negativní
 - c) žádný
18. Jak podle vás může ovlivnit existence rekreační vesnice budoucnost vaší obce? Co očekáváte od přítomnosti Nizoemců ve vaší obci?
19. Jaký je váš osobní názor na problematiku vzniku nizoemských vesnic v Česku?

Příloha 7: Srovnání základních charakteristik Nizozemska a Česka

	Nizozemsko	Česko
geografický název		
oficiální název	Koninkrijk der Nederlanden	Česká republika
hlavní město	Amsterdam	Praha
rozloha	41 526 km ²	78 864 km ²
počet obyvatel	16, 6 mil	10, 2 mil
průměrná hustota zalidnění	400 obyv./ km ²	130 obyv./ km ²
státní zřízení	konstituční monarchie	parlamentní republika
sídlo vlády	Den Haag	Praha
administrativní členění	12 provincií 2 zámořská autonomní území (Aruba a Nizozemské Antily)	14 krajů
nejnižší bod	Zuidplaspolder - 6,74 m	výtok Labe u Hřenska 115 m n. m.
nejvyšší bod	Vaalsberg 321 m n.m.	Sněžka 1602 m n. m.
věková struktura		
14 a méně	17,8%	14,1%
15 - 64	67,8%	71,2%
65 a více	14,4%	14,7%
průměrný věk	39,7 let	39, 5 let
přirozený přírůstek v promilích	2,01	-1,68
migrační přírůstek v promilích	2,63	0,97
celkový přírůstek	0,46%	-0,07%
naděje na dožití muži/ženy	76,5/81,8 let	73,1/79,9 let
porodnost	1,66	1,22
růst HDP (2006)	2,9%	6,1%
HDP/PPP (2006)	31 700 USD	21 600 UDS
sektorová struktura		
- podle podílu na tvorbě HDP (2006)		
zemědělství	2,1%	2,8%
průmysl	23,9%	37,8%
služby	73,9%	59,4%
- podle zaměstnanosti (2006)		
zemědělství	2,0%	4,1%
průmysl	19,0%	37,6%
služby	79,0%	58,3%
nezaměstnanost (2006)	5,5% (3,9 %)	8,4% (7,1 %)
inflace (2006)	1,4%	2,7%
exportní komodity	stroje, chemie, palivo, potraviny	stroje, dopravní prostředky, chemie, suroviny, palivo
exportní země	Německo, Belgie, Francie, Velká Británie	Německo, Slovensko, Rakousko, Polsko
importní komodity	stroje, dopravní prostředky, chemie, palivo, potraviny, oblečení	stroje, dopravní prostředky, suroviny, palivo, chemie
importní země	Německo, Belgie, Čína, Spojené státy	Německo, Rusko, Slovensko, Čína

Pozn.: Číselné údaje se vztahují k roku 2007, pokud není uvedeno jinak.

Číselné údaje uvedené v závorkách uvádí Eurostat.

Zdroj: CIA The World Factbook
Eurostat

Příloha 8: Vývoj pořadí destinací navštěvovaných Nizozemci v letech 2002 – 2006

pořadí	zima 2002/2003 a léto 2003	zima 2003/2004 a léto 2004	zima 2005/2006 a léto 2006
1.	Nizozemsko	Francie	Turecko
2.	Španělsko	Španělsko	Francie
3.	Francie	Nizozemsko	Španělsko
4.	Turecko	Turecko	Řecko
5.	Řecko	Řecko	Itálie
6.	Itálie	Itálie	Nizozemsko
7.	Rakousko	Rakousko	Německo
8.	Německo	Německo	Rakousko
9.	Belgie	Belgie	Belgie
10.	Portugalsko	Portugalsko	Portugalsko
11.	Velká Británie	Egypt	Egypt
12.	Egypt	Velká Británie	Velká Británie
13.	Spojené státy americké	Spojené státy americké	Spojené státy americké
14.	Švýcarsko	Švýcarsko	Chorvatsko
15.	Česko	Česko	Česko
16.	Tunisko	Dánsko	Tunisko
17.	Luxemburg	Tunisko	Švýcarsko
18.	Thajsko	Dominikánská republika	Nizozemské Antily
19.	Mexiko	Luxemburg	Keňa
20.	Malta	Mexiko	Thajsko

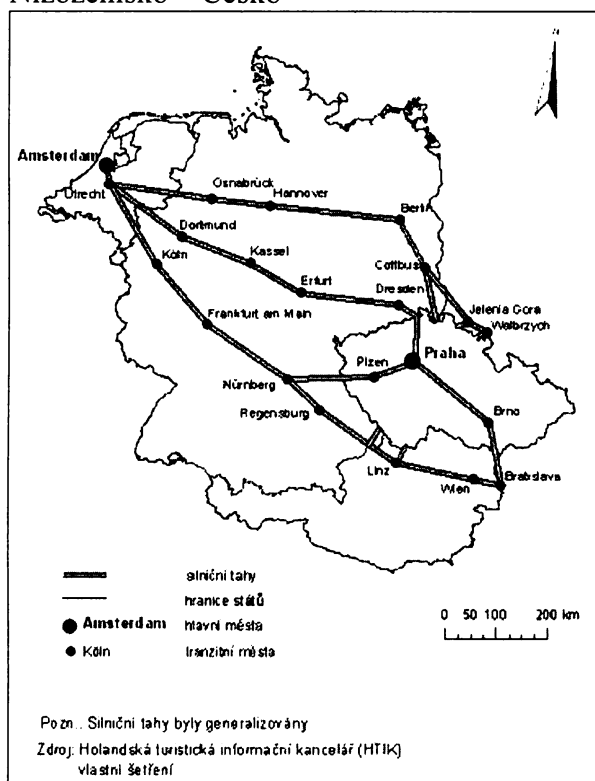
Zdroj: Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2004.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2005.

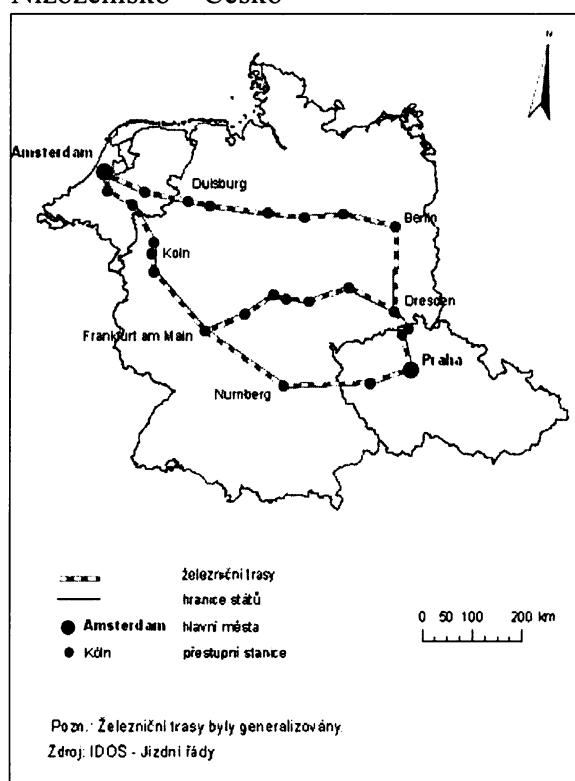
Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Příloha 9: Železniční a dopravní spojení mezi Nizozemskem a Českem

Obrázek 7. 1: Silniční trasy
Nizozemsko – Česko

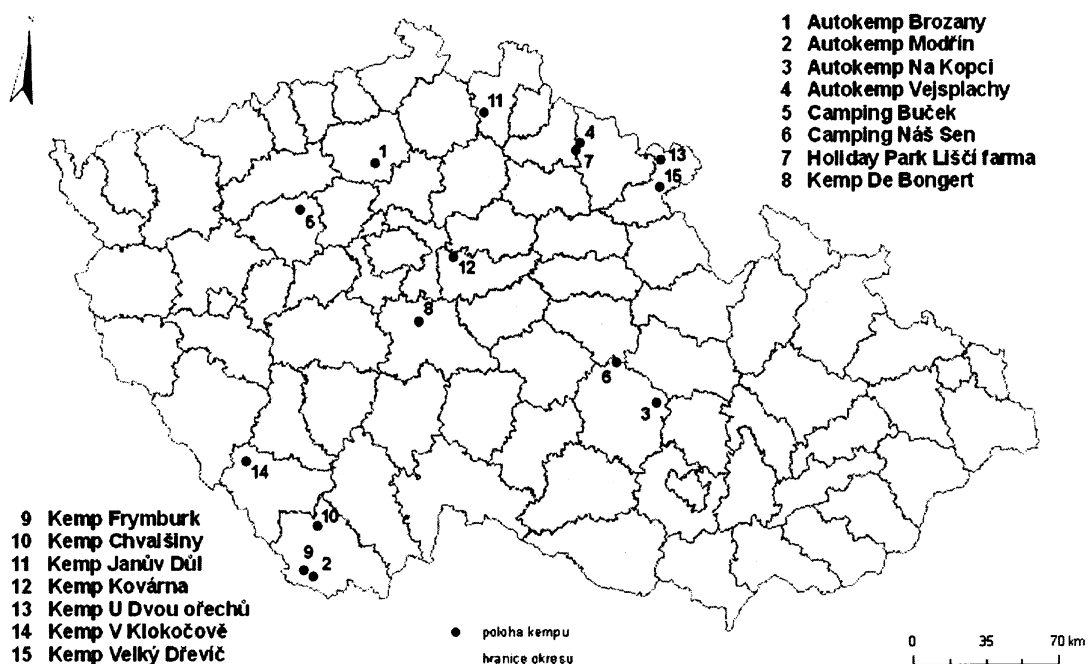

Obrázek 7. 2: Železniční trasy
Nizozemsko – Česko

Příloha 10: Kempy ve vlastnictví Nizozemců na území Česka

Obrázek 7. 3: Kempy ve vlastnictví Nizozemců na území Česka

Zdroj: vlastní šetření

Příloha 11: Seznam nizozemských cestovních kanceláří zaměřených na pronájem českých nemovitostí

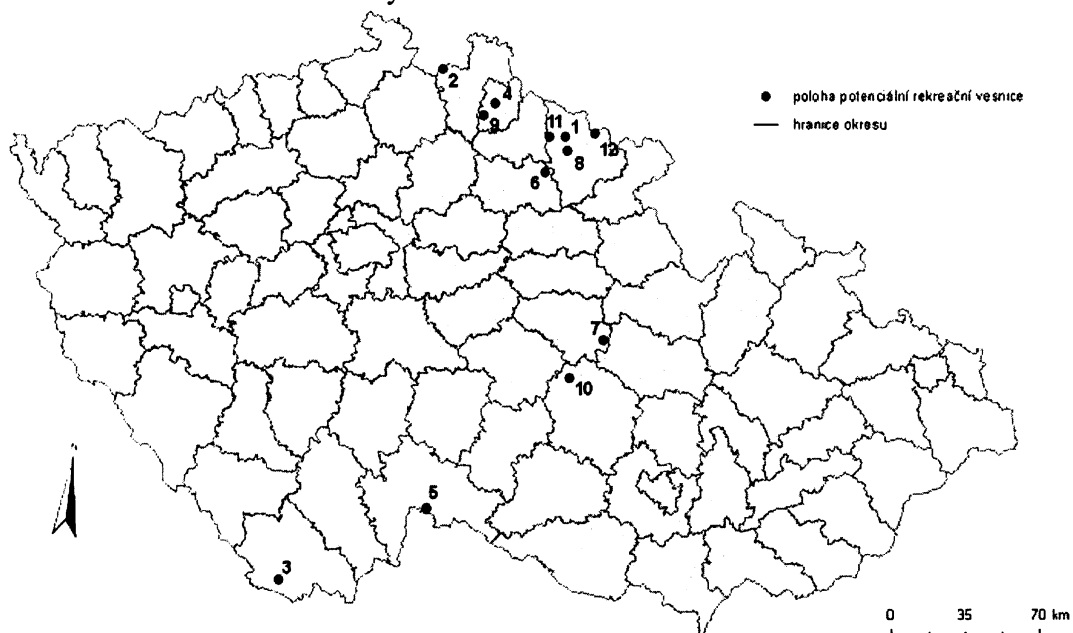
název cestovní kanceláře	internetový odkaz
AVAC Reisorganisatie	http://www.avac.nl ,
Belvilla Vakantiewoningen	http://www.belvilla.nl
Bohemia Travel	http://www.bohemia.nl
Brooks Reisburo	http://www.brooks.nl/
Happy Home	http://www.happyhome.nl
Hotelplan Int. Reisorganisatie	http://www.hotelplan.nl
Interbohemia	http://www.interbohemia.nl
Interhome Vakantie	http://www.interhome.nl
Mozaiek Reizen	http://www.mozaiekreizen.nl
Novasol	http://www.novasol.nl
Otium Vakanties	http://www.otium.nl/
Topic Travel – Autovakanties	http://www.topictravel.nl
Tsjechie Accommodatie	http://www.tsjechieaccommodatie.nl/
Tsjechoreizen	http://www.tsjechoreizen.nl
Up Hill Vakantiehuisen	http://www.uphill.nl/
Vrij Uit	http://www.vrijuit.nl

Pozn.: Seznam je aktualizován ke květnu 2007.

Zdroj: KOTALA, J. (2004a): Trh cestovního ruchu v Nizozemí v roce 2003. CzechTourism.

Příloha 12: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku

Obrázek 7. 4: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku

Pozn.: Na obrázku jsou zachyceny pouze lokality s potenciální výstavbou rekreačních areálů/vesnic nebo apartmánových bytů.

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 7. 1: Působnost nizozemských investorů v oblasti cestovního ruchu v Česku

číslo	obec	investor	projekt
1	Černý Důl	?	24 rekreačních objektů vedle stávajícího rekreačního areálu
		?	golfové hřiště a 30 rekreačních objektů
2	Hrádek nad Nisou	?	plán 100 rekreačních objektů - zamítnuto - ? nový návrh
3	Lipno nad Vltavou	?	apartmánové byty v jednom komplexu
		Riviera Lipno s.r.o.*	apartmánové byty v několika samostatně stojících objektech
4	Lučany nad Nisou	Arcadian Development Company s.r.o.	plán 24 poloroubených objektů, zatím 10 povolených
5	Nová Bystřice	Farm Invest s.r.o.	plán 200 rodinných domů, zatím realizováno přes 30 objektů
6	Pecka	PVE s.r.o. Hradec Králové	27 rekreačních domků
7	Proseč	GOODROCK s.r.o.	33 rodinných domů
8	Rudník	Bohemen s.r.o.	6 rekreačních domků
		?	rekonstrukce bývalého pivovaru na ubytovací zařízení
9	Rychnov u Jablonce nad Nisou	?	11 rekreačních domků
10	Škrdlovice	Velké Dářko Project s.r.o.	plán 400 ubytovacích jednotek k trvalému bydlení i rekreaci, rekreační plochy, občanská vybavenost
11	Vítkovice	Arcadian Development Company s.r.o.	ski-apartmány
12	Vrchlabí	Arcadian Development Company s.r.o.	rekonstrukce památkově chráněného objektu na apartmánové byty
13	Žacléř	A.V.C. s.r.o.	10 rodinných domů
		Klutave s.r.o.	29 rodinných domů

Zdroj: vlastní šetření

Příloha 13: Landal Marina Lipno

Foto 1: Rekreační areál připomíná přímořské letovisko.

Foto 2: Jachetní přístav a promenáda.

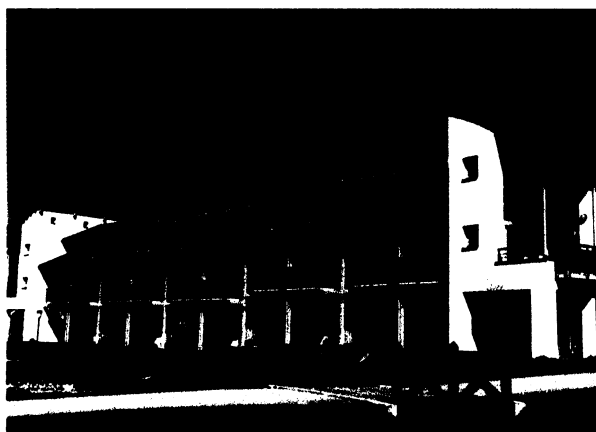

Foto 3: Objekty se vyznačují specifickou architekturou.

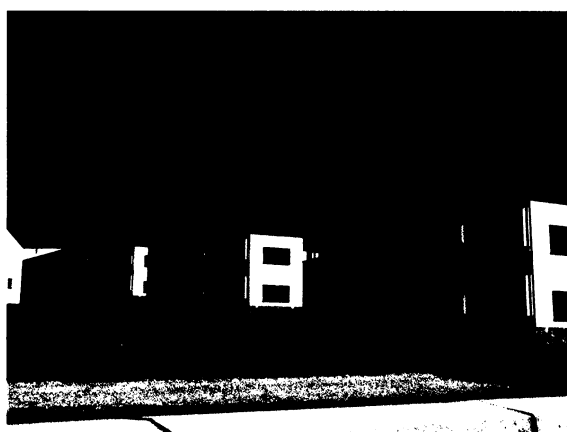

Foto 4: Objekty jsou hustě rozmístěny na ploše.

Foto 1 – 4: V. Nožičková, 14. 4. 2007, Lipno nad Vltavou

Příloha 14: Green Valley Park

Foto 5: Objekty jsou situovány na rozlehlém pozemku.

Foto 6: Mlýn k rekonstrukci na hotel a restauraci.

Foto 5 – 6: V. Nožičková, 16. 3. 2007, Stárkov

Příloha 15: Villa Park Happy Hill

Foto 7: Příkrý kopec v zimě komplikuje dopravu v areálu.

Foto 8: Hustota objektů na ploše snižuje pocit soukromí a omezuje ve výhledu do okolí.

Foto 7 – 8: V. Nožičková, 31. 3. 2007, Čistá v Černém Dole

Příloha 16: Rekreační domky Javorník

Foto 9: Rekreační objekty splývají s původní zástavbou.

Foto 10: Okolí objektů je strohé.

Foto 9 – 10: V. Nožičková, 30. 3. 2007, Javorník v Rudníku

Příloha 17: Arcadian Parc Stupná

Foto 11: Vzhled objektů koresponduje s původní zástavbou.

Foto 12: Detail „luxusní“ poloroubenky.

Foto 11 – 12: V. Nožičková, 30. 3. 2007, Stupná ve Vidochově

Příloha 18: Lipno nad Vltavou

Foto 13: Promenáda, dolní část.

Foto 14: Promenáda, horní část.

Foto 15: Výstavba apartmánového komplexu severně od Landal Mariny Lipno, nad příjezdovou silnicí do obce.

Foto 16: Výstavba apartmánových komplexů jižně od Landal Mariny Lipno, na břehu v. n. Lipno.

Foto 13 – 16: V. Nožičková, 14. 4. 2007, Lipno nad Vltavou

8 Seznam literatury a ostatní zdroje

Literatura

ATTL, P., NEJEDLÝ (2004): Turismus I. Vysoká škola hotelová, Praha.

BIČÍK, I. a kol. (2001a): Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK, Praha, 167 s.

BIČÍK, I. a kol. (2001b): Školní atlas dnešního světa. Nakladatelství Terra, Praha, 179 s.

BIČÍK, I. a kol. (2006): Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s., Praha, 175 s.

BIERINGS, H., KRIEG, S. (2006): Three in ten foreigners are business travellers. Centraal Bureau voor de Statistiek.

BĚLOHLAVOVÁ, J. (2002): Rozvoj cestovního ruchu na Strakonicku se zaměřením na druhé bydlení. Magisterská práce. KSGRR PřF UK, Praha, 105 s.

BENEŠOVÁ, K. (2005): Cestovní ruch a rekreace v oblasti Lipenska. Magisterská práce. KSGRR, Praha, 104 s.

CASADO-DIAZ, M. A. (2004): Second Homes in Spain. In: Hall, C. M., Müller, D. K. (2004): Tourism, mobility and second homes. Between Elite Landscape and Common ground. Channel view Publications, Clevedon.

DISMAN, M. (2000): Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum, Praha, 374 s.

DOHNAL, V. a kol. (1981): Rajonizace cestovního ruchu ČSR. Merkur, Praha.

DOMALEWSKI, P. (2003): Druhé bydlení v zázemí města Plzně. Magisterská práce. KSGRR PřF UK, Praha, 97 s.

DRAHOŠOVÁ, A. (2002): Rozvoj cestovního ruchu v oblasti Jeseníků a Javornického výběžku. Magisterská práce. KSGRR PřF UK, Praha.

FIALOVÁ, D. (1992): Současný stav a perspektivy rekreačních lokalit v těsném zázemí Prahy. Diplomová práce. KERG PřF UK, Praha. 70 s.

FIALOVÁ, D. (2000): Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy). Disertační práce. KSGRR PřF UK Praha, 130 s.

FOJTÁCHOVÁ, H., KOŠATKA, M. (2007): Počet zahraničních turistů v ČR, 2006, podle krajů. CzechTourism.

GALLENT, N., TEWDWR-JONES, M. (2000): Rural Second Homes in Europe. Ashgate, 166 s.

GAVORA, P. (2000): Úvod do pedagogického výzkumu. Paido Brno, 207 s.

Geografie Česká republika pro střední školy 4. SPN, Praha 2004, 88 s.

HALL, C. M.; MÜLLER, D. K. (2004): Tourism, mobility and second homes. Between Elite Landscape and Common ground. Channel view Publications, Clevedon, 304 s.

HAVRÁNKA, B. a kol. (1989): Slovník spisovného jazyka českého VII (V – Y). Academia, Praha.

HENDL, J. (2005): Kvalitativní výzkum, Základní metody a aplikace. Portál, Praha, 385 s.

HENDRIKS, H. (2003a): Six hours of free time a day. Centraal Bureau voor de Statistiek.

HENDRIKS, H. (2003b): Dutch people spend one quarter of the day productively. Centraal Bureau voor de Statistiek.

HENDRIKS, H. (2005): Fifteen minutes more spare time a day. Centraal Bureau voor de Statistiek.

HERINK, J., KASTNER, J. (2004): Školní atlas Evropy. Kartografie Praha, a. s., Praha, 48 s.

HERINK, J., KASTNER, J. (2002): Školní atlas České republiky. Kartografie Praha, a. s., Praha, 32 s.

Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR. Ústav územního rozvoje Brno, 2001.

HOLEČEK, M. a kol. (1999a): Česká republika. Učebnice pro střední školy. ČGS, s. r.o., Praha, 63 s.

HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. (1999): Zeměpis cestovního ruchu, učebnice pro hotelové a jiné střední školy, příručka pro průvodce cestovního ruchu. ČGS, Praha, 99 s.

HRALA, V. (1994): Geografie cestovního ruchu. Idea servis. Praha, 188 s.

CHROMÝ, P. (2007): Vývoj příjezdového cestovního ruchu v Česku se zaměřením na kraj Vysočina. KSGRR PřF UK, Praha, 125 s.

Ilustrovaný encyklopedický slovník II. (j – p_{ri}). Academia 1981.

JEŽEK, J. (1992): Vývoj druhého bydlení v ČSSR v letech 1970 – 1991. Magisterská práce. PřF UK Praha, 69 s.

KADLECOVÁ, V. (2006): Nové trendy v druhém bydlení (se zaměřením na rekreační byty). Bakalářská práce. KSGRR PřF UK. Praha. 46 s.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2004.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2005.

Kerncijfers Toerisme en Recreatie. Editie 2006.

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR v období 2007 – 2013. MMR.

KOPŠO, E. (1980): Zeměpis cestovního ruchu : pre 1. a 2. ročník stredných hotelových škôl a stredných ekonom. SPN, Bratislava, 442 s.

KOPŠO, E. a kol. (1992): Geografia cestovného ruchu. SPN, Bratislava, 316 s.

- KOŠATKA, M. (2005): Nizozemí. CzechTourism.
- KOTALA, J. (2004a): Trh cestovního ruchu v Nizozemí v roce 2003. CzechTourism.
- KOTALA, J. (2004b): Čtvrtletní zpráva zahraničního zastoupení CzechTourism v Amsterdamu za období leden – březen 2004. CzechTourism.
- KOTALA, J. (2004c): Situační zpráva zahraničního zastoupení CzechTourism v Amsterdamu za období duben – září 2004. CzechTourism.
- KOTALA, J. (2005): Pololetní zpráva zahraničního zastoupení CzechTourism v Amsterdamu za období říjen 2004 – březen 2005. CzechTourism.
- KOWALCZYK, A. (1994): Geograficzno – społeczne problemy zjawiska „drugichdomów”. Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 178 s.
- KRESSL, T. (2004).: Cestovní ruch v CHKO Křivoklátsko. Magisterská práce. KSGRR PŘFUK, Praha.
- MAAS, C., Van POLAKEN PETEL, V. (2004): Disappointing season for camp sites. Centraal Bureau voor de Statistiek.
- MARIOT, P. (1983): Geografia cestovného ruchu. Veda. Bratislava, 248 s.
- MARIOT, P., MÜLLEROVÁ, V. (1992) : Zeměpis cestovního ruchu. SPN, Praha, 183 s.
- MIRVALD, S. a kol. (1994): Geografie cestovního ruchu. Západočeská univerzita, Plzeň, 99 s.
- MULLER, D. K.(2004): Second Homes in Sweden: Patterns and Issues. In: Hall, C. M., Müller, D. K. (2004): Tourism, mobility and second homes. Between Elite Landscape and Common ground. Channel view Publications, Clevedon.
- NASAVRCKÁ, M. (2007): Trendy rozvoje cestovního ruchu v okrese Náchod. Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 107 s.
- Nizozemské království, Souhrnná teritoriální informace za rok 2005 (aktualizace ke dni 30. 9. 2006). Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. MMR ČR, Praha, 448 s.
- PROCHÁZKA, P. (1996): Rekreační využití okresu Kutná Hora. Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 78 s.
- Rajonizace cestovního ruchu ČSFR 1962.
- SIMONÍKOVÁ, H. (1998): Rekreační v zázemí Prahy (na příkladu využití objektů individuální rekreace obcí Jíloviště, Klíncec a Trnová). Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 90 s.
- Situace na trhu Nizozemí – rok 2002. CzechTourism.

SWINKELS, H. (2005): Holiday participation stable in recent years. Centraal Bureau voor de Statistiek.

SWINKELS, H. (2006a): Spending on long holidays 500 million euro up since 2002. Centraal Bureau voor de Statistiek.

SWINKELS, H. (2006b): More than 1 million Dutch head for the slopes. Centraal Bureau voor de Statistiek.

ŠÁLEK, M., VITVAROVÁ-VRÁNKOVÁ, K. (2007): Od grachtů do kopců. Týden 5/2007, s. 36 – 40.

ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. (2001): Geografie cestovního ruchu. PŘF UK KSGRR, Praha, 225 s.

ŠULCOVÁ, K. (2004): Cestovní ruch a druhé bydlení na Jablonecku. Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 115 s.

ŠVIDRNOCHOVÁ, K. (2003): Češi dřou. Ale není to moc vidět. Mladá Fronta Dnes, 25. 9. 2003.

TARABUSOVÁ, Z. (2006): Česko: Holanďanů ráj. Květy 41/2006, s. 28 – 29.

TROJANOVÁ, J. (2003): Chalupaření: specifická forma druhého bydlení. Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 125 s.

TRUHLIČKA, I. (2000): Holanďané chtějí být na horách po celý rok. Mladá Fronta Dnes, 16. 9. 2000.

TRUHLIČKA, I. (2000): V horách vyrůstají holandské vsi. Mladá Fronta Dnes, 16. 9. 2000.

VÁGNER, J. (1994): Současný stav a perspektivy rekreace na Berounsku (se zaměřením na individuální krátkodobou rekreaci a region Hostomicko). Magisterská práce. KERG PŘF UK Praha, 95 s.

VÁGNER, J. (1999): Geografické aspekty druhého bydlení v České republice. Disertační práce. KSGRR PŘF UK Praha, 201 s.

VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. a kol. (2004): Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku. KSGRR PŘF UK, Praha, 286 s.

van GESSEL-DABEKAUSSEN, G. (2003): Expensive trips. Centraal Bureau voor de Statistiek.

van MILTENBURG, T. (2001): Holiday flights more populair than ever. Centraal Bureau voor de Statistiek.

van MILTENBURG, T. (2003): Dutch spend less on holidays. Centraal Bureau voor de Statistiek.

van POLAKEN PETEL, V. (2001): Visitors from home and overseas. Centraal Bureau voor de Statistiek.

van POLAKEN PETEL, V. (2005): More tourists in the last months of 2004. Centraal Bureau voor de Statistiek.

VISSER, H. (2007): Randstad region increasingly under pressure. Centraal Bureau voor de Statistiek.

VOREL, J. (2002): Vývoj a současný stav druhého bydlení na území okresu Jičina. Magisterská práce. Univerzita Palackého, Olomouc.

VOREL, J. (2004): Výstavba nových rekreačních objektů. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol. (2004): Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PŘF UK Praha, s. 209-213.

VOREL, J. (2005): Zahraniční investice do rekreačních objektů v České republice (na příkladu regionu Podkrkonoší). In: Geografie, cestovní ruch a rekreace. Sborník referátů ze semináře pořádaného při příležitosti významného životního jubilea Doc. JUDr. Stanislavy Šprincové, CSc. Katedra geografie PŘF Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc, s. 125-133.

VOTOČEK, L. (1999): Typologie sídel s rekreační funkcí v zázemí Prahy. Magisterská práce. KSGRR PŘF UK, Praha, 62 s.

VYSTOUPIL, J. a kol. (2005): Návrh nové rajonizace cestovního ruchu v ČR. Průběžná zpráva o hlavních dosažených výsledcích řešení projektu za období 1/2005 – 11/2005. ESP MU, Brno.

VYSTOUPIL, J. a kol. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky. MMR Praha, 157 s.

WILLIAMS, A. M., KING, R., WARNES, T.(2004): British Second Homes in Southern Europe: Shifting Nodes in Scapes and Flows of Migration and Tourism. In: Hall, C. M., Müller, D. K. (2004): Tourism, mobility and second homes. Between Elite Landscape and Common ground. Channel view Publications, Clevedon.

WOKOUN, R., VYSTOUPIL, J. (1987): Geografie cestovního ruchu a rekreace I. SPN, Praha.

Internetové odkazy

ANVR, <http://www.anvr.nl>, duben 2007

ANWB, <http://www.anwb.nl>, duben 2007

Arcadian Developemenent Company, <http://www.arcadian.nl>, leden – květen 2007

Bohemia Ourdoor Sports, <http://www.bohemian-online.nl>, květen 2007

Bohemia Travel, <http://www.bohemia.nl>, květen 2007

Bestemming Nederland, <http://www.rtl.nl/reizen/bestemmingnederland/home/>, duben 2007

Business Center, <http://business.center.cz>, květen 2007

Centraal Bureau voor de Statistiek, <http://www.cbs.nl>, leden – květen 2007

CIA The World Factbook, <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/index.html>, duben 2007

Česká centrála cestovního ruchu, <http://www.czechtourism.cz>, leden – květen 2007

České aerolinie, <http://www.csa.cz>, květen 2007

Český statistický úřad, <http://www.czso.cz>, leden – květen 2007

Czech Republic, oficiální web české republiky, <http://www.czech.cz>, květen 2007

Databáze turistických informací, <http://tour.globalassistance.cz>, březen 2007

De Gouden Cirkel, <http://www.goudencirkel.nl/>, duben 2007

Deltawerken, <http://www.deltawerken.com>, duben 2007

Dutch News, <http://www.dutchnews.nl>, duben 2007

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>, duben 2007

Food and Agriculture Organization of the United Nations, <http://www.fao.org>, březen 2007

Free Online Language Translator (z nizozemštiny do angličtiny), <http://www.worlddingo.com>, leden – květen 2007

Happy Home, <http://www.happyhome.nl>, květen 2007

Holandská turistická informační kancelář, <http://www.holandsko.cz>, květen 2007

IDOS – Jízdní řády, <http://www.idos.cz>, květen 2007

Interhome Vakantie, <http://www.interhome.nl>, květen 2007

Kempy a osady ČR, <http://www.camp.cz>, květen 2007

KLM Royal Dutch Airlines, <http://www.klm.cz>

Laguna Resort, <http://www.lagunaresort.cz/>, duben – květen 2007

Landal Green Parks, <http://www.landal.nl>, <http://www.landalgreenparks.com>, leden – duben 2007

Lipno Servis s.r.o., <http://www.lipno.info>, květen 2007

MEI Moravia, <http://www.meimoravia.com/cz/>, leden - květen 2007

Ministerstvo vnitra České republiky, <http://www.mvcr.cz>, květen 2007

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, <http://www.mzv.cz>, květen 2007

Mladá Fronta Dnes (archiv), <http://www.mfdnes.cz>, leden 2007

Mozaiek Reizen, <http://www.mozaiekreizen.nl>, květen 2007

Nationale Parken, <http://www.nationaalpark.nl>, duben 2007

Netherlands Board of Tourism and Conventions, <http://www.holland.com>, leden – květen 2007

Nederlands-Tsjechische vastgoed, <http://www.willa-bohemia.eu/>, květen 2007

Nemoreal s.r.o., <http://www.nemoreal.cz>, květen 2007

Novasol, <http://www.novasol.nl>, květen 2007

Obchodní rejstřík, <http://portal.justice.cz/uvod/justice.aspx>, květen 2007

Obora Golfvillage, <http://www.obora-bystrice.cz/new/>, květen 2007

Polders, <http://www.nai.nl/polders/>, duben 2007

Portál veřejné správy České republiky, <http://portal.gov.cz/>, leden 2007

SkyEurope Airlines, <http://www1.skyeurope.com/EN/>, květen 2007

Tsjechië-totaal, <http://www.tsjechietotaal.nl/>, květen 2007

Tsjechoreizen, <http://www.tsjechoreizen.nl>, květen 2007

Velke Darko Country Resort, <http://www.velkedarko.com/>, duben – květen 2007

VVV, <http://www.vvv.nl>, duben 2007

World Tourism Organization, <http://www.world-tourism.org>, duben 2007

World Travel Guide, <http://www.worldtravelguide.net>, březen 2007

Wyndham Worldwide , <http://www.wyndhamworldwide.com>, duben 2007

Ostatní

Informace o pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků na území České republiky, <http://www.mvcr.cz>, květen 2007

Interview s představiteli obcí Černý Důl, Lipno nad Vltavou, Rudník, Stárkov a Vidochov

Interview s představiteli investorské společnosti MIE Moravia s.r.o.

Katastrální mapa Arcadian Park Stupná

Propagační materiály Green Valley Park

Propagační materiály Landal Marina Lipno

Propagační materiály Villa Park Happy Hill

Výsledky dotazníků pro managery rekreačních areálů/vesnic Arcadian Parc Stupná, Green Valley Park a Landal Marina Lipno

Výsledky dotazníků pro starosty obcí s potenciální výstavbou rekreačních areálů/vesnic z obcí Borová Lada, Lomnice nad Lužnicí, Lučany nad Nisou, Nová Bystřice, Pasohlavky, Pecka, Proseč, Škrdlovice, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Valtice, Vrchlabí a Žacléř

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů (poslední č. 444/2005 Sb.)

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (neoficiální znění se stavem ke dni 28.4. 2006)

Zákon České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů (poslední č. 186/2006 Sb.)

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších zákonů (poslední č. 229/2003 Sb.)

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (poslední č. 267/2006 Sb.)

Zastavovací situace Rekreační domky Javorník v Krkonoších (plánované objekty)

Zastavovací situace Rekreační domky Javorník v Krkonoších (stávající objekty)